

Ιστορία Προσανατολισμού

Γ΄ Γενικού Λυκείου

Τράπεζα Θεμάτων του
Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Το/τα θέμα/τα προέρχεται και αντλήθηκε/αν από την πλατφόρμα της Τράπεζας Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας που αναπτύχθηκε (MIS5070818-Τράπεζα θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γενικό Λύκειο-ΕΠΑΛ) και είναι διαδικτυακά στο δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) στη διεύθυνση (<http://iep.edu.gr/el/trapeza-thematon-archiki-selida>)».

Περιεχόμενα

Αριθμός	Θέμα	(Μέχρι και τη) Διδακτική Ενότητα	Σελίδα
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ			
1.	30915	A. Η Ελληνική οικονομία μετά την Επανάσταση	1
2.	27444	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	1
3.	28648	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	2
4.	25431	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	2
5.	25971	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	3
6.	25977	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	4
7.	26876	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	4
8.	27387	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	5
9.	27446	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	6
10.	28587	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	6
11.	28651	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	7
12.	28720	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	8
13.	30811	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	8
14.	30812	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	9
15.	31157	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	10
16.	31319	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	10
17.	31320	B. Η Ελληνική οικονομία κατά το 19ο αιώνα	11
18.	25969	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	12
19.	25972	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	12
20.	26192	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	13
21.	27443	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	13
22.	28649	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	14
23.	28650	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	14
24.	28721	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	15
25.	29590	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	15
26.	31321	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	16
27.	31352	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	17
28.	32488	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	17
29.	33246	Γ. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τον 20ο αιώνα	18
Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1821-1936)			
30.	27927	A. Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843)	19
31.	28549	A. Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843)	19
32.	33227	A. Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843)	20
33.	33228	A. Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843)	21
34.	26867	B. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844 -1880)	21
35.	25973	B. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844 -1880)	22
36.	28590	B. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844 -1880)	22
37.	28722	B. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844 -1880)	23
38.	29688	B. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844 -1880)	24
39.	31355	B. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844 -1880)	25
40.	31356	B. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844 -1880)	25
41.	25966	Γ. Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909)	26
42.	33224	Γ. Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909)	26
43.	33225	Γ. Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909)	27
44.	28591	Γ. Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909)	28
45.	25964	Δ. Ανανέωση - Διχασμός (1909-1922)	28
46.	25970	Δ. Ανανέωση - Διχασμός (1909-1922)	29
47.	26874	Δ. Ανανέωση - Διχασμός (1909-1922)	29
48.	28581	Δ. Ανανέωση - Διχασμός (1909-1922)	30
49.	28583	Δ. Ανανέωση - Διχασμός (1909-1922)	30
50.	28584	Δ. Ανανέωση - Διχασμός (1909-1922)	31
51.	30822	Δ. Ανανέωση - Διχασμός (1909-1922)	31
52.	26878	Δ. Ανανέωση - Διχασμός (1909-1922)	32
53.	28588	Δ. Ανανέωση - Διχασμός (1909-1922)	32
54.	30834	Δ. Ανανέωση - Διχασμός (1909-1922)	33

55.	26868	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	34
56.	26871	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	34
57.	28582	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	35
58.	28585	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	35
59.	28586	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	36
60.	29677	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	36
61.	29679	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	37
62.	29682	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	37
63.	29685	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	37
64.	30821	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	38
65.	28707	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	38
66.	30835	Ε. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936)	39
ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 19ο ΑΙΩΝΑ			
67.	25432	Α. Το προσφυγικό ζήτημα κατά την Ελληνική Επανάσταση (1821-1827)	40
68.	31325	Γ. Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862)	40
69.	31328	Γ. Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862)	41
70.	33556	Γ. Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862)	41
ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 20ο ΑΙΩΝΑ			
71.	27930	Β. Μικρασιατική καταστροφή	42
72.	31324	Β. Μικρασιατική καταστροφή	43
73.	26097	Β. Μικρασιατική καταστροφή	43
74.	29589	Β. Μικρασιατική καταστροφή	44
75.	30905	Γ. Η αποκατάσταση των προσφύγων	45
76.	31158	Ε. Η ένταξη των προσφύγων στην Ελλάδα	45
77.	31354	Ε. Η ένταξη των προσφύγων στην Ελλάδα	46
78.	33242	Ε. Η ένταξη των προσφύγων στην Ελλάδα	46
ΤΟ ΚΡΗΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΑΠΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΚΑΤΑ ΤΟ 19ο ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ			
79.	28753		47
80.	31156		47
81.	33275		48
82.	33276		48
83.	27384	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	48
84.	27385	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	49
85.	27929	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	50
86.	29686	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	50
87.	29687	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	51
88.	29978	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	52
89.	29979	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	53
90.	29980	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	53
91.	29981	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	54
92.	29982	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	54
93.	29983	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	54
94.	31155	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	55
95.	31322	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	56
96.	31323	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	57
97.	31327	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	57
98.	31329	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	58
99.	31330	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	58
100.	32482	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	59
101.	32483	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	60
102.	32484	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	60
103.	32915	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	60
104.	32916	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	61
105.	32917	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	61
106.	32918	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	62
107.	32919	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	62

108.	32920	Ε. Η περίοδος της αυτονομίας και η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα	63
109.	28551		63
ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ			
110.	26103		64
111.	26921		64
112.	31154		65
113.	25428	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	65
114.	25429	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	66
115.	25430	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	66
116.	25967	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	67
117.	25979	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	68
118.	27386	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	68
119.	27928	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	69
120.	28552	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	69
121.	28553	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	70
122.	28555	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	70
123.	30907	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	71
124.	30914	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	72
125.	31326	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	73
126.	32481	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	73
127.	32485	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	74
128.	32487	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	74
129.	31351	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	75
130.	33247	Δ. Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός κατά το 19ο και 20ό αιώνα	75

1. ΘΕΜΑ_3_30915

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να εκθέσετε τους λόγους για τους οποίους η Ελλάδα, πολλές δεκαετίες μετά την ανεξαρτησία της, εξακολουθούσε να μοιάζει περισσότερο με την Ανατολή παρά με τη Δύση.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Τα αστικά στρώματα της ομογένειας και της διασποράς αναπτύχθηκαν σε έναν γεωγραφικό χώρο πολύ ευρύτερο του χώρου τον οποίο κατέλαβε εκ των υστέρων το νεοελληνικό κράτος. Γι' αυτό, άλλωστε, η ισχύς των εγχωρίων Ελλήνων εμπόρων, όσων παρέμειναν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, ήταν πολύ μικρότερη από την ισχύ της ελληνικής διασποράς. [...] η μικρή εγχώρια αγορά τούς προσφέρει λίγες οικονομικές ευκαιρίες, γι' αυτό και η οικονομική τους άνοδος είναι επίσης περιορισμένη σε σύγκριση με την τεράστια οικονομική ανάπτυξη του πλούτου και της ισχύος των επιχειρηματιών της διασποράς. [...] Στην ανεξάρτητη Ελλάδα, τα εγχώρια αστικά στρώματα καθίστανται η ιθύνουσα κοινωνική τάξη. Αλλά η κοινωνική, ιδεολογική και οικονομική κυριαρχία τους είναι σχετική και περιορισμένη. Αυτή η σχετική αδυναμία οφείλεται στους περιορισμούς που είχε επί αιώνες επιβάλλει στην τάξη αυτή ο Οθωμανός επικυρίαρχος· οφείλεται επίσης στη διαρροή των ακμαιότερων (ίσως και των ικανότερων) στοιχείων της προς την διασπορά. Έτσι, όταν στις αρχές του 19ου αιώνα η αυτόχθον ελληνική αστική τάξη αποκτά, μαζί με την εθνική ανεξαρτησία, μεγάλο και διαρκώς αυξανόμενο μερίδιο της πολιτικής εξουσίας, δεν έχει συγκεντρώσει την οικονομική, κοινωνική και ιδεολογική ισχύ των ευρωπαϊκών αστικών τάξεων ούτε βεβαίως το κοινωνικό τους κύρος ούτε την πολιτική και διοικητική τους πείρα.

Δερτιλής, Γ. Β., Ιστορία του Ελληνικού Κράτους, 1830-1920, τ. Α', Εστία, Αθήνα 2009, σσ. 221-222.

2. ΘΕΜΑ_1_27444

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η ιδεολογία της «Μεγάλης ιδέας» δημιούργησε προσδοκίες για διεύρυνση των συνόρων της Ελλάδας.
 2. Ο εξωτερικός δανεισμός της Ελλάδας διογκώθηκε κατά τη δεκαετία του 1830.
 3. Στη διάρκεια του 19ου αιώνα η ελληνική ναυτιλία ακολούθησε πτωτική τάση.
 4. Το βαμβάκι και ο καπνός κατείχαν την πρώτη θέση στις ελληνικές εξαγωγές στα τέλη του 19ου – αρχές 20ού αιώνα.
 5. Η άφιξη των προσφύγων μετά το 1922 ήταν ο καταλύτης στη δυναμική της ελληνικής κοινωνίας.
- (II)** Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. Ολοκλήρωση του σιδηροδρομικού δικτύου της Ελλάδας
 - β. Επιβολή της δικτατορίας του Μεταξά
 - γ. Έναρξη της μεγάλης οικονομικής κρίσης στη Νέα Υόρκη
 - δ. Ίδρυση της Ιονικής Τράπεζας
 - ε. Ολοκλήρωση της διάνοιξης της Διώρυγας του Σουέζ
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: «εθνικές γαίες», Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος (ΔΟΕ).

3. ΘΕΜΑ 1_28648

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η Ελλάδα, μετά την ανεξαρτησία της, διέθετε σημαντικές πρώτες ύλες και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό.
 2. Το εξαγωγικό εμπόριο της Ελλάδας, μέχρι τους βαλκανικούς πολέμους, αποτελούσε αξιόπιστη πηγή δημοσίων εσόδων.
 3. Το 1912 η Ελλάδα διέθετε 389 ατιμόπλοια.
 4. Η επικράτηση της Μεγάλης Ιδέας ευνοούσε την διάδοση ιδεολογιών με κοινωνικό περιεχόμενο.
 5. Οι πολιτικές της τελευταίας κυβέρνησης Ελευθερίου Βενιζέλου απέτρεψαν την εκδήλωση των συνεπειών του κραχ και στην Ελλάδα.
- (II)** Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. Επιβολή της δικτατορίας του Μεταξά
 - β. Ίδρυση της Ιονικής Τράπεζας
 - γ. Προσάρτηση της Θεσσαλίας στην Ελλάδα
 - δ. Ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος
 - ε. Διάνοιξη της διώρυγας του Σουέζ
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εθνικές γαίες, πτώχευση (1893).

4. ΘΕΜΑ 3_25431

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω παράθεμα και τον πίνακα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

- α. να παρουσιάσετε την πορεία της ελληνικής βιομηχανίας τη δεκαετία του 1870
- β. να αναφερθείτε στα προβλήματα από τα οποία υπέφερε κατά το 19ο αιώνα.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Είναι φανερό, αλλά και η ίδια η ιστορική εξέλιξη αποδεικνύει, ότι η Ελλάδα καθυστέρησε να βγει στο δρόμο της εκβιομηχάνισης. [...] Αν δούμε κάποια στατιστικά στοιχεία, θα αντιληφθούμε πολύ καλύτερα την ουσία του πράγματος. Η στατιστική του 1879 δίνει 42.966 εργάτες και 41.035 υπηρέτες και υπηρέτριες. Τριάντα χρόνια αργότερα, το 1909, στις παραμονές της αστικής επανάστασης, εμφανίζονται 59.614 εργάτες, μια αύξηση, δηλαδή, 16.648 ατόμων, όχι ικανοποιητική, αν αναλογιστούμε το μέγεθος του χρόνου αλλά και το γεγονός ότι κατά την περίοδο αυτή είχαν προστεθεί εδάφη στο νέο ελληνικό κράτος. [...] Η ιστορία της ελληνικής βιομηχανίας είναι ταυτόχρονα η ιστορία μιας καθυστέρησης που, τοποθετημένη στο τοπικό και διεθνές πλαίσιο της, μπορεί να αποδοθεί σε τρεις κατά βάση παράγοντες: α) την απουσία κεφαλαίων στη χώρα, [...] β) το γεγονός ότι οι εμπορικές, ναυτιλιακές και άλλες δραστηριότητες των Ελλήνων εξαπλώνονταν σε όλη την έκταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, αλλά και της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης [...] γ) την ευνοϊκή συγκυρία για ανάπτυξη της γεωργίας που δημιουργείται και από την αυξανόμενη ζήτηση συγκεκριμένων προϊόντων (όπως ο καπνός, η σταφίδα, η ελιά) σε διεθνές επίπεδο.

Κωσταβασίλης, Κ., Το Εργατικό Κέντρο Άρτας 1945-1995, Εκδόσεις Εργατικού Κέντρου Άρτας, Άρτα 1996, σ. 17-20.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ανάπτυξη της βιομηχανίας

Έτη	Αριθμός βιομηχανιών	Αριθμός εργατών	Ιπποδύναμη (σε ατμόιππους)
1867	22	7.300	300
1873	95	7.342	1967
1875	95	-	-
1878	108	-	2.884
1889	(145)	-	8.568
1892	-	-	10.000

Τσουκαλάς, Κ., Εξάρτηση και Αναπαραγωγή, Θεμέλιο, Αθήνα 1977, σ. 260.

5. ΘΕΜΑ_3_25971

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται να απαντήσετε στα εξής:

- α. Με ποιους τρόπους οι Έλληνες πλοιοκτήτες κατόρθωσαν, μέχρι το τέλος του 18ου αιώνα, να κυριαρχήσουν στα θαλάσσια δίκτυα της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας;
- β. Ποια επίδραση είχαν αφενός η Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774) και αφετέρου η Γαλλική Επανάσταση και οι Ναπολεόντειοι πόλεμοι στην ελληνική ναυτιλία;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Τον 18ο αιώνα τα περισσότερα ελληνικά πλοία έπλεαν με νόμιμες κρατικές σημαίες και εκμεταλλεύονταν το εξωτερικό εμπόριο της Μαύρης Θάλασσας, της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και των βαλκανικών επαρχιών της. Η παρακμή των ιταλικών ναυτικών δυνάμεων επέτρεψε στους ελληνορθόδοξους πλοιοκτήτες να διεισδύσουν στο ναυτικό εμπόριο της Ιταλίας και της ευρύτερης Μεσογείου. Βεβαίως, οι Βενετοί, οι Γενουάτες και οι Λιβούρνιοι ήταν ακόμη σοβαροί ανταγωνιστές στην Αδριατική και στο Ιόνιο[...]. Οι Έλληνες μπόρεσαν όμως μπόρεσαν να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό και [...]να κατακτήσουν, έως το τέλος του 18ου αιώνα, ένα σημαντικό μερίδιο των αγορών. Οι πρώτοι πόλεμοι αυτού του αιώνα, η Γαλλική Επανάσταση και τελικά οι Ναπολεόντειοι Πόλεμοι έφεραν τεράστιο πλούτο στα μεγαλύτερα λιμάνια της ελληνικής χερσονήσου και στις ναυτικές νήσους. [...] Στο θαλάσσιο εμπόριο, οι Έλληνες πλοιοκτήτες, σε συνεργασία με τα τοπικά ναυπηγεία, εφάρμοσαν στα πλοία τους ενδιαφέρουσες καινοτομίες – ή προσάρμοσαν στις ανάγκες τους τεχνικά επιτεύγματα ευρωπαϊκών ναυπηγείων, ιδίως βρετανικών. Στον 18ο αιώνα κατέκτησαν βαθμιαία τις αγορές ξυλείας και δημητριακών στον Δούναβη και στην Μαύρη Θάλασσα. Έως το τέλος του αιώνα είχαν επικρατήσει πλήρως σε αυτές τις αγορές χάρη στην υποστήριξη των Φαναριωτών και των ισχυρών ομογενών τους στην Ρωσία.

Δερτιλής, Γ. Β., Ιστορία του Ελληνικού Κράτους, 1830-1920, τ. Α', Εστία, Αθήνα 2009, σ. 89. (διασκευή)

6. ΘΕΜΑ_3_25977

Αφού μελετήσετε συγκριτικά τις παρακάτω ιστορικές πηγές και σε συνδυασμό με τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

- α. στο καθεστώς λειτουργίας της Εθνικής Τράπεζας,
- β. στη σημασία της δυνατότητας έκδοσης τραπεζογραμμάτων.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η έκδοση τραπεζογραμμάτων είναι αποκλειστικό προνόμιο που έχει παραχωρηθεί από το Κράτος στην Εθνική Τράπεζα με την ιδρυτική της σύμβαση το 1841. Ωστόσο η σύμβαση έχει παραχωρήσει το προνόμιο μόνο για τις επαρχίες στις οποίες η Εθνική διατηρεί Υποκαταστήματα. Υπάρχει επομένως η δυνατότητα, να εκδοθεί χαρτονόμισμα και από άλλη τράπεζα, αν δοθεί η σχετική έγκριση από το Δημόσιο και αν περιοριστεί η έκδοση και η κυκλοφορία του στις επαρχίες που δεν υπάρχουν υποκαταστήματα της Εθνικής. Το 1872 οι επαρχίες αυτές είναι πολλές, σχεδόν το μισό βασίλειο. Πρόκειται φυσικά για τις φτωχότερες επαρχίες της χώρας αλλά η έκδοση χαρτονομίσματος είναι εργασία αρκετά επικερδής, ώστε να ενδιαφέρει τους ομογενείς κάτω από οποιοδήποτε σχεδόν συνθήκες. [...] το κέρδος της Εθνικής από την έκδοση χαρτονομίσματος ανερχόταν σε 1.339.445 δραχμές, που ισοδυναμεί με το 42,5% των ολικών κερδών αυτής της χρονιάς.

Δερτιλής, Γ., Το ζήτημα των Τραπεζών (1871-1873), Μορφωτικό ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας, Αθήνα 1980, σ. 25.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Νομισματική κυκλοφορία (1868-1875) /Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία στις 31/12 κάθε έτους

1868	22.968.835
1869	26.440.930
1870	26.447.149
1871	28.201.507
1872	31.796.012
1873	37.386.664
1874	39.729.116
1875	36.293.448

Πηγή: Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας, Ισολογισμοί και Απολογισμοί 1868-1875 (μετά από επεξεργασία).

7. ΘΕΜΑ_3_26876

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με στοιχεία που αντλείτε από το ακόλουθο παράθεμα να εξηγήσετε:

- α. κάτω από ποιες συνθήκες αυξήθηκε ο εξωτερικός δανεισμός κατά τη δεκαετία του 1880 και πώς επηρέασε τα δημόσια οικονομικά;
- β. πού διατέθηκαν τα χρήματα από τα δάνεια του 1880 και ποια θεωρείται η σημαντικότερη αιτία της υπερχρέωσης της χώρας;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Έπειτα από 50 χρόνια αποκλεισμού από τις διεθνείς αγορές, το 1878 οι ελληνικές κυβερνήσεις απέκτησαν ξαφνικά τη δυνατότητα να δανειστούν ποσά πρωτοφανή για την Ελλάδα· και αυτό σε μια αγορά κεφαλαίων που ήταν πλέον ευρύτατη και παγκόσμια. Δυστυχώς, ορισμένοι από τους κυβερνώντες αγνοούσαν τους όρους της αγοράς. Άλλοι πάλι προτιμούσαν να τους αγνοούν προκειμένου να δανείζονται για να χρηματοδοτούν τις απαιτήσεις των ψηφοφόρων τους. Επιπλέον, χρηματοδοτούσαν έτσι και τους εξοπλισμούς που αναδείκνυαν τον αδιαπραγμάτευτο πατριωτισμό τους. Ο υπερδανεισμός οδήγησε στην υπερχρέωση. Έως το 1884 το χρέος είχε σχεδόν διπλασιαστεί· το 1887 είχε τετραπλασιαστεί· και πριν την πτώχευση του 1893 είχε σχεδόν επταπλασιαστεί, υπερβαίνοντας το 175% του ΑΕΠ. Η συνήθης στη βιβλιογραφία και εσφαλμένη εξήγηση της υπερχρέωσης είναι οι μεγάλες επενδύσεις σε υποδομές που δεν είχαν άμεση απόδοση, π.χ. σε σιδηροδρόμους. [...] Το επιχείρημα ήταν εσφαλμένο, επειδή ήταν υστερόβουλα υπερβολικό. Το κύριο αίτιο της υπερχρέωσης ήταν, όπως πάντα, οι στρατιωτικές δαπάνες. Ήδη από τη δεκαετία του 1880 ο εθνικιστής δημαγωγός Θεόδωρος Δηλιγιάννης τις ωθεί στα ύψη, είτε αυξάνοντάς τις ως πρωθυπουργός είτε πιέζοντας για αυξήσεις ως αρχηγός της αντιπολίτευσης.

Δερτιλής, Γ. Β., Επτά πόλεμοι, Τέσσερις εμφύλιοι, Επτά πτωχεύσεις. 1821-2016, Πόλις, Αθήνα 2016, σ. 59-60.

8. ΘΕΜΑ_3_27387

Αντλώντας πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

- α. να παρουσιάσετε την πορεία της ελληνικής βιομηχανίας από τη δεκαετία του 1870 έως τις αρχές του 20ού αιώνα,
- β. να προσδιορίσετε τις περιοριστικές συνθήκες που εμπόδιζαν την εκβιομηχάνιση της ελληνικής οικονομίας.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Μεταξύ του 1860 και 1920 υπήρχαν ορισμένες δυνατότητες εκβιομηχάνισης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η Ελλάδα θα μετατρέποταν σε βιομηχανική χώρα. Ενδεικτικότερες περιπτώσεις ήταν οι κλάδοι της υφαντουργίας, της βιομηχανίας τροφίμων και των οικοδομικών υλικών. Στην ίδια περίοδο υπήρξαν ορισμένες αιχμές επενδυτικού ενδιαφέροντος εκ μέρους των κεφαλαιούχων, η επιφυλακτικότητα ωστόσο παρέμεινε γενικός κανόνας. Στην περίοδο 1867 -1898, ορισμένες κυβερνήσεις προσπάθησαν να δημιουργήσουν στοιχειώδη υποδομή και τις κατάλληλες επενδυτικές ή προστατευτικές συνθήκες, αλλά και αυτές ήταν ανεπαρκείς.[...]Μετά τον Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο, η δημοσιονομική εξυγίανση δημιούργησε τις προϋποθέσεις για μια νέα αναπτυξιακή φάση.

Δερτιλής, Γ., Ιστορία του Ελληνικού Κράτους, 1830-1920, τ. Β', Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2006, , σ. 596-597, 603-605.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Αριθμός βιομηχανιών		Ισχύς (σε ατμόιππους)
1873	95	1967
1875	95	-

1878	108	2.884
1889	(145)	8.568
1892	-	10.000

Τσουκαλάς, Κ., Εξάρτηση και Αναπαραγωγή, Θεμέλιο, Αθήνα 2006, σ. 260.

9. ΘΕΜΑ_3_27446

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας:

- α. να παρουσιάσετε τη θέση που κατείχε η σταφίδα στις εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων της Ελλάδας στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα και να την αιτιολογήσετε,
- β. να σχολιάσετε κριτικά τη σημασία του εξωτερικού εμπορίου για την οικονομία της Ελλάδας, λαμβάνοντας ειδικότερα υπόψη την περίπτωση του εμπορίου σταφίδας.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η καταστροφή των γαλλικών αμπελιών στην αρχή της δεκαετίας του 1879 από φυλλοξήρα ήρθε να παράσχει στην Ελλάδα μια ακόμη ευκαιρία για εισροή συναλλάγματος και κερδών από ένα τυχαία επιβεβλημένο προστατευτικό καθεστώς. Όχι μόνο ανέβηκε η ζήτηση της σταφίδας, αλλά η ελληνική σταφίδα πρόσθεσε στην παραδοσιακή αγορά της, την Αγγλία, και μια δεύτερη: τη Γαλλία. [...] Ο Τρικούπης είχε αποθέσει όλες τις ελπίδες του στην αύξηση της γεωργικής παραγωγής για την αναστροφή της οικονομικής δυσπραγίας της Ελλάδας.[...] Η σταφιδοπαραγωγή φαινόταν να μη χρειάζεται καμιά ξεχωριστή ενίσχυση. Αναπτυσσόταν κάτω από ένα καθεστώς φυσικής - ή μάλλον εξωτερικά εξασφαλισμένης-προστασίας μετά την καταστροφή των γαλλικών αμπελιών. Επιπλέον η αυξημένη ζήτηση επέτρεψε ώστε να αυξηθεί ανάμεσα στο 1872 και το 1891 ο μεν εξαγωγικός δασμός κατά πάνω από 55%, η σοδειά κατά 192% και ο εισπραττόμενος φόρος κατά 357%.

Γαρδίκας – Αλεξανδροπούλου, Κ., «Η ελληνική κοινωνία την εποχή του Χ. Τρικούπη», στο Δ.Τ. Τσαούση (επιμ.), Όψεις της ελληνικής κοινωνίας του 19^{ου} αιώνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα 1984, σ. 180, 184-185.

10. ΘΕΜΑ_3_28587

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται:

- α. να περιγράψετε την εικόνα που παρουσίαζε το πιστωτικό σύστημα της Ελλάδας κατά τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας της και μέχρι το 1841,
- β. να παρουσιάσετε τις δραστηριότητες της Εθνικής Τράπεζας κατά το πρώτο διάστημα της ίδρυσής της και να αναδείξετε τις αλλαγές που έφερε η λειτουργία της στην οικονομία της χώρας.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι τοκογλύφοι που αποτελούσαν ένα ακόμα συστατικό στρώμα της ελληνικής αστικής τάξης, στο α΄ μισό του 19ου αιώνα, υφαρπάζοντας το μερίδιό τους από το πλεόνασμα της αγροτικής παραγωγής και ωθώντας σε εμπορικοποίηση, συχνά δεν ήταν άλλοι από τους τοπικούς άρχοντες, τους εμπόρους, ακόμα και τους πλούσιους χωρικούς. Οι φόροι, τα εμπορικά κυκλώματα και η τοκογλυφία αποτελούν έτσι τις κύριες μορφές που

συμπορεύονται με την αυξανόμενη ενσωμάτωση των ανεξάρτητων μικροκαλλιεργητών στο εκχρηματισμένο εμπορικό σύστημα.

Τσουκαλάς, Κ., Εξάρτηση και Αναπαραγωγή – Ο κοινωνικός ρόλος των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην Ελλάδα (1830 – 1922), σ. 93.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Τα ιδρυτικά νομοθετήματα παρεχώρησαν στην τράπεζα το λεγόμενο εκδοτικό προνόμιο. Ήταν το αποκλειστικό δικαίωμα να κυκλοφορεί τραπεζογραμμάτια, υπό τον όρο ένα σοβαρό ποσοστό τους να καλύπτεται από τα αποθέματά της, αφενός, σε χρυσό και άργυρο, ατόφιο ή νομισματικό, και, αφετέρου, σε διεθνή «βαριά» συναλλάγματα, όπως ήταν εκείνη την εποχή το γαλλικό φράγκο και η στερλίνα. Σε γενικές γραμμές, αυτός ήταν ο τρόπος με τον οποίο η δραχμή θα συνδεόταν στο εξής με το διεθνές νομισματικό σύστημα [...]. Οι εγχώριοι κεφαλαιούχοι αντιλαμβάνονταν ότι ο συμβιβασμός με την Εθνική θα ήταν, αργά ή γρήγορα, η μόνη λύση. Οι ιδιώτες κεφαλαιούχοι, έμποροι, τοκιστές και κτηματίες, παρείχαν στην τράπεζα τις απαιτούμενες εγγυήσεις, δανείζονταν εκείνοι τα τραπεζικά κεφάλαια προς 8 έως 10% και τα επαναδάνειζαν στους αγρότες προς 12 έως 48% [...]. Πράγματι, η πολιτική αυτή προήγαγε, ουσιαστικά, την μετεξέλιξη του πιστοδοτικού συστήματος, το άνοιγμα του τραπεζικού συστήματος σε ανταγωνισμούς και, μακροχρονίως, τον γενικότερο εκσυγχρονισμό της οικονομίας.

Δερτιλής, Γ. Β., Ιστορία του ελληνικού κράτους 1830-1920, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2014, σ. 239-240 και σ. 250.

11. ΘΕΜΑ_3_28651

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας:

- α. να παρουσιάσετε κριτικά τους παράγοντες που συντελούν στην απόφαση για τη δημιουργία σιδηροδρομικού δικτύου στην Ελλάδα, μετά το 1880,
- β. να αιτιολογήσετε γιατί ο Τρικούπης προκρίνει σιδηροδρομική γραμμή πλάτους ενός μέτρου.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το πλαίσιο μέσα στο οποίο παίρνετε η απόφαση για το σιδηροδρομικό δίκτυο στην Ελλάδα συνοψίζεται στα εξής: Το 1882 [...] Α) υπάρχει ένα συνολικό σχέδιο. Μετά το 1857, μέχρι το 1880, υπάρχουν τουλάχιστον 10 προτάσεις ακόμα ξένων κεφαλαιούχων για να επενδύσουν σε σιδηροδρομικές γραμμές στην Ελλάδα. Β) Υπάρχει και η πολιτική βούληση, η οποία έχει διαμορφωθεί κάτω από ορισμένες πιέσεις. Πρώτα απ' όλα η ιδεολογική πίεση. Με απλά λόγια, ο σιδηρόδρομος σημαίνει ανάπτυξη. Αυτή είναι η γνώμη που επικρατεί. [...] Υπάρχει, όμως και γεωπολιτική πίεση. [...] Βρισκόμαστε στην εποχή της τρίτης φάσης των σιδηροδρόμων διεθνώς. [...] Γ) Υπάρχει [...] και η αίσθηση ότι αυτό το σχέδιο μπορεί να πραγματοποιηθεί, λόγω ευνοϊκής συγκυρίας, [...] γιατί η προσάρτηση του θεσσαλικού σιτοβολώνα δημιουργεί την προσδοκία ότι θα λυθεί το στρατηγικό πρόβλημα της αυτάρκειας της χώρας [...] κυρίως σε σιτηρά. [...] Ο Τρικούπης αποφασίζει να κατασκευάσει γραμμή ενός μέτρου πλάτους. [...] Δεν πρόκειται να περάσει όλο το ρεύμα του διεθνούς εμπορίου από την Ελλάδα επειδή εμείς θα κάνουμε σιδηρόδρομο. Η Ελλάδα δεν θα ανεπτυχθεί όταν μπει στον όμιλο των ανεπτυγμένων χωρών. Θα

αναπτυχθεί για να μπει. Το κράτος πρέπει να εξασφαλίσει την επιτάχυνση της εσωτερικής ανάπτυξης με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Παπαγιάννης, Ε., «Οι ελληνικοί σιδηρόδρομοι: 1880-1910», στο Δ.Τ. Τσαούση (επιμ.), Όψεις της ελληνικής κοινωνίας του 19ου αιώνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα 1984, σ. 109-114. (διασκευή)

12. ΘΕΜΑ_3_28720

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται:

- α. να αναφερθείτε στο καθεστώς του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου και στους στόχους του,
- β. να αποτιμήσετε τα αποτελέσματα από την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου στην ελληνική οικονομία.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η πτώχευση της Ελλάδας ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα μιας τέτοιας δανειακής επιβάρυνσης εξανάγκασε το ελληνικό κράτος να αποδεχθεί τη μέγιστη των ταπεινώσεων, την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου. Η διεθνής οικονομική επιτροπή, η οποία συστάθηκε με υπόδειξη των Μεγάλων Δυνάμεων, αποτελείτο από εκπροσώπους των ξένων τραπεζών και έδρευε στο ελληνικό έδαφος. [...] Οι υπερεξουσίες της διεθνούς οικονομικής επιτροπής ουσιαστικά αναιρούσαν για μεγάλο χρονικό διάστημα τις εξουσίες της ελληνικής κυβέρνησης και του Κοινοβουλίου, καθώς οι αποφάσεις του κράτους για σχεδιασμούς οικονομικής ανάπτυξης ελέγχονταν από εξωελλαδικά κέντρα, ερήμην του ελληνικού λαού.

Τζόκα, Σ., Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός στην Ελλάδα στα τέλη του 19ου αιώνα. Υπανάπτυξη ή Εξαρτημένη Ανάπτυξη, Θεμέλιο, Αθήνα 1998, σ.188-189.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο οικονομικός έλεγχος που επιβλήθηκε στην Ελλάδα ήταν ιδιαίτερα βαρύς, αλλά αποβλέποντας πάντα στο συμφέρον των ομολογιούχων, είχε και ορισμένες ευνοϊκές επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία. Ο νόμος ΒΦΙΘ¹ περιείχε διατάξεις που περιόριζαν την αναγκαστική κυκλοφορία και έτσι βοηθούσαν τη νομισματική σταθερότητα και τη βελτίωση της εσωτερικής αξίας της δραχμής. Επίσης με τον έλεγχο εμπεδώθηκε η ελληνική πίστη, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα συνάψεως νέων δανείων, που τα χρειάστηκε η Ελλάδα στα χρόνια που ακολούθησαν.

Χουρμούζη, Ε., «Η Ελλάδα μετά τον Πόλεμο του 1897. Ο Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΔ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, σ. 164-165.

13. ΘΕΜΑ_3_30811

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας:

- α. να παρουσιάσετε τους λόγους που ευνόησαν τη ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα πολλών παραλιακών περιοχών και νησιών του ελληνικού χώρου κατά τον 18ο αιώνα ,
- β. να αιτιολογήσετε την ανάπτυξη της ελληνικής εμπορικής ναυτιλίας κατά την περίοδο 1833-1856.

¹ Νόμος που ψηφίστηκε από την ελληνική κυβέρνηση στις 21 Φεβρουαρίου 188 και αφορούσε την ίδρυση του Δ.Ο.Ε.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Αν η ανάπτυξη της ελληνικής εμπορικής ναυτιλίας το δεύτερο μισό του 18ου αιώνα οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε εξωτερικούς παράγοντες που είχαν αποτέλεσμα τη γρήγορη επέκταση της ελληνικής εμπορικής δραστηριότητας πέρα από τα Βαλκάνια, σε περιοχές όπου ανθούσε το δυτικοευρωπαϊκό μονοπώλιο, όταν αναφερόμαστε στον 19ο αιώνα [κυρίως κατά την περίοδο 1833- 1856], το ίδιο φαινόμενο μπορεί να αποδοθεί σε πολλαπλά αίτια. Πρώτον, η άνοδος του εμπορίου μεταξύ Ανατολής και Δύσης στην Ανατολική Μεσόγειο, σημαντικό μέρος του οποίου διεξαγόταν μέσω των ελληνικών λιμανιών αποτέλεσε τη βάση για τη ανάπτυξη του ελληνικού εξωτερικού εμπορίου και, κατ' επέκταση, της ελληνικής ναυτιλίας. [...] Δεύτερον, η ανάπτυξη της νότιας Ρωσίας που επέτρεψε στο ελληνικό ναυτικό να μονοπωλήσει σχεδόν το σιτεμπόριο της Μαύρης Θάλασσας. [...] Η εμφάνιση σιτηρών από τα λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας χρονολογείται μετά την έκρηξη της Γαλλικής Επανάστασης, τα γεγονότα της οποίας συνέβαλαν αποφασιστικά στην ανάπτυξη της ελληνικής ναυτιλίας. Τρίτον, η συνεργασία Ελλήνων πλοιοκτητών και εμπόρων που ζούσαν έξω από την ελληνική επικράτεια[.]. Τέταρτον,[...] τα οικονομικά κίνητρα, τα προνόμια αλλά και τα προστατευτικά μέτρα που παραχώρησε το κράτος στις ομάδες εκείνες και τις τάξεις που αναλάμβαναν εκ νέου τις βασικές λειτουργίες του εμπορίου και της ναυτιλίας.

Παπαθανασόπουλος, Κ., «Η εμπορική ναυτιλία: από το ιστίο στον ατμό», στο Δ.Τ. Τσαούση (επιμ.), Όψεις της ελληνικής κοινωνίας του 19ου αιώνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα 1984, σ.79-81. (διασκευή).

14. ΘΕΜΑ_3_30812

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας:

- α. να περιγράψετε το καθεστώς ιδιοκτησίας των εθνικών γαιών στην προεπαναστατική περίοδο και κατά τα χρόνια της επανάστασης του 1821,
- β. να παρουσιάσετε τι προέβλεπε ο νόμος της 7ης Ιουνίου 1835 για τη διανομή των εθνικών γαιών και ποιες πιθανές δυσκολίες θα συναντούσε στην εφαρμογή του ως προς την εξαγορά τους.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Πριν από το 1821 τα 2/3 περίπου της καλλιεργήσιμης γης ανήκαν σε Τούρκους γαιοκτήμονες και τα υπόλοιπα στους Έλληνες προεστούς, με αποτέλεσμα οι Έλληνες αγρότες να εργάζονται ως ενοικιαστές στα κτήματα Τούρκων και Ελλήνων ιδιοκτητών. Ήδη οι πρώτες επαναστατικές εθνοσυνελεύσεις είχαν κηρύξει τις τουρκικές γαίες ιδιοκτησία του έθνους και είχαν υιοθετήσει την αρχή ότι με τον καιρό κάθε Έλληνας θα έπαιρνε ως ατομική του ιδιοκτησία ένα κομμάτι εθνικής γης, ανταμοιβή για τις υπηρεσίες του στον Αγώνα. Η βασιλική κυβέρνηση θέλησε να εκπληρώσει την υπόσχεση των εθνικών συνελεύσεων, όχι μόνο για να κατευνάσει την κοινωνική και πολιτική αναταραχή αλλά γιατί θεωρούσε το μέτρο σημαντικό για τη δημιουργία έθνους που θα το αποτελούσαν οι μικροί, εργατικοί και ανεξάρτητοι ιδιοκτήτες, υποστηρικτές του θρόνου, εναντίον των προεστών και των οπλαρχηγών. Ο νόμος της 7ης Ιουνίου 1835 [...] προέβλεπε να συμπεριληφθούν όλοι οι κάτοικοι του ελληνικού βασιλείου: αυτόχθονες, ετερόχθονες και φιλέλληνες, ιδιοκτήτες και μη, εργαζόμενοι και άνεργοι, εφόσον είχαν συμμετάσχει ως στρατιωτικοί ή ως πολίτες στον Αγώνα. [...] Η παραχώρηση της γης δε δινόταν δωρεάν αλλά έναντι ορισμένου τιμήματος, το οποίο διέθετε το κράτος στον αγοραστή με υποχρέωση του τελευταίου να το εξοφλεί με χρεωλύσιο.

Πετρόπουλος, Ι.Α.- Κουμαριανού, Αικ., Η θεμελίωση του ελληνικού κράτους, Οθωνική περίοδος 1830-1843, Παπαζήσης, Αθήνα 1982, σ. 150-151.

15. ΘΕΜΑ_3_31157

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε:

- α. στους στόχους και το περιεχόμενο των νομοθετημάτων του 1871 που αφορούσαν τη ρύθμιση του ζητήματος των εθνικών γαιών,
- β. στην εφαρμογή των νόμων αυτών και την εκπλήρωση των στόχων τους.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το ζήτημα λοιπόν των εθνικών γαιών θα λυθεί με δύο νόμους τους οποίους έφερε προς ψήφιση στη Βουλή ο Σ. Σωτηρόπουλος, ως υπουργός των Οικονομικών της κυβέρνησης Κουμουνδούρου. Πρόκειται για τους νόμους ΥΛΑ΄ της 25ης Μαρτίου 1871 και ΤΠς΄ της 24ης Μαρτίου 1871. Με τον πρώτο νόμο ρυθμίζεται η διανομή και η διάθεση της εθνικής γης, με το δεύτερο το ελληνικό κράτος έρχεται να δώσει λύση στις εμφυτεύσεις που είχαν γίνει επί εθνικών γαιών. Σύμφωνα με το νόμο ΥΛΑ΄ κάθε οικογενειάρχης, ενήλικας Έλληνας πολίτης, χήρα, ανήλικα ορφανά καλούνταν να συμμετάσχουν στη διανομή των «μή πεφυτευμένων» γαιών. Το κράτος θα διατηρούσε πλέον μόνο τα δάση και ορισμένα οικόπεδα στις πόλεις κυρίως, που θα μπορούσαν να του φανούν χρήσιμα. [...] Η γη που θα διανεμόταν σε κάθε δικαιούχο δεν μπορούσε να ξεπερνά τα 80 στρέμματα ξηρικών και 40 στρέμματα ποτιστικών γαιών.[...] Με το νόμο ΤΠς΄ [...] οι καλλιεργητές μπορούσαν να εξαγοράσουν τα δικαιώματα του κράτους, καταβάλλοντας την αξία της ασκεπούς γης την ημέρα της δημοσίευσης του νόμου. Με βάση τη νομοθεσία μέχρι το 1911 εκδόθηκαν 357.217 παραχωρητήρια που αντιστοιχούσαν σε 2.650.000 στρέμματα συνολικής αξίας 90.000.000 δραχμών. [...] Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της διανομής είναι αντιφατική. Τα οφέλη για το δημόσιο ταμείο υπήρξαν πολύ κατώτερα των προσδοκιών, καθώς μόλις το 55% της αξίας των γαιών που διανεμήθηκαν εισπράχθηκε από το κράτος μέχρι το 1911.

Σωτηρόπουλος, Σ., «Η διανομή των εθνικών γαιών (1871)», στο Τετράδια κοινοβουλευτικού λόγου, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Αθήνα 2010, σ. 42-43.

16. ΘΕΜΑ_3_31319

Αντλώντας πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

- α. στη χρησιμοποίηση/διάθεση των ποσών των δανείων που συνάφθηκαν κατά την περίοδο 1880-1892,
- β. στους λόγους που αιτιολογούν την επιλογή επιβολής της πτώχευσης το 1893.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Μεταξύ 1879 και 1890 το ελληνικό κράτος συνήψε οκτώ εξωτερικά δάνεια [...]και ακόμη πέντε εσωτερικά δάνεια [...]. Από το συνολικό ποσό των δανείων, ο Ανδρέας Ανδρεάδης υπολόγισε σε 100 εκατομμύρια τις στρατιωτικές δαπάνες και 120 περίπου εκατομμύρια τα ποσά που διατέθηκαν για τα δημόσια έργα – σιδηροδρόμους και δρόμους. Τα υπόλοιπα, δηλαδή περίπου τα μισά από το καθαρό ποσό των δανείων, διατέθηκαν για την κάλυψη εκτάκτων δαπανών, για την κάλυψη ελλειμμάτων του προϋπολογισμού και για την ίδια την εξυπηρέτηση του

εξωτερικού χρέους. Οι όροι των δανείων επιβάρυναν ακόμη περισσότερο το δημόσιο χρέος. [...] Εν όψει των δανείων ο Τρικούπης συνήθιζε να παίρνει προκαταβολές από τις τράπεζες με υψηλότερα επιτόκια. [...] Η υποτίμηση της δραχμής, ήδη από το 1885, αλλά σε μεγαλύτερη έκταση από το 1890 και έπειτα, κατέστησε τις ετήσιες τοκοχρεωλυτικές δόσεις δυσβάστακτες για τον κρατικό προϋπολογισμό. Τα προβλήματα των δημοσιονομικών ισορροπιών της χώρας επιβαρύνονταν ιδιαίτερα από τους καταναγκασμούς της εξωτερικής πολιτικής[...]. Ο Τρικούπης επανερχόμενος στην εξουσία τον Ιούνιο του 1892 είχε προσπαθήσει, χωρίς επιτυχία, να εξασφαλίσει νέο δάνειο, για να άρει και πάλι την αναγκαστική κυκλοφορία και να αποκαταστήσει τη δραχμή, ενώ ξεσπούσε και η σταφιδική κρίση, που περιόριζε περαιτέρω τις συναλλαγματικές εισροές.

Αγραντώνη, Χρ., «Η συγκρότηση του ελληνικού καπιταλισμού (1870-1909)», στο Ιστορία του Νέου Ελληνισμού (1770-2000), Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, τ. 5, 68-69.

17. ΘΕΜΑ 3_31320

Αντλώντας πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

- α. στην ενίσχυση των τάσεων του πολυτεμαχισμού των εθνικών γαιών σε μικρές και μεσαίες ιδιοκτησίες και στις συνέπειές του,
- β. στην υλοποίηση της αγροτικής μεταρρύθμισης του 1870/1871 και στη σημασία της.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Το ελληνικό κράτος, είτε εθνικοποιώντας τη γη στα 1828 είτε διανέμοντάς την στα 1871, ετήρησε πάντα μια καθαρώς δύσπιστη και εχθρική στάση απέναντι της μεγάλης γαιοκτησίας και του αγροτικού καπιταλισμού εν γένει. Εκ παραλλήλου, το Κράτος ευνόησε πάντα την κοινωνική ενσωμάτωση της γεωργίας, δια μέσου του προνομιούχου χώρου της αγοράς, επί τη βάση της μικρής οικογενειακής επιχείρησης και ιδιοκτησίας.

Βεργόπουλος, Κ., Το Αγροτικό ζήτημα στην Ελλάδα, Εξάντας, Αθήνα 1975, σ. 115.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Τελικά το Μάρτιο του 1871, ο Κουμουνδούρος, με υπουργό το Σωτηρόπουλο, πέτυχε την ψήφιση νόμου με αποτέλεσμα να διανεμηθούν 2.650.000 στρέμματα σε 357.217 κλήρους με αγοραία αξία 90.000.000 δρχ. Η σημασία της αγροτικής αυτής μεταρρυθμίσεως εκτιμάται πληρέστερα, όταν συνειδητοποιηθεί το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των Ελλήνων χωρικών της εποχής εκείνης αποκαταστάθηκαν ως ιδιοκτήτες στη γη που καλλιεργούσαν. Οι μικροί ιδιοκτήτες καλλιεργητές επιδόθηκαν, όπως ήταν φυσικό, στις πιο κερδοφόρες καλλιέργειες και ιδιαίτερα σε εκείνες που προορίζονταν για εξαγωγή.[...] Οι αγαθές για την οικονομία επιπτώσεις υπήρξαν άμεσες. Από την μια πλευρά παρατηρήθηκε ραγδαία εισροή ξένου συναλλάγματος και από την άλλη τα έσοδα του Δημοσίου από τους τελωνειακούς δασμούς εξαγωγής πολλαπλασιάστηκαν. [...] Παρά τις σημαντικές βελτιώσεις που σημειώθηκαν στον αγροτικό τομέα στη δεκαετία αυτή, η γεωργία θα συνεχίσει ακόμα για καιρό να υποφέρει από βασικές ελλείψεις.

Κωφός, Ε., «Η εθνική οικονομία. Η γεωργία και η αγροτική μεταρρύθμιση του 1871», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΓ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, σ. 310-311.

18. ΘΕΜΑ 1_25969

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οριστική αντιμετώπιση του θέματος των «εθνικών γαιών» έγινε με τις νομοθετικές ρυθμίσεις της περιόδου 1870-1871.
2. Το ιδιωτικό ενδιαφέρον για την επένδυση στα δημόσια έργα ήταν ιδιαίτερα αυξημένο στις αρχές του 19^{ου} αιώνα.
3. Το σιδηροδρομικό δίκτυο, που κατασκευάστηκε την περίοδο του Τρικούπη, κατόρθωσε να αποτελέσει τμήμα του διεθνούς δικτύου.
4. Το κόστος των Βαλκανικών πολέμων κλόνησε την εθνική οικονομία.
5. Το Νοέμβριο του 1920 η κυβέρνηση του Βενιζέλου χάνει τις εκλογές.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Γεώργιος Σταύρου	α. Τράπεζα της Ελλάδος
2. Ι. Καποδίστριας	β. «Πανελλήνιον»
3. Αλ. Μαυροκορδάτος	γ. Εθνική Τράπεζα
4. Κ. Κανάρης	δ. Ρωσικό Κόμμα
5. Δ. Βούλγαρης	ε. Αγγλικό Κόμμα
	στ. Πεδινοί
	ζ. Ορεινοί

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εθνικές γαίες, διχοτόμηση της δραχμής.

19. ΘΕΜΑ 1_25972

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Σύρος κατά τη διάρκεια της Επανάστασης δέχθηκε κύματα προσφύγων από τη Χίο.
2. Η απόκτηση μεγάλης έγγειας ιδιοκτησίας δεν ήταν στις προθέσεις των πλουσίων τον 19ο αιώνα.
3. Η ίδρυση τραπεζικών ιδρυμάτων δεν βελτίωσε καθόλου την κατάσταση της τοκογλυφίας τον 19ο αιώνα.
4. Το 1841 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος.
5. Οι Οθωνικές κυβερνήσεις αποπλήρωσαν τα επαναστατικά δάνεια.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Προσάρτηση της Θεσσαλίας
- β. Εθνικός Διχασμός.
- γ. Δικτατορία του Μεταξά
- δ. Ίδρυση Τράπεζας της Ελλάδος
- ε. Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πτώχευση (1893), «Πανελλήνιον».

20. ΘΕΜΑ_1_26192

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η Ελλάδα, μετά την ανεξαρτησία της, άρχισε να μοιάζει όλο και περισσότερο στη Δύση.
 2. Στη Στερεά Ελλάδα, ιδιώτες εξαγόρασαν «εθνικές γαίες» άμεσα από Οθωμανούς ιδιοκτήτες σε χαμηλή τιμή.
 3. Η απόκτηση σιδηροδρομικού δικτύου υπήρξε σημαντική προϋπόθεση για τις μικρές και ασθενείς οικονομικά χώρες ώστε να εισέλθουν στον χώρο των ανεπτυγμένων χωρών.
 4. Οι Οθωνικές κυβερνήσεις αποπλήρωσαν όλα τα επαναστατικά δάνεια.
 5. Η Ελλάδα νίκησε στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897.
- (II)** Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. Μικρασιατική καταστροφή
 - β. Σύγκρουση μεγάλων ιδιοκτητών και ακτημόνων στο Κιλελέρ
 - γ. Έναρξη μεταλλευτικής δραστηριότητας στο Λαύριο από την εταιρεία Σερπιέρι- Ρου
 - δ. Έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου
 - ε. Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος (ΔΟΕ), Φεντερασιόν.

21. ΘΕΜΑ_1_27443

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Οι Οθωνικές κυβερνήσεις αποπλήρωσαν τα επαναστατικά δάνεια.
 2. Η σταφιδική κρίση στην Ελλάδα στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ου προκάλεσε μεγάλο ρεύμα μετανάστευσης προς την Αμερική.
 3. Το 1910 ήταν εμφανείς οι πρόοδοι της ελληνικής οικονομίας.
 4. Το 1919 ο ελληνικός εμπορικός στόλος είχε υπερδιπλασιαστεί.
 5. Ως τα μέσα του 20ου αιώνα η ελαιοκομία αποτελούσε μάλιστα για την αγροτική Ελλάδα.
- (II)** Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. Έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου
 - β. Εκδήλωση των πρώτων εργατικών εξεγέρσεων στο Λαύριο
 - γ. Προσάρτηση της Θεσσαλίας στην Ελλάδα
 - δ. Κατασκευή του φράγματος του Μαραθώνα από την ΟΥΛΕΝ
 - ε. Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: «Μεγάλη Ιδέα», Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ).

22. ΘΕΜΑ_1_28649

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Ο ναυτικός αποκλεισμός από τους Αγγλο-Γάλλους κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου προκάλεσε πολλά δεινά στους Έλληνες.
 2. Μετά την ανεξαρτησία της Ελλάδας παρέμειναν έξω από τα σύνορά της πολλά ισχυρά κέντρα ελληνισμού.
 3. Στα τέλη του 19ου – αρχές του 20ου αιώνα, το σύνολο των εξαγωγών της ελληνικής σταφίδας απορροφούσε η Γερμανία.
 4. Οι ιδιώτες ανέλαβαν εξολοκλήρου το κόστος της δημιουργίας του σιδηροδρομικού δικτύου της Ελλάδας.
 5. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή 45.000 Αρμένιοι έφτασαν στην Ελλάδα.
- (II)** Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. Προσάρτηση των Επτανήσων στην Ελλάδα
 - β. Ίδρυση παραρτήματος της Εθνικής Τράπεζας στην Ερμούπολη Σύρου
 - γ. Άφιξη των Βαυαρών στην Ελλάδα
 - δ. Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου
 - ε. Κατάρρευση του ελληνικού μετώπου στη Μικρά Ασία
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Μεγάλη ιδέα, Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (ΣΕΚΕ).

23. ΘΕΜΑ_1_28650

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας:

- α. να περιγράψετε κριτικά τα χαρακτηριστικά των ιδιοκτητών των «τσιφλικιών» της Θεσσαλίας κατά τον 19ο – αρχές 20ού αιώνα και τις επιδιώξεις τους,
- β. να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα που προκάλεσαν οι πρακτικές τους στον θεσσαλικό αγροτικό κόσμο.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι περίφημοι πλουτοκράτες των παροικιών, που ο λαός αποκαλούσε χρυσοκάνθαρους, αντί να αναπτύξουν παραγωγικά τη χώρα, αντί να κάνουν επενδύσεις [...] στρέφονται και αυτοί πάλι στη μονοπώληση ευκαιριών που τους παρέχει η εξουσία [...] και το χειρότερο, μεταβάλλονται οι τσιφλικάδες γαιοκτήμονες στη Θεσσαλία. [...] Είναι [...] αυτά τα περίφημα αστικά μας στοιχεία τα οποία δημιουργούν το καθεστώς των τσιφλικιών στη Θεσσαλία. Γνωρίζοντας πολύ καλά ότι η Θεσσαλία θα προσαρτηθεί στην Ελλάδα, εξασφαλίζουν με το πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης το δικαίωμα να δημιουργήσουν γαιοκτησίες, οι οποίες είναι βασισμένες στο σύστημα της κολιγίας. Γι' αυτό ακριβώς δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι οι εκρήξεις οι επαναστατικές [...] ξεκινούν από τη Θεσσαλία, τη Θεσσαλία όπου η μεγάλη γαιοκτησία ήταν ασύγκριτα πιο χαμηλή στην περίοδο της έκρηξης της Ελληνικής επανάστασης, από ό, τι στην Πελοπόννησο. Με την είσοδο αυτών των στοιχείων και την ανάπτυξη των γαιοκτησιών στη Θεσσαλία, έχουμε ακριβώς τη δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων για την εκμετάλλευση της αγροτιάς που οδήγησαν στο αδιέξοδο, και τελικά μας έφεραν στο Κιλελέρ.

Φίλιας, Β., «Κοινωνικές δομές στην Ελλάδα του 19ου αιώνα», στο Δ.Τ. Τσαούση (επιμ.), Όψεις της ελληνικής κοινωνίας του 19ου αιώνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα 1984, σ. 19.

24. ΘΕΜΑ_1_28721

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται:

- α. να αναφερθείτε στις ιδιομορφίες ανάπτυξης του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα, σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, από το τέλος του 19ου αιώνα ως το τέλος των βαλκανικών πολέμων,
- β. να αποτιμήσετε τα οφέλη της ενσωμάτωσης της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα για το εργατικό κίνημα.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Υπάρχουν για τους εργοδότες και άλλες πηγές εργατικού δυναμικού εκτός από την εσωτερική αγορά. Εκατοντάδες Ισπανοί και Ιταλοί μεταλλωρύχοι δουλεύουν στο Λαύριο. Έτσι, καθώς η ελληνική αγορά εργασίας πάσχει από χρόνια στενότητα, καθώς δεν υπάρχουν στην χώρα δεξαμενές εργατικού δυναμικού, οι επιχειρηματικές τάξεις αντλούν από την παγκόσμια δεξαμενή με ικανοποιητικούς όρους. [...] Στην Ελλάδα δεν είναι μόνο το ότι πολλές ιδέες εισάγονται, άρα είναι φυσικό και να καθυστερούν. Υπάρχουν επιπλέον και οι συνθήκες μιας οικονομίας που δεν έχει ακόμη εκβιομηχανιστεί. Δεν αρκεί η συντεχνιακή κατοχύρωση των δικαιωμάτων της ψήφου και του συνεταιρίζεσθαι για να εδραιωθεί, στο Δίκαιο, το δικαίωμα της απεργίας. Χρειάζεται και η ουσιαστική εμπειρία της απεργίας στην καθημερινή πραγματικότητα των ανθρώπων- δηλαδή, χρειάζεται εργασία στο εργοστάσιο, άρα βιομηχανία.

Δερτιλής, Γ.Β., Ιστορία του Ελληνικού Κράτους 1830-1920, τ. Α', Εστία, Αθήνα 2005, σσ. 347, 350.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Αλλά συγχρόνως οι πόλεμοι ήνοιξαν νέους και ανεπίστους ορίζοντας καπιταλιστικής αναπτύξεως δια την μικράν άλλοτε Ελλάδα. Και μαζί με την ανάπτυξιν της βιομηχανίας, της ναυτιλίας και του εμπορίου, της μεταφοράς και της συγκοινωνίας, αναπτύσσεται και η εργατική τάξις. Η σοσιαλιστική ιδέα επανευρίσκει την εκδήλωσίν της. Η απήχησις της Φεντερασιόν έχει και αυτή ευνοϊκήν επίδρασιν. [...] Το σπουδαιότερον έργον της Φεντερασιόν ήτο η διδασκαλία, η παρακολούθησις των σωματείων, η οργάνωσις διαλέξεων, συζητήσεων, κλπ. Υπήρχε όμως έλλειψις [...] εφημερίδων. Έπρεπε να εκδοθή εν φύλλον. Η εφημερίς αυτή εβαπτίσθη Εφημερίς των Εργατών και εξεδόθη κατ' αρχάς μεν εις 4 γλώσσας, τουρκικήν, ελληνικήν, βουλγαρικήν και ισπανοεβραϊκήν [...]. Παραλλήλως προς την διδασκαλίαν του σοσιαλισμού, η Φεντερασιόν εφρόντιζε και δια τα εργατικά σωματεία.

Μπεναρόγιας, Α., Η πρώτη σταδιοδρομία του ελληνικού προλεταριάτου, Κομμούνια, Αθήνα 1986, σσ. 86, 110.

25. ΘΕΜΑ_1_29590

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Ποια προβλήματα ανέκυψαν στο πλαίσιο του αγροτικού ζητήματος με τη διεύρυνση των συνόρων του ελληνικού κράτους (1864, 1881) πριν από τους Βαλκανικούς πολέμους;
- β. Γιατί τα τσιφλίκια στην Παλαιά Ελλάδα δεν προκαλούσαν ιδιαίτερο πρόβλημα;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το πρόβλημα περιπλέκονταν λόγω των συνεχών αλλαγών και επεκτάσεων των συνόρων. Μέσα στον 19ο αιώνα και πριν τους Βαλκανικούς πολέμους έχουμε δύο επεκτάσεις συνόρων (1864 Επτάνησα και 1881 Ήπειρος-Θεσσαλία), που αύξησαν κατά 32% περίπου την έκταση και διπλασίασαν σχεδόν τον πληθυσμό της χώρας. [...] Ιδίως στη Θεσσαλία, που ενσωματώθηκε το 1881, το ελληνικό κράτος, εξαιτίας ίσως και του γεγονότος ότι οι χώρες αυτές δεν απελευθερώθηκαν με πόλεμο, απώλεσε τη δυνατότητα ελέγχου της γης. Έτσι, πολλοί μουσουλμάνοι γαιοκτήμονες που αποχωρούσαν από τις περιοχές της Θεσσαλίας και της Άρτας, πωλούσαν τα δικαιώματα σε χαμηλές τιμές σε Έλληνες χρηματιστές και τραπεζίτες της Κωνσταντινούπολης και των παροικιών, διαιωνίζοντας και επιτείνοντας το ήδη υπάρχον ζήτημα των τσιφλικιών. [...] Τα τσιφλίκια στην Παλαιά Ελλάδα ήταν ελάχιστα, καταλάμβαναν μόλις το 5% περίπου των συνολικών εδαφών και βρίσκονταν κυρίως στην ανατολική Στερεά (Αττική, Φθιώτιδα και Εύβοια). Επρόκειτο για κατάλοιπα της καθυστερημένης ενσωμάτωσης των περιοχών αυτών στην εθνική επικράτεια (οι περιοχές αυτές περιήλθαν στο ελληνικό κράτος με ειδική ρύθμιση που περιλήφθηκε στο Πρωτόκολλο του Λονδίνου για την ανεξαρτησία της Ελλάδας το 1830). Αντίθετα η προσάρτηση της Θεσσαλίας δεν επέφερε μόνον την επέκταση του ελληνικού κράτους κατά 26,7% και την αύξηση του πληθυσμού του κατά 18%, αλλά κληροδότησε σε αυτό και 395 τσιφλίκια, των οποίων η έκταση ανέρχονταν στα τέλη του 19ου αιώνα σε έξι εκατομμύρια στρέμματα περίπου. Το γεγονός αυτό περιέπλεξε το καθεστώς ιδιοκτησίας.

Παναγιωτόπουλος, Δ., «Ο κόσμος του μόχθου και της σιωπής. Ο διαχρονικός ρόλος και η συμβολή του πρωτογενούς τομέα και των αγροτών στο γίνεσθαι της σύγχρονης Ελλάδας», στο Δ. Παναγιωτόπουλος κ.ά., Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα: 200 χρόνια ιστορίας Προκλήσεις & προοπτικές, Τράπεζα Πειραιώς, Αθήνα 2021, σ. 58, 76.

26. ΘΕΜΑ_1_31321

Αντλώντας πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

- α. στις προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης να αποτρέψει την κρίση του 1932 και τις συνέπειές της για την ελληνική οικονομία,
- β. στις συνέπειές της κρίσης του 1932 στο εξωτερικό εμπόριο.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η Ελλάδα, έχοντας συνδέσει τη δραχμή με τη λίρα και χάρη στις συνεχείς παρεμβάσεις της κυβερνητικής πολιτικής, κατόρθωσε να διατηρήσει τη σταθεροποίηση του 1928 για όσο διάστημα η αγγλική λίρα παρέμενε ελεύθερα μετατρέψιμη σε χρυσό. Όμως, αφότου η Αγγλία εγκατέλειψε επίσημα τη χρυσή βάση, οι κεφαλαιούχοι επιδίωκαν να μετατρέψουν το κεφάλαιό τους σε χρυσό ή σε ξένο συνάλλαγμα με αποτέλεσμα να εξανεμισθεί σε ελάχιστο χρονικό διάστημα το αντίστοιχο κάλυμμα της Τράπεζας της Ελλάδος. Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση, η κυβέρνηση αναγκάστηκε να θέσει μια σειρά συναλλαγματικών περιορισμών για την προστασία του εθνικού νομίσματος. [...] Η υποτίμηση της αγγλικής λίρας έκλεινε την αγγλική αγορά για τα ελληνικά προϊόντα, όμως και η Ελλάδα με τη σειρά της, στην προσπάθειά της να προστατεύσει το νόμισμά της, κατέφευγε σε μια σειρά συναλλαγματικών ρυθμίσεων, που κατέληγαν να περιορίζουν την είσοδο ξένων προϊόντων στην ελληνική αγορά.

Βεργόπουλος, Κ., «Η ελληνική οικονομία από το 1926 ως το 1935», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΕ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1978, σ. 328-330 (διασκευή).

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Με τον μηχανισμό αυτό (ενν. το «κλήριγκ»), κάθε χώρα εξωθείται να μην εισάγει προϊόντα άλλης, παρά μόνο με τον όρο ότι και η τελευταία δέχεται να εισαγάγει σε αντιστάθμιση προϊόντα ίσης αξίας. Η μορφή αυτή του εμπορίου προτιμήθηκε στο μεσοπόλεμο από πολλές χώρες, γιατί επέτρεπε την εξοικονόμηση συναλλάγματος και για τις δύο εμπορεύσιμες πλευρές. [...]Το πλεονέκτημα της μεθόδου αυτής ήταν ότι στηριζόταν σε συμφωνίες ολιγόμηνης διάρκειας, ανανεώσιμες, πράγμα που έδινε στον μηχανισμό του κλήριγκ μια ιδιαίτερη ευκαμψία και ικανότητα προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. [...]Η εξέλιξη αυτή επέφερε, όπως ήταν φυσικό, έναν ακόμη μεγαλύτερο έλεγχο του κράτους πάνω στο εξωτερικό εμπόριο.

Βεργόπουλος, Κ., «Η ελληνική οικονομία από το 1926 ως το 1935», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΕ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1978, σ. 341.

27. ΘΕΜΑ_1_31352

Έχοντας υπόψη το κείμενο που ακολουθεί και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα:

- α. με ποιον τρόπο επωφελήθηκε η εθνική οικονομία από την έκβαση των Βαλκανικών Πολέμων;
- β. ποιος παραγωγικός τομέας είχε τις μεγαλύτερες δυνατότητες αξιοποίησης και με ποιον τρόπο έγινε σαφές αυτό;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Δεν είναι λοιπόν συμπτωματικό ότι αμέσως μετά το πέρας των βαλκανικών πολέμων ξένοι κεφαλαιούχοι έκαναν την εμφάνισή τους στα γραφεία των υπουργών της ελληνικής κυβέρνησης, προσφέροντας κεφάλαια προς αξιοποίηση στις Νέες Χώρες, όχι όμως χωρίς ανταλλάγματα, τα οποία συχνά ήταν ιδιαίτερος δυσανάλογα με την προσφορά τους. Διόλου τυχαία επίσης ένα σημαντικό μέρος αυτού του ενδιαφέροντος είχε να κάνει με την ίδρυση μιας τράπεζας που θα ασκούσε ενυπόθηκη πίστη, απαραίτητη προϋπόθεση για την αξιοποίηση των εδαφών της βόρειας κυρίως Ελλάδας. Γιατί, όπως και να το δει κανείς, το μέλλον των Νέων Χωρών, αλλά και ολόκληρου του ελληνικού κράτους, βρισκόταν στη δυνατότητα αξιοποίησης της γης τους.

Κωστής, Κ., Ο πλούτος της Ελλάδας, Πατάκης, Αθήνα 2018, σ. 45.

28. ΘΕΜΑ_1_32488

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται:

- α. να παρουσιάσετε τις επιπτώσεις της κρίσης του 1932 στην οικονομία της Ελλάδας,
- β. να παρουσιάσετε τη μέθοδο διακανονισμού «κλήριγκ» και τις επιπτώσεις που είχε η εφαρμογή της στην ελληνική οικονομία.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η διεθνής οικονομική κρίση του 1929-1932 είχε στην Ελλάδα δύο σοβαρές συνέπειες, τη μείωση των εξαγωγών μετά το 1931 και τη διακοπή της διεθνούς κίνησης κεφαλαίων. Ο καπνός και η σταφίδα, που μαζί αποτελούσαν το 60-70 % των ελληνικών εξαγωγών, υπήρξαν τα μεγάλα θύματα της κρίσης. Οι επιπτώσεις της μείωσης των τιμών των δύο αυτών προϊόντων στους καπνεργάτες και τους αγρότες ήταν καταλυτικές για τις πολιτικές εξελίξεις. Αρχικά, η αντίστοιχη πτώση στις τιμές των εισαγόμενων προϊόντων διατήρησε μια ισορροπία στα ελλείματα του εμπορικού ισοζυγίου, αλλά η εξάρτηση της ελληνικής οικονομίας από την εισαγωγή κεφαλαιουχικών αγαθών σταδιακά διόγκωσε τα ελλείμματα.[...] Με την κατάρρευση το διεθνούς εμπορίου και των κεφαλαιαγορών, η κυβέρνηση αναγκάστηκε να ασκήσει πολιτική αυτάρκειας, επιβάλλοντας δασμούς στα εισαγόμενα προϊόντα και ενισχύοντας την εσωτερική αγορά.

Βερέμης Θ.– Κολιόπουλος, Γ., Ελλάς. Η σύγχρονη συνέχεια. Από το 1821 μέχρι σήμερα, Καστανιώτης, Αθήνα 2006.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η μέθοδος «κλήριγκ» αποφεύγει σε μεγάλο βαθμό την παρεμβολή του συναλλάγματος και γι' αυτό συγκρίνεται με τις πρωτόγονες μορφές των ανταλλαγών. Με τον μηχανισμό αυτό, κάθε χώρα εξωθείται να μην εισάγει προϊόντα άλλης, παρά μόνο υπό τον όρο ότι και αυτή η τελευταία δέχεται να εισαγάγει σε αντιστάθμιση προϊόντα ίσης αξίας της πρώτης[...]. Το πλεονέκτημα της μεθόδου αυτής ήταν ότι στηριζόταν σε συμφωνίες ολιγόμηνης διάρκειας, ανανεώσιμες, πράγμα που έδινε στον μηχανισμό αυτόν μια ιδιαίτερη ευκαμψία και ικανότητα προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες[...]. Η οργάνωση του εξωτερικού εμπορίου με επίκεντρο το κράτος είχε μιαν ακόμη αξιοσημείωτη επίπτωση: παρακίνησε τους εμπόρους να οργανωθούν σε ενώσεις εισαγωγέων και εξαγωγέων, με την κρατική αιγίδα και κατοχύρωση.

Βεργόπουλος, Κ., «Η ελληνική οικονομία από το 1926 ως το 1935. Η νέα εμπορική πολιτική.», Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΕ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1980, σ. 341. (διασκευή)

29. ΘΕΜΑ 3_33246

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται να αναφερθείτε:

- α. στις αιτίες που οδήγησαν στην επιλογή της λύσης της «διχοτόμησης του χαρτονομίσματος» από την ελληνική κυβέρνηση το 1922,
- β. στα χαρακτηριστικά της ενέργειας αυτής και τις συνέπειές της.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Συνεπώς η δραματική αύξηση της παροχής χρήματος μεταξύ 1920 και 1922 προκλήθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό από την κυβέρνηση. Σύμφωνα με μια βρετανική αναφορά, μόνο μέσα στο 1921 η κυβέρνηση δανείστηκε 1.200 και πλέον εκατομμύρια δραχμές από την Εθνική Τράπεζα. Το φθινόπωρο του 1921 το καθημερινό κόστος του συνεχιζόμενου πολέμου υπολογιζόταν γύρω στα 8.000.000 δραχμές, αναγκάζοντας τη βασιλική κυβέρνηση να προσφεύγει σε όλο και πιο σπασμωδικά μέτρα. Ο υπουργός οικονομικών Π. Πρωτοπαπαδάκης, επιχειρώντας έναν

πρωτότυπο αυτοσχεδιασμό την επόμενη άνοιξη, εισήγαγε έναν νέο τύπο αναγκαστικού δανείου. Το κοινό υποχρεώθηκε να παραδώσει τα χαρτονομίσματά του στις τράπεζες, οι οποίες τα διχοτομούσαν: το ένα κομμάτι επιστρεφόταν στον κομιστή, ενώ το άλλο ανταλλάσσόταν με εικοσαετή ομόλογα του Δημοσίου. Ταυτόχρονα, η Εθνική Τράπεζα διατάχθηκε να πιστώσει το κράτος με ένα ποσόν ισοδύναμο με το ήμισυ της αξίας των χαρτονομισμάτων που κυκλοφορούσαν. Ήταν ένα ακραίο μέτρο αρνητικά προοδευτικής φορολόγησης, εφόσον εφαρμόστηκε μόνο στα χαρτονομίσματα και όχι στις τραπεζικές καταθέσεις ή τις άλλες μορφές αποταμίευσης. Από την άλλη πλευρά, είχε το προτέρημα πως δεν ενίσχυε τον πληθωρισμό: κατ' αυτόν τον τρόπο συγκεντρώθηκαν 1.300 εκατομμύρια δραχμές χωρίς να αυξηθεί η νομισματική κυκλοφορία.

Mazower, M., Η Ελλάδα και η οικονομική κρίση του μεσοπολέμου, ΜΙΕΤ, Αθήνα 2009.

30. ΘΕΜΑ_3_27927

Έχοντας υπόψη το κείμενο που ακολουθεί και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στον τρόπο με τον οποίο διαμορφώθηκαν τα πρώτα ελληνικά κόμματα στη διάρκεια της επανάστασης εστιάζοντας:

- α. στις βασικές αντιπαλότητες μεταξύ των επαναστατών για τη διαχείριση της εξουσίας.
- β. στον ρόλο των Μεγάλων Δυνάμεων όσον αφορά τη μορφή του πολιτεύματος και τους φορείς της εξουσίας στην Ελλάδα.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η οργάνωση του ελληνικού κράτους ανατέθηκε τελικά σε χέρια ξένα από εκείνα που προσέβλεπαν στην εξουσία και που είχαν αγωνιστεί για να την αποκτήσουν. Έτσι κι αλλιώς, η δημιουργία του ελληνικού κράτους υπήρξε δημιούργημα των Μεγάλων Δυνάμεων, που εξυπηρετούσε τις δικές τους αναζητήσεις ισορροπιών στις συνθήκες της Παλινόρθωσης και εξαρχής είχαν καταστήσει φανερό ότι δεν θα άφηναν τον έλεγχο του να ξεφύγει από τα χέρια τους. Επόμενο ήταν οι προυχοντικές ομάδες να μην πάψουν να αγωνίζονται για ό,τι θεωρούσαν πως δικαιωματικά τους ανήκε. Επρόκειτο για έναν αγώνα ο οποίος δεν φαίνεται να ολοκληρώνεται παρά μόνο το 1862 με την πτώση του Όθωνα, ή με μιαν άλλη οπτική το 1875, οπότε, με την υιοθέτηση της αρχής της δεδηλωμένης, το πολιτικό παιχνίδι περνά στον απόλυτο έλεγχο των πολιτικών ελίτ.

Κωστής, Κ., Τα κακομαθημένα παιδιά της ιστορίας, Πατάκης, Αθήνα 2015, σ.178.

31. ΘΕΜΑ_3_28549

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

- α. την άποψη του Δημητρίου Υψηλάντη, όταν έφτασε στην Πελοπόννησο κατά την έναρξη της Επανάστασης, για την οργάνωση της Επανάστασης και τη διοίκηση του νέου κράτους
- β. τις απόψεις των προκρίτων για το ίδιο θέμα.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Παρουσιασθείς (ο Δ. Υψηλάντης) εις Ύδραν (το καλοκαίρι του 1821) ως πληρεξούσιος του Γενικού Επιτρόπου της Αρχής, υποδέχεται και αναγνωρίζεται υπό των προκρίτων. [...] Τότε οι ολιγαρχικοί [...] ζητούν να

επικυρώση την Γερουσίαν των, να διευθύνη δε τα πράγματα, και να κινή τα στρατεύματα, παρά των συγγενών και των οικείων των διοικούμενα, κατά τας αποφάσεις της Γερουσίας, ήτις έμελλε να ήναι το συμβούλιόν του· προ λίγου μάλιστα εφρόνουν να τον ψηφίσωσι και αυτόν απλούν μέλος, μίαν και μόνην ψήφον έχοντα εις τας αποφάσεις της. Ο δε Υψηλάντης κατά την έννοιαν του τίτλου, πληρεξούσιος του Γ. Επιτρόπου,[...] εννοεί να ήναι υπέρτατος άρχων και να διευθύνη τα τε πολιτικά και τα πολεμικά κατά τινάς όρους· να ήναι δε ο πληρεξούσιος αρχιστράτηγος της Ελλάδος και τα στρατεύματα να εξαρτώνται και να διευθύνονται απολύτως από αυτόν.

Σπηλιάδη, Ν., «Απομνημονεύματα (Α΄ 203-213)», στο Θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας από τις Πηγές, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1998, σ. 92-93.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Είναι αξιοσημείωτος η προκήρυξις του Δημ. Υψηλάντου (6/18 Οκτωβρίου 1821) δι' ης διετάχθησαν αι εκλογαί προς συγκρότησιν της Εθνοσυνελεύσεως (της Επιδάουρου), διότι εις αυτήν πλην άλλων τονίζεται ότι ο αγών διεξήγετο υπέρ της απελευθερώσεως του λαού από πάσης καταπίεσεως όχι μόνον από της δυναστικής των Τούρκων, αλλά και από της οικονομικής των Χριστιανών ισχυρών. «Ηλθον», έγραφεν ο Υψηλάντης, «να διεκδικήσω τα δικάιά σας, την τιμήν την ζωήν, την περιουσίαν σας· ήλθον να σας δώσω νόμους δικαίου, δικαστήρια αμερόληπτα... Καιρός είναι να παύση πλέον η τυραννία όχι μόνο των Τούρκων, αλλά και η τυραννία των ατόμων εκείνων, τα οποία συμμεριζόμενα τα αισθήματα των Τούρκων, ζητούν να καταπιέζουν τον λαόν[...].»

Σβώλος, Α., Τα Ελληνικά Συντάγματα, 1822-1975/1986, Η συνταγματική Ιστορία της Ελλάδος, Στοχαστής, 1998, σ. 62.

32. ΘΕΜΑ 3_33227

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας, να παρουσιάσετε:

- τις ομάδες της πολιτικής και κοινωνικής ζωής της Ελλάδας που αποτελούσαν τους οπαδούς του γαλλικού κόμματος,
- τα κοινά χαρακτηριστικά των ομάδων αυτών.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το «γαλλικό» κόμμα[...] είχε κατορθώσει να περιλαμβάνει στις γραμμές του εκπροσώπους από περισσότερες αντιπροσωπευτικές ομάδες της ελληνικής πολιτικής και κοινωνικής ζωής. [...] Η διάρθρωση των ποικίλων συμφερόντων των διαφορετικών αυτών ομάδων ήταν πολύ πιο ξεκάθαρη, γιατί κάθε ομάδα μέσα στο «γαλλικό» κόμμα διατηρούσε την ταυτότητά της, την οργάνωσή της, τον αρχηγό της, ενώ συνάμα συντηρούσε τους δεσμούς της με κάποια ακόμη από τις άλλες ομάδες που συγκροτούσαν τη δύναμη του κόμματος.[...] Πέντε καλά διακρινόμενες ομάδες συνιστούσαν κατά την περίοδο 1833-1843 το «γαλλικό» κόμμα: α) η ομάδα του Κωλέττη, που την αποτελούσαν Ρουμελιώτες οπλαρχηγοί και προεστοί,[...] β) η ένωση ορισμένων Ρουμελιωτών της ανατολικής Στερεάς, των στρατιωτικών αρχηγών Κριεζώτη και Μαυροβουνιώτη,[...] γ) μια ομάδα Πελοποννησίων προεστών που είχε παλαιότερα αρχηγό τον Δεληγιάννη,[...] δ) η ομάδα των οπαδών του Μακρυγιάννη, φτωχών οπλαρχηγών της Ρούμελης, ε) η ομάδα των νησιωτών με αρχηγό τον Κουντουριώτη. Οι δεσμοί που συγκρατούσαν αυτές τις πέντε ανομοιογενείς, στη σύστασή τους, ομάδες ήταν η προσωπικότητα του αρχηγού, του Ι. Κωλέττη, η προστασία που τους παρείχε η γαλλική διπλωματική αποστολή στην Αθήνα,[...] και η

δυσφορία προς το «αγγλικό» κόμμα, προερχόμενη από το γεγονός ότι το τελευταίο είχε εγκαταλείψει τη συνταγματική ιδέα στα 1832.

Πετρόπουλος, Ι.Α.- Κουμαριανού, Αικ., Η θεμελίωση του ελληνικού κράτους, Οθωνική περίοδος 1833-1843., Παπαζήσης, Αθήνα 1982, σ. 238-239.

33. ΘΕΜΑ_3_33228

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι/-ες στις γνώσεις σας, να παρουσιάσετε:

- α. τις κοινωνικές ομάδες που συμπαράταχθηκαν με το αγγλικό κόμμα και τα χαρακτηριστικά των ιδεών τους,
- β. τις θεμελιώδεις αρχές του αγγλικού κόμματος, όπως τις υποστήριζε ο ηγέτης του, Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Αλ. Μαυροκορδάτος έφτασε στην Αθήνα στις 31 Μαΐου/12 Ιουνίου 1841.[...] Αμέσως μετά την άφιξή του άρχισε διαπραγματεύσεις με τον Όθωνα.[...] Τα αιτήματα του Μαυροκορδάτου ήταν τα εξής: η κατάργηση του ανακτοβουλίου, που το αποτελούσαν στην πλειοψηφία Βαυαροί· η ολοσχερής απομάκρυνση των Βαυαρών· η ανάθεση του υπουργείου Στρατιωτικών σε Έλληνα· η προεδρία του υπουργικού συμβουλίου από τον υπεύθυνο υπουργό χωρίς την παρέμβαση του βασιλιά. Οι όροι του Μαυροκορδάτου απέβλεπαν σε ένα πρόγραμμα που θα μπορούσε δίκαια να χαρακτηριστεί «εθνικό» υπό τη διπλή έννοια: ότι προωθούσε εθνικά, όχι κομματικά αιτήματα,[...] και ότι αποσκοπούσε να καταστήσει τους Έλληνες υπεύθυνους διαχειριστές των ελληνικών υποθέσεων, σε μια πραγματικά εθνική κυβέρνηση. Οι θέσεις αυτές ήταν συναφείς με τις απόψεις των μετριοπαθών Ελλήνων και επίσης των μετριοπαθών φιλελεύθερων της Δύσεως.[...] Η πεποίθησή του ήταν ότι ο λαός έπρεπε να διαπαιδαγωγείται συστηματικά, ώστε να σέβεται τους νόμους και να ασκεί την εξουσία σωστά- όχι με το μοναρχικό σύνταγμα, όπως υποστήριζε ο βασιλιάς, ή με το σύνταγμα, όπως υποστήριζαν οι πλέον ριζοσπάστες πολιτικοί, αλλά με την ορθή εφαρμογή των θεσμών. Γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους το πρόγραμμά του δεν κατέτεινε άμεσα στην εγκαθίδρυση συνταγματικού καθεστώτος.

Πετρόπουλος, Ι.Α. - Κουμαριανού, Αικ., Η θεμελίωση του ελληνικού κράτους, Οθωνική περίοδος 1833-1843. Παπαζήσης, Αθήνα 1982, σ. 230-231.

34. ΘΕΜΑ_1_26867

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Με τις αποξηράνσεις λιμνών και ελών κατά τον 19ο αιώνα αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα της ελονοσίας.
2. Τα πελατειακά δίκτυα που συγκροτήθηκαν κατά την προεπαναστατική περίοδο ήταν εν μέρει συνέπεια της ελλιπούς προστασίας εκ μέρους της οθωμανικής διοίκησης.
3. Με το «Προσωρινό Πολίτευμα» της Επιδάουρου υιοθετήθηκε ένα συγκεντρωτικό σύστημα διακυβέρνησης του Αγώνα.

4. Στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα τα κόμματα κινητοποιούσαν τους οπαδούς τους με πελατειακές σχέσεις και εξαγορά ψήφων.

5. Ο λαός δεν ανταποκρίθηκε στα μεταρρυθμιστικά αιτήματα του Στρατιωτικού Συνδέσμου.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

α. Οριστική ρύθμιση των εθνικών γαιών

β. Ολοκλήρωση διώρυγας της Κορίνθου

γ. Ολοκλήρωση διώρυγας του Σουέζ

δ. Προσάρτηση Θεσσαλίας και Άρτας

ε. Ίδρυση Εθνικής Τράπεζας

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: βενιζελισμός, κλήριγκ.

35. ΘΕΜΑ_3_25973

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να εξηγήσετε τους λόγους για τους οποίους τα τρία κόμματα (Αγγλικό, Γαλλικό και Ρωσικό) τάχθηκαν υπέρ της διεκδίκησης συντάγματος κατά την επανάσταση του 1843.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στα πρώτα χρόνια της μοναρχίας, ο Όθων και οι σύμβουλοί του προσπαθούσαν να ασκήσουν πολιτική ισορροπίας μεταξύ των δυνάμεων – με σκοπό να μην ενισχυθεί κανένα από τα τρία κόμματα που αντλούσαν μέρος της ισχύος τους από τις τρεις πρεσβείες. Το αποτέλεσμα ήταν ότι, χωρίς να ικανοποιούν μονίμως καμιά από τις Δυνάμεις, τις δυσαρεστούσαν όλες εκ περιτροπής και χωρίς να τάσσονται με κανένα από τα τρία κόμματα, τα εξωθούσαν προς τη συνεχή κριτική. Μετά το 1840, η διάθεση του νεαρού βασιλιά να λειτουργήσει επιτέλους με μεγαλύτερη ανεξαρτησία, οι αλυτρωτικές βλέψεις του και, κυρίως, η προσέγγισή του με τη Ρωσία τον έφεραν αντιμέτωπο με τις άλλες δύο Δυνάμεις – κυρίως με την Μεγάλη Βρετανία και την πολιτική της στο Ανατολικό Ζήτημα. Από την άλλη πλευρά, στο εσωτερικό της χώρας, ο απολυταρχισμός του μονάρχη προκαλούσε ολοένα εντονότερες αντιδράσεις. [...] Η επαναστατική αναταραχή στην Ελλάδα θα απειλούσε την πολιτική σταθερότητα και τη διεθνή ισορροπία στην ασταθή περιοχή των Βαλκανίων. Με αυτά τα δεδομένα, ήδη από το 1841 διαφαίνεται η προοπτική να συντονιστούν εναντίον του, για πρώτη φορά, οι ενέργειες όλων των Δυνάμεων και όλων των κομμάτων. Η τάση αυτή εκφράστηκε σαφέστερα μετά το 1842, κυρίως με το αίτημα για παραχώρηση Συντάγματος.

Δερτιλής, Γ. Β., Ιστορία του Ελληνικού Κράτους, 1830-1920, τ. Α', Εστία, Αθήνα 2009, σσ. 212-213.

36. ΘΕΜΑ_3_28590

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται:

α. να παρουσιάσετε την πολιτική που εφάρμοσε ο Ιωάννης Κωλέττης κατά την περίοδο της πρωθυπουργίας του

β. να αναφερθείτε στη συγκρότηση της πολιτικής παράταξης των Ορεινών και να επισημάνετε τους πολιτικούς της στόχους και τις κοινωνικές ομάδες στις οποίες απευθύνονταν.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Συνταγματικός, όταν ήταν στην αντιπολίτευση, ο Κωλέττης δείχτηκε υπερβολικά συγκεντρωτικός, όταν πήρε την εξουσία κι ενθάρρυνε τις επεμβάσεις του στέμματος στην πολιτική ζωή. Η πραγματική εσωτερική πολιτική του συνίστατο στη «διάθεση των κρατικών εσόδων για λογαριασμό των φίλων του», χωρίς κανένα σοβαρό μέτρο για τη διοργάνωση και οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η «Μεγάλη Ιδέα» του έδινε το πρόσχημα. Η μόνη θεραπεία στις δυστυχίες της Ελλάδας, έλεγε, ήταν η εδαφική εξάπλωση του βασιλείου, ο δρόμος προς την Κωνσταντινούπολη και η κυριαρχία στην Ανατολή. Με τέτοια πολιτική ο Κωλέττης εμφανίζεται στην πολιτική ιστορία της Ελλάδας ως ο τύπος του τυχοδιώκτη πολιτικού, που εισήγαγε όσο κανείς άλλος τη διαφθορά στην άσκηση της εξουσίας. Στην πραγματικότητα το Σύνταγμα καταργήθηκε[...]. Η δράση των οπλισμένων συμμοριών στα ελληνοτουρκικά σύνορα και η δραστηριότητα των «μυστικών εταιρειών» συνιστούν την «εθνική» πολιτική της Ελλάδας του Κωλέττη.

Σβορώνος, Γ., Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας, Θεμέλιο, Αθήνα 1999, σ. 81-84

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Για να αντισταθούν σε αυτή την πολιτική συνδέθηκαν στενότερα μεταξύ τους οι ομάδες που εμφανίστηκαν ως κοινοβουλευτική ομάδα των Ορεινών. Ήταν, πρώτον, η ομάδα βουλευτών γύρω από τον Δημήτριο Γρίβα, ο πατέρας του οποίου, Θεόδωρος, είχε ηγηθεί της επανάστασης στην ιδιαίτερη πατρίδα του, την Ακαρνανία, κρατώντας σαφείς αποστάσεις από την κυβέρνηση των Αθηνών, και ήθελε προφανώς να επιβάλλει την αποκέντρωση του κράτους, καθώς και μέτρα που θα ευνοούσαν τους αγρότες, είχε πεθάνει.[...] Ο γιος του ακολούθησε μετριοπαθή γραμμή. Μια άλλη ομάδα είχε ηγέτη τον εθνικό ήρωα του πολέμου της ανεξαρτησίας Κωνσταντίνο Κανάρη, ο οποίος σε μια αποφασιστική στιγμή πριν από την ανατροπή του Όθωνα είχε γίνει εκπρόσωπος της αντιπολίτευσης. Οι Ορεινοί βρήκαν υποστήριξη από τους караβοκύρηδες, στις δραστηριότητες των οποίων έβλεπαν τις προϋποθέσεις για τη μελλοντική ευημερία της χώρας, για τις ειρηνικές, πολιτισμικές της κατακτήσεις.

Gunpar, H. Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821-1936, τ. Α', ΜΙΕΤ, Αθήνα 2006, σ. 378-379. (διασκευή).

37. ΘΕΜΑ 3_28722

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τις ιστορικές πηγές που σας δίνονται:

- α. να αναφερθείτε στην κυβερνητική πολιτική του Ιωάννη Κωλέττη
- β. να αναλύσετε την πολιτική τακτική του Όθωνα καθώς και τα αποτελέσματά της.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι πρώτες εκλογές που ακολούθησαν κράτησαν τρεις μήνες κατά τους οποίους η Ελλάδα έγινε λεία των οπλισμένων συμμοριών του Κωλέττη, που έβαλε σ' ενέργεια όλα τα μέσα για να συντρίψει τον αντίπαλο και να εξασφαλίσει την πλειοψηφία στη Βουλή. [...] Η πραγματική εσωτερική πολιτική του συνίστατο στη «διάθεση των κρατικών εσόδων για λογαριασμό των φίλων του», χωρίς κανένα σοβαρό μέτρο για τη διοργάνωση και οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η «Μεγάλη Ιδέα» του έδινε το πρόσχημα. Η μόνη θεραπεία στις δυστυχίες της Ελλάδας,

έλεγε, ήταν η εδαφική εξάπλωση του βασιλείου, ο δρόμος προς την Κωνσταντινούπολη και η κυριαρχία στην Ανατολή. Με τέτοια πολιτική ο Κωλέττης εμφανίζεται στην πολιτική ιστορία της Ελλάδας ως ο τύπος του τυχοδιώκτη πολιτικού, που εισήγαγε όσο κανείς άλλος τη διαφθορά στην άσκηση της εξουσίας. Στην πραγματικότητα το Σύνταγμα καταργήθηκε.

Σβορώνος, Γ., Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας, Θεμέλιο, Αθήνα 2007, σ. 81-84.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Υποστηρίχτηκε ότι η μη ανάπτυξη του κοινοβουλευτισμού την περίοδο της συνταγματικής μοναρχίας οφειλόταν στη μη εφαρμογή του από τον Όθωνα και στις εσκεμμένες παραβιάσεις του. Πράγματι, έχοντας αποδεχθεί καταναγκαστικά την εγκαθίδρυση συνταγματικού πολιτεύματος ο ξενόφερτος μονάρχης δεν διακατεχόταν από την παραμικρή διάθεση να το εφαρμόσει. Αναμίχθηκε σε έργα διοικητικά, παρενέβαινε στις βουλευτικές εκλογές και κατέβαλε κάθε προσπάθεια να συγκεντρώσει όλο και περισσότερη εξουσία. Παράλληλα περιφρόνησε τον εκλογικό νόμο του 1844 και δεν επέτρεψε τη διενέργεια ελεύθερων εκλογών νοθεύοντας τες συστηματικά σε όλες τις φάσεις της σχετικής διαδικασίας.

Πετρίδης, Π. Πολιτικές δυνάμεις και συνταγματικοί θεσμοί στη νεώτερη Ελλάδα, 1844-1936, Θεσσαλονίκη 1984, σ. 24-25.

38. ΘΕΜΑ_3_29688

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τις ιστορικές πηγές που σας δίνονται:

- α. να παρουσιάσετε το περιεχόμενο του Συντάγματος του 1844 όσον αφορά τον καθορισμό των βασιλικών εξουσιών και την κατοχύρωση του δικαιώματος της καθολικής ψηφοφορίας
- β. να αναφερθείτε στην πρόβλεψη του Συντάγματος του 1844 για τα κόμματα.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Φυσικά το κυριότερο πρόβλημα που είχε ν' αντιμετωπίσει η Εθνοσυνέλευση ήταν ο καταρτισμός του νέου συντάγματος. Πρότυπο στον καταρτισμό του υπήρξε το γαλλικό σύνταγμα του 1830. [...] Σύμφωνα λοιπόν με το αντιδραστικό γαλλικό υπόδειγμα, το σύνταγμα που ψηφίστηκε από την Α΄ Εθνοσυνέλευση των Ελλήνων [...] καθιέρωνε την άμεση εκλογή βουλευτών για μια τριετία από ένα εκλογικό σώμα ψηφοφόρων που είχαν συμπληρώσει το 25ο έτος της ηλικίας τους και κατείχαν «ιδιοκτησίαν τινά εντός της επαρχίας όπου έχουν την πολιτικήν διαμονήν των ή εξασκούν εν αυτή οιονδήποτε επάγγελμα ή ανεξάρτητον επιτήδευμα». Έτσι αφαιρούσαν το δικαίωμα του εκλέγειν από όσους είχαν εξάρτηση υπαλληλική ή ήταν απλοί εργάτες. Οι γερουσιαστές, κατ' ελάχιστο όριο 25, διορίζονταν απ' ευθείας από το βασιλέα. Ο βασιλεύς επίσης είχε το δικαίωμα να αυξήσει τον αριθμό των γερουσιαστών ως το μισό του συνολικού τους αριθμού. Σύμφωνα με το νέο σύνταγμα και πάλι ο μονάρχης μένει το κυριαρχικό πρόσωπο στο τριαδικό δόγμα της εξουσίας, την εκτελεστική, νομοθετική και δικαστική και μόνο ένα μέρος της κυρίαρχης τάξης συμμετέχει στη διαχείριση των κοινών.

Βουρνάς, Τ., Ιστορία της νεώτερης και σύγχρονης Ελλάδας, τ. Α΄, σ. 291-292.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η έννοια του κόμματος δεν υπήρχε ούτε στο σύνταγμα ούτε στον εκλογικό νόμο. Ο κανονισμός της βουλής όριζε ότι η σύνθεση των κοινοβουλευτικών επιτροπών θα αποφαιζόταν με κλήρο (άρθρο 56), και έτσι δεν εξασφαλιζόταν η αναλογική εκπροσώπηση των κοινοβουλευτικών ομάδων. Τουλάχιστον προβλεπόταν ένας εισηγητής από την πλειοψηφία και ένας από τη μειοψηφία της επιτροπής (άρθρο 36). Μόνο σε ψηφοφορίες στην ολομέλεια λαμβάνονταν υπόψη οι ομάδες, αφού οι καταμετρητές έπρεπε να επιλέγονται από τους «βουλευτές της αντίπαλης πλευράς» (άρθρο 77-78).

Hering, G. Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821-1936, ΜΙΕΤ, Αθήνα 2004, τ. Α', σ. 264.

39. ΘΕΜΑ 3_31355

Έχοντας υπόψη το κείμενο που ακολουθεί και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα:

- α. για ποιον λόγο παρήκμασαν τα ξενικά κόμματα μετά την παραχώρηση του Συντάγματος το 1844;
- β. ποιος ήταν ο ρόλος του αρχηγού του γαλλικού κόμματος στην πολιτική ζωή κατά την περίοδο αυτή;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η παραχώρηση Συντάγματος δεν μετέβαλε την πολιτική ζωή. Η συνεργασία των τριών κομμάτων εν όψει της αλλαγής του 1843 διαλύθηκε αμέσως μετά την επιτυχία. Οι πρώτες εκλογές που ακολούθησαν κράτησαν τρεις μήνες κατά τους οποίους η Ελλάδα έγινε λεία των οπλισμένων συμμοριών του Κωλέττη, που έβαλε σε ενέργεια όλα τα μέσα για να συντρίψει τον αντίπαλο και να εξασφαλίσει την πλειοψηφία στη Βουλή. Συνταγματικός, όταν ήταν στην αντιπολίτευση, ο Κωλέττης αποδείχτηκε υπερβολικά συγκεντρωτικός όταν πήρε την εξουσία κι ενθάρρυνε τις επεμβάσεις του στέμματος στην πολιτική ζωή. Η πραγματική εσωτερική πολιτική του συνίστατο στη «διάθεση των κρατικών εσόδων για λογαριασμό των φίλων του», χωρίς κανένα σοβαρό μέτρο για την διοργάνωση και οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η «Μεγάλη Ιδέα» του έδινε πρόσχημα.

Σβορώνος, Ν., Επισκόπηση της Νεοελληνικής ιστορίας, Θεμέλιο, Αθήνα 1986, σ. 84.

40. ΘΕΜΑ 3_31356

Έχοντας υπόψη το κείμενο που ακολουθεί και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα:

- α. για ποιούς λόγους εκδιώχθηκε ο Όθων το 1862;
- β. με ποιον τρόπο δρομολογήθηκε η αλλαγή του βασιλιά και του πολιτεύματος το 1862;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η νέα γενιά, με την πανεπιστημιακή νεολαία επικεφαλής, ποτισμένη με φιλελεύθερες ιδέες, θεωρεί ότι το αντιφάρμακο της πολιτικής διαφθοράς θα ήταν η εφαρμογή του δυτικού κοινοβουλευτισμού. [...] Τη μικρή διάρκεια (Μάιος 1861-Μάιος 1862) αυτής της κυβέρνησης, που αποκλήθηκε «υπουργείον αίματος», σηματοδούσε σειρά συνωμοσιών, εξεγέρσεων, απόπειρα κατά της βασίλισσας (Σεπτέμβριος 1861) και αιματηρές σκηνές, ενώ η

αντιπολίτευση συσπειρώνεται γύρω στον Κωνσταντίνο Κανάρη το παλιό ήρωα του πολέμου της Ανεξαρτησίας. Ο Όθων, αισθανόμενος την εξέγερση να πλησιάζει, προσπαθεί ακόμα μια φορά να συμφιλιωθεί με την αντιπολίτευση, αλλά μάταια. Η εξέγερση είναι η μόνη διέξοδος. [...] Ο Όθων εκθρονίζεται και εγκαταλείπει την Ελλάδα (Οκτώβριος 1862).

Σβορώνος, Ν., Επισκόπηση της Νεοελληνικής ιστορίας, Θεμέλιο, Αθήνα 1986, σ. 94-95.

41. ΘΕΜΑ_1_25966

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στις αρχές το 20ου αιώνα την πρώτη θέση στα εξαγόμενα προϊόντα κατείχε η σταφίδα.
2. Στα τέλη της δευτέρης δεκαετίας του 20ου αιώνα ο ελληνικός στόλος έχει υπερδιπλασιαστεί.
3. Ο εξωτερικός δανεισμός του ελληνικού κράτους μειώνεται μετά το 1880.
4. Η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος ιδρύθηκε πριν τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο.
5. Το «κλήριγκ» για τις οικονομικά αδύναμες χώρες περιείχε και θετικά στοιχεία.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Ίδρυση του Σ.Ε.Κ.Ε.
- β. Επιβολή της δικτατορίας του Μεταξά
- γ. Κίνημα Πλαστήρα.
- δ. Κίνημα Κονδύλη.
- ε. Ίδρυση Λαϊκού Κόμματος Παπαναστασίου

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Φεντερασιόν, ομάδα των Ιαπώνων.

42. ΘΕΜΑ_1_33224

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Το ναυτικό κέντρο που κυρίως άκμασε στο νέο ελληνικό κράτος τον αιώνα ήταν:
 - α. το Γαλαξίδι.
 - β. η Σύρος.
 - γ. η Χίος.
 - δ. τα Ψαρά.
2. Η χώρα που δεν ανήκε στον ΔΟΕ (Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο) ήταν η:
 - α. Αγγλία.
 - β. Γαλλία.
 - γ. Ισπανία.
 - δ. Ιταλία.
3. Η Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύθηκε το:
 - α. 1832.
 - β. 1880.
 - γ. 1910.

δ. 1927.

4. Δεν συμπαράταχθηκαν με το αγγλικό κόμμα οι:

α. ακτήμονες.

β. έμποροι.

γ. λόγιοι.

δ. στρατιωτικοί.

5. Με το Σύνταγμα του 1844 δεν κατοχυρώθηκαν συνταγματικά:

α. η ισότητα απέναντι στον νόμο.

β. το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι.

γ. η προστασία της ιδιοκτησίας.

δ. η δωρεάν εκπαίδευση.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Μεγάλη ιδέα, Στρατιωτικός Σύνδεσμος.

43. ΘΕΜΑ 1_33225

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η συνολική έκταση των εθνικών κτημάτων ανερχόταν συνολικά σε:

α. 370.000 στρέμματα.

β. 600.000 στρέμματα.

γ. 2.650.000 στρέμματα.

δ. 5.000.000 στρέμματα.

2. Την ολοκλήρωση της αγροτικής μεταρρύθμισης αποφάσισε το 1917 η κυβέρνηση του:

α. Γεωργίου Θεοτόκη.

β. Δημητρίου Γούναρη.

γ. Ελευθερίου Βενιζέλου.

δ. Κυριακούλη Μαυρομιχάλη.

3. Στον μεσοπόλεμο η βρετανική εταιρεία ΠΑΟΥΕΡ ανέλαβε:

α. την εγκατάσταση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στην Αθήνα.

β. την εγκατάσταση τηλεφωνικού δικτύου στην Αθήνα.

γ. τη διευθέτηση των χειμάρρων.

δ. την κατασκευή του φράγματος στον Μαραθώνα.

4. Στα πρώτα ελληνικά κόμματα δεν συγκαταλέγεται το:

α. αγγλικό.

β. γαλλικό.

γ. ελληνικό.

δ. ρωσικό.

5. Η ιδέα για την αρχή της δεδηλωμένης ανήκε στον:

α. Δημήτριο Βούλγαρη.

β. Χαρίλαο Τρικούπη.

γ. Κωνσταντίνο Κανάρη.

δ. Επαμεινώνδα Δεληγιώργη.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: κλήριγκ, Εκλεκτικοί.

44. ΘΕΜΑ_3_28591

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τις ιστορικές πηγές που σας δίνονται:

- α. να περιγράψετε τον τρόπο με τον οποίο ήταν οργανωμένη η βάση των κομμάτων κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα,
- β. να αναφερθείτε στην οικονομικοκοινωνική προέλευση των υποψήφιων βουλευτών και στα κριτήρια με τα οποία γίνονταν η επιλογή τους από τα κόμματα.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η κομματική πειθαρχία που προσπάθησε να επιβάλει ο Τρικούπης στην κοινοβουλευτική ομάδα, επικεφαλής της οποίας βρισκόταν ο ίδιος, ήταν βέβαια αξιοσημείωτη, οφειλόταν όμως κυρίως στον αυταρχικό χαρακτήρα του και στο πολιτικό του κύρος. Ακόμα και στο ίδιο το τρικουπικό κόμμα δεν προβλεπόταν κανένα κομματικό όργανο. [...]όλα τα κόμματα ήταν άμορφοι και άτυποι μηχανισμοί χωρίς πρόβλεψη τυπικών διαδικασιών για τη λήψη αποφάσεων. [...]Μόνος ο αρχηγός του κόμματος αποφάσιζε, και η επιβολή της θελήσεώς του ήταν συνάρτηση της συγκεκριμένης ισορροπίας δυνάμεων. Η κομματική πειθαρχία, που πρώτη φορά μπαίνει σαν πρόβλημα, δεν είναι παρά η προσπάθεια της μειώσεως της δυνατότητας της βουλής να ελέγχει, να κωλυσιεργεί, να προτείνει, να μεταβάλλει την πολιτική επιλογή της κυβερνήσεως και γενικότερα τους περιορισμούς της βουλευτοκρατίας.

Τσουκαλάς, Κ., «Πολιτική των κυβερνήσεων και προβλήματα από το 1881 ως το 1895», ΙΕΕ, τ. ΙΔ, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, σ. 42-43. (διασκευή)

45. ΘΕΜΑ_1_25964

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
 1. Η Μεγάλη Ιδέα ως εθνική ιδεολογία βοήθησε στην αντιμετώπιση των εθνικών προβλημάτων, όπως το Κρητικό Ζήτημα.
 2. Το 1830 οι υποδομές του ελληνικού κράτους ήταν πρωτόγονες.
 3. Η Ελλάδα την περίοδο του μεσοπολέμου ακολούθησε μία θετική πορεία.
 4. Ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος υποστήριζε τον πολιτικό ρόλο του βασιλιά.
 5. Στα μέσα του 1910, οι Κοινωνιολόγοι ίδρυσαν το Λαϊκό Κόμμα με αρχηγό τον Αλέξανδρο Παπαναστασίου.
- (II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
 - α. Εθνικός Διχασμός
 - β. Εξέγερση στο Γουδί
 - γ. Ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος
 - δ. Απομάκρυνση του Όθωνα από την Ελλάδα
 - ε. Συνθήκη των Σεβρών

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ορεινοί, Εθνικό Κόμμα.

46. ΘΕΜΑ 1_25970

α. (I) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Εμφάνιση της Ομάδας των Ιαπώνων
- β. Κήρυξη της Ελλάδος σε πτώχευση
- γ. Έναρξη εργασιών της εταιρείας Σερπιέρι-Ρου στο Λαύριο.
- δ. Β' Εθνοσυνέλευση στο Άστρος
- ε. Εθνικός Διχασμός

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β' περισσεύουν:

A	B
1. 1841	α. ελληνοτουρκικός πόλεμος
2. 1854	β. προσάρτηση των Ιονίων νήσων
3. 1864	γ. ναυτικός αποκλεισμός από τους Αγγλο-Γάλλους
4. 1897	δ. Ίδρυση Εθνικής Τράπεζας
5. 1910	ε. προσάρτηση Θεσσαλίας
	στ. εξέγερση στο Κιλελέρ

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Εθνικών Κομιτάτων, Κόμμα του Γ. Θεοτόκη.

47. ΘΕΜΑ 1_26874

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Βασικό πεδίο ανταγωνισμού μεταξύ των δικτύων πατρωνίας κατά την προεπαναστατική περίοδο ήταν η κατάληψη δημοσίων θέσεων.
2. Με τον «Γενικό Οργανισμό της Πελοποννήσου» ο Δημήτριος Υψηλάντης ήθελε να επιβάλει ένα συγκεντρωτικό σύστημα της στρατιωτικής και πολιτικής διοίκησης.
3. Το γαλλικό κόμμα θεωρούσε θεμελιώδεις αρχές του πολιτικού συστήματος τον κοινοβουλευτισμό και τη διάκριση των εξουσιών.
4. Τα ξενικά κόμματα διαφωνούσαν στα οικονομικά ζητήματα, κυρίως σε ό,τι σχετιζόταν με δασμούς και φόρους.
5. Ο Κριμαϊκός πόλεμος επέδρασε θετικά στην εξέλιξη των ξενικών κομμάτων.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Ίδρυση της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος
- β. Καθιέρωση της μονιμότητας των δημοσίων υπαλλήλων
- γ. Διπλή παραίτηση της κυβέρνησης του Ελ. Βενιζέλου

δ. Κατασκευή τεχνητής λίμνης και φράγματος Μαραθώνα

ε. Διχοτόμηση του χαρτονομίσματος

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος, Ομάδα των Ιαπώνων.

48. ΘΕΜΑ_1_28581

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κατά τα πρώτα χρόνια του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους το πιστωτικό σύστημα ήταν συνδεδεμένο με την εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου.
2. Ο Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος (ΔΟΕ) αντιμετώπισε τις τρέχουσες ανάγκες της Ελλάδας με ένα μεγάλο δάνειο που χορηγήθηκε με την εγγύηση των Δυνάμεων.
3. Με την ολοκλήρωση της αγροτικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα προωθήθηκε και η αστικοποίηση του κράτους, με αποτέλεσμα, κατά την περίοδο του μεσοπολέμου, το 1/3 του πληθυσμού να συγκεντρώνεται στα αστικά κέντρα
4. Κατά την προεπαναστατική περίοδο στην Πελοπόννησο αναπτύχθηκαν τέσσερα μεγάλα δίκτυα πατρωνιάς.
5. Στα εδάφη της Θεσσαλίας οι τρικουπικοί προσπάθησαν ανεπιτυχώς να λάβουν μέτρα για τη βελτίωση της θέσης των αγροτών.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδάουρου
- β. Ψήφιση της αρχής της δεδηλωμένης
- γ. Διχοτόμηση του χαρτονομίσματος
- δ. Ίδρυση του Λαϊκού Κόμματος
- ε. Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Φεντερασιόν, Ομάδα των Ιαπώνων.

49. ΘΕΜΑ_1_28583

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στα βιομηχανικά προϊόντα που εισάγονταν τον 19ο αιώνα κυριαρχούσαν τα υφάσματα και τα νήματα.
2. Η βρετανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ ανέλαβε την κατασκευή του φράγματος και της τεχνητής λίμνης στον Μαραθώνα.
3. Με το γαλλικό κόμμα συμπαρατάχθηκαν μοναχοί και δημόσιοι υπάλληλοι που διορίστηκαν από τον Καποδίστρια και μετά απολύθηκαν.
4. Ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης επέκρινε το κοινωνικό κόστος του εκσυγχρονισμού και υποστήριξε ένα κράτος κοινωνικής αλληλεγγύης.
5. Η Λέσχη Φιλελευθέρων ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1911.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας
- β. Έναρξη εργασιών της γαλλο-ιταλικής εταιρείας Σερπιέρι-Ρου στο Λαύριο
- γ. Διατύπωση της Μεγάλης Ιδέας από τον Ιωάννη Κωλέττη
- δ. Ψήφιση του Β' Συντάγματος του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους
- ε. Ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδας

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Κλήριγκ, Εθνικό Κόμμα.

50. ΘΕΜΑ_1_28584

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα των Ελλήνων κατά τον 18ο αιώνα ευνοήθηκε από διάφορες συγκυρίες, και ιδιαίτερα από την έξοδο της Ρωσίας στη Μαύρη Θάλασσα και το εμπόριο που αναπτύχθηκε στα λιμάνια της περιοχής και της Μεσογείου.
2. Το μεγαλύτερο μέρος των δανείων που έλαβε η Ελλάδα κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή δημόσιων έργων και άλλες παραγωγικές επενδύσεις.
3. Στην προώθηση του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα συνέβαλε το γεγονός ότι στα μεγάλα δημόσια έργα της περιόδου σημαντικό ποσοστό του εργατικού δυναμικού προερχόταν από το εξωτερικό.
4. Οι οπαδοί του ρωσικού κόμματος ήταν υπέρ του συντάγματος και εναντίον ενός συγκεντρωτικού συστήματος διακυβέρνησης.
5. Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος διαλύθηκε τον Μάρτιο του 1910 έχοντας πετύχει τις επιδιώξεις του.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Υπογραφή της Συνθήκης των Σεβρών
- β. Κίνημα στο Γουδί
- γ. Ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος
- δ. Διάλυση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων
- ε. Μετονομασία του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.) σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (Κ.Κ.Ε.)

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Εθνικές γαίες, Ραλλικό κόμμα.

51. ΘΕΜΑ_1_30822

α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι «εθνικές γαίες» χρησιμοποιήθηκαν ως υποθήκη για τη σύναψη δανείων από τις κυβερνήσεις κατά τη διάρκεια της επανάστασης του 1821.
2. Η Εθνική Τράπεζα ιδρύθηκε το 1866.
3. Παρόλο που το κόστος των Βαλκανικών πολέμων ήταν υψηλό, η ελληνική οικονομία δεν κλονίστηκε.
4. Το ρωσικό κόμμα χαρακτηριζόταν από ασαφείς θέσεις και συγκεχυμένη ιδεολογία.

5. Στις 15 Αυγούστου 1909 εκδηλώθηκε κίνημα στο Γουδί από μια μυστική ένωση στρατιωτικών.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Φεντερασιόν, Εκλεκτικοί.

52. ΘΕΜΑ_3_26878

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με στοιχεία που αντλείτε από το ακόλουθο παράθεμα να εξηγήσετε:

- α. τους λόγους για τους οποίους ο Ελ. Βενιζέλος προκήρυξε τις εκλογές του Νοεμβρίου του 1920 και τον τρόπο που το εκλογικό αποτέλεσμα επηρέασε την ελληνική πολιτική σκηνή
- β. τον τρόπο με τον οποίο η επάνοδος του βασιλιά Κωνσταντίνου επηρέασε τις σχέσεις της Ελλάδας με τις συμμαχικές δυνάμεις και τις συνέπειες στον οικονομικό τομέα.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι αντιβενιζελικοί επέμειναν ζητώντας εκλογές. Ο Βενιζέλος τις προκήρυξε [Νοέμβριος 1920] – και ηττήθηκε. Εκείνες τις κρίσιμες μέρες πέθανε και ο νεαρός βασιλιάς Αλέξανδρος. Η νέα κυβέρνηση, υπό τον Δημήτριο Γούναρη, διέπραξε το μνημιώδες σφάλμα να οργανώσει δημοψήφισμα και να επαναφέρει στον θρόνο τον Κωνσταντίνο. Οι κυβερνήσεις και η κοινή γνώμη στη Γαλλία και στην Αγγλία απεχθάνονταν τον φιλογερμανό βασιλιά, τον οποίο θεωρούσαν περίπου συνυπεύθυνο με τον Κάιζερ για την παράταση του Μεγάλου Πολέμου και τα εκατομμύρια των νεκρών. Όλα αυτά, μολονότι πασίγνωστα, η βασιλική παράταξη τα αγνόησε. Δεν σκέφτηκε ότι οι δύο Δυνάμεις είχαν πλέον μετατρέψει σε προτεκτοράτα² τους τις οθωμανικές επαρχίες στην Ανατολή και ότι το πρώτιστο μέλημά τους ήταν τώρα τα πετρέλαια της Μοσούλης. Παρέβλεψε ότι δεν διέθετε τη διεθνή πείρα και τις διπλωματικές ικανότητες του Βενιζέλου. Έδωσε έτσι στους πρώην συμμάχους της χώρας την αφορμή για να μεταβάλουν την πολιτική τους. Πράγματι, οι δύο αυτοκρατορικές κυβερνήσεις θεώρησαν τη μεταβολή στην Αθήνα προκλητική ενέργεια· την είδαν όμως και ως ευκαιρία να στηρίξουν την Τουρκία – η μεν Γαλλία αναφανδόν³, η δε Αγγλία εγκαταλείποντας την ευμενή ουδετερότητα που έως τότε τηρούσε υπέρ της Ελλάδας.

Δερτιλής, Γ.Β., Επτά πόλεμοι, Τέσσερις εμφύλιοι, Επτά πτωχεύσεις. 1821-2016, Πόλις, Αθήνα 2016, σ. 82-83.

53. ΘΕΜΑ_3_28588

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται:

- α. να αναφερθείτε στην ανάπτυξη του εργατικού και σοσιαλιστικού κινήματος στην Ελλάδα από την ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στον ελληνικό εθνικό κορμό μέχρι και την ίδρυση του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.)
- β. να παρουσιάσετε την εξέλιξη του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε) από την ίδρυσή του μέχρι και το 1924 και να επισημάνετε τις προγραμματικές του θέσεις γύρω από το ζήτημα της προστασίας της εργατικής τάξης και της ανόρθωσης των οικονομικών της χώρας.

² Προτεκτοράτο: στο διεθνές δίκαιο, παλαιότερο καθεστώς εξάρτησης ενός μικρού και ανίσχυρου κράτους από ένα άλλο μεγάλο και ισχυρό, κυρίως σε ό,τι αφορούσε την εξωτερική πολιτική και την εθνική άμυνα. Κράτος που βρισκόταν υπό καθεστώς εξάρτησης. (Πηγή ορισμού: greek-language.gr)

³ Εντελώς φανερά ή χωρίς επιφυλάξεις.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Αντίθετα, για το χώρο της πολιτικής αριστεράς και του εργατικού κινήματος, η περίοδος αυτή [1917-1918] είναι μία από τις πιο σημαντικές. Οι μικρές σοσιαλιστικές ομάδες της «Παλαιάς Ελλάδας», μετά την προσάρτηση των «Νέων Χωρών», είχαν σημαντικά ενισχυθεί από τη «Σοσιαλιστική Ομοσπονδία» (Federation) της Θεσσαλονίκης, που, όπως προαναφέρθηκε, είχε κατορθώσει να εκλέξει και δύο βουλευτές στις εκλογές της 31^{ης} Μαΐου 1915. Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος με τις ειδικές συνθήκες που είχε δημιουργήσει στην οικονομία και την κοινωνία και το παράδειγμα της μπολσεβικικής επανάστασης του Οκτωβρίου 1917 στη Ρωσία ενίσχυσαν ακόμη περισσότερο το μέχρι τότε ασθενές σοσιαλιστικό κίνημα στην Ελλάδα, σε σημείο ώστε να καταστεί δυνατή το Νοέμβριο του 1918 η σύγκληση στον Πειραιά του Α΄ Πανελλαδικού Σοσιαλιστικού Συνεδρίου, που απέληξε στην ίδρυση του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.).

Οικονόμου, Ν., «Από την άφιξη του Βενιζέλου στην Αθήνα ως το τέλος του πολέμου», ΙΕΕ, τ. ΙΕ, 1978, σ. 50.

54. ΘΕΜΑ 3_30834

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

- α. τις θέσεις του πρωθυπουργού Βενιζέλου και του βασιλέως Κωνσταντίνου σχετικά με τη σκοπιμότητα ή μη της συμμετοχής της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο,
- β. τον τρόπο με τον οποίο η θέση του Κωνσταντίνου υπέσκαπτε τα θεμέλια του πολιτικού συστήματος.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Είχε κάνει (ο Κωνσταντίνος) τις στρατιωτικές του σπουδές στη Γερμανία [...]είχε νυμφευθεί την αδερφή του Κάιζερ, τη Σοφία, και ήταν, φυσικά, φανατικός θαυμαστής της πρωσικής πειθαρχίας και ισχύος. Ο Κωνσταντίνος τασσόταν επισήμως υπέρ της ουδετερότητας· η οποία με τα γεωπολιτικά δεδομένα των Βαλκανίων, θα ήταν ουσιαστικώς μία ευμενής ουδετερότητα υπέρ της Γερμανίας. Ενδομύχως, επιθυμούσε βεβαίως συμμαχία με τις λεγόμενες «Κεντρικές Δυνάμεις». [...] Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, από την πλευρά του, υποστήριζε την έξοδο στον πόλεμο με τις δυνάμεις της Αντάντ. Έβλεπε άλλωστε το οξύμωρο μιας συμμαχίας με την Οθωμανική Αυτοκρατορία· και θεωρούσε ότι τα ελληνικά συμφέροντα ήταν παράλληλα και συμπληρωματικά των βρετανικών. [...] Τον Ιανουάριο του 1915 ο βρετανός πρέσβης στην Αθήνα υπέβαλε στην κυβέρνηση μία δελεαστική πρόταση. Αν η Ελλάδα έμπαινε στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ, η Μεγάλη Βρετανία θα εγγύοταν παραχώρηση εδαφών κατά μήκος της μικρασιατικής ακτής. [...]Ο Βενιζέλος πρότεινε ελληνική συμμετοχή στις επιχειρήσεις. Προσέκρουσε πάλι σε άρνηση, παραιτήθηκε, και ο βασιλιάς ανέθεσε στον Δημήτριο Γούναρη να σχηματίσει κυβέρνηση μειοψηφίας. Τον Μάιο του 1915, η Ιταλία προσεχώρησε στις δυνάμεις της Αντάντ. Η δεδηλωμένη και επικίνδυνη για την Ελλάδα διάθεσή της να συμμετάσχει στη διανομή των εδαφών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας καθώς και οι βλέψεις της στη Μεσόγειο έδειχναν πόσο ριψοκίνδυνο ήταν το παιχνίδι του βασιλιά.

Δερτιλής, Γ., Επτά πόλεμοι, τέσσερις εμφύλιοι, επτά πτωχεύσεις, 1821-2016. Gutenberg, Αθήνα 2020, σ. 77-80, 82.

55. ΘΕΜΑ 1_26868

α. (I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Επαμεινώνδας Δεληγιώργης	α. Σ.Ε.Κ.Ε.
2. Δημήτριος Γούναρης	β. Λαϊκό Κόμμα
3. Κυριακούλης Μαυρομιχάλης	γ. Εκλεκτικοί
4. Ελευθέριος Βενιζέλος	δ. Εθνικόν Κομιτάτον
5. Παναγής Τσαλδάρης	ε. Εθνικό Κόμμα
	στ. Κόμμα των Φιλελευθέρων
	ζ. Ομάδα των Ιαπώνων

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Διχοτόμηση του χαρτονομίσματος
- β. Καθιέρωση της αρχής της δεδηλωμένης
- γ. Ολοκλήρωση της αγροτικής μεταρρύθμισης
- δ. Πρώτες προγραμματικές δηλώσεις του Ελευθέριου Βενιζέλου στον αθηναϊκό λαό
- ε. Ίδρυση του Σ.Ε.Κ.Ε.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εθνικές γαίες, Στρατιωτικός Σύνδεσμος.

56. ΘΕΜΑ 1_26871

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην περίοδο των Ναπολεόντειων πολέμων ευνοήθηκε ιδιαίτερα η ελληνική εμπορική ναυτιλία.
2. Βασικός στόχος της δημιουργίας τραπεζικού συστήματος στην Ελλάδα του 19ου αι. ήταν η πάταξη της τοκογλυφίας.
3. Ο Κριμαϊκός πόλεμος επέδρασε θετικά στην εξέλιξη των ξενικών κομμάτων.
4. Το Σ.Ε.Κ.Ε. υποστήριζε την παροχή εκλογικού δικαιώματος στις γυναίκες και αναλογικό εκλογικό σύστημα.
5. Από τις σημαντικότερες συνέπειες της οικονομικής κρίσης του 1932 ήταν η ανάδειξη ολοκληρωτικών καθεστώτων σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Εκδήλωση του Κινήματος στο Γουδί	α. 1933
2. Ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος	β. 1912
3. Κίνημα του Πλαστήρα για αποτροπή σχηματισμού κυβέρνησης από το Λαϊκό Κόμμα	γ. 1924
	δ. 1909

4. Το Σ.Ε.Κ.Ε. μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος

ε. 1922

5. Επαναφορά της βασιλείας με δημοψήφισμα

στ. 1927

ζ. 1935

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ιδιόμορφος ή θεωρητικός δανεισμός, Κόμμα του Γ. Θεοτόκη.

57. ΘΕΜΑ 1_28582

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το ελληνικό κράτος διευρύνθηκε το 1864 με την προσάρτηση των Επτανήσων.
2. Η Εθνική Τράπεζα διατήρησε το δικαίωμα έκδοσης χαρτονομίσματος και μετά την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος.
3. Σύμφωνα με το σύνταγμα του 1844 τα μέλη της Γερουσίας εκλέγονταν από τη Βουλή και διατηρούσαν το αξίωμά τους ισόβια.
4. Η Λέσχη των Φιλελευθέρων ιδρύθηκε στην Αθήνα το 1912.
5. Το δημοψήφισμα της 3ης Νοεμβρίου 1935 έδωσε τέλος στο πολίτευμα της αβασίλευτης δημοκρατίας.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Διατύπωση της «Μεγάλης Ιδέας» από τον Ιωάννη Κωλέττη
- β. Έναρξη εργασιών διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου
- γ. Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας
- δ. Διχοτόμηση της δραχμής
- ε. Ψήφιση της αρχής της δεδηλωμένης

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: αγροτική μεταρρύθμιση, κόμμα του Γ. Θεοτόκη.

58. ΘΕΜΑ 1_28585

α.(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το ελληνικό κράτος διευρύνθηκε με την προσάρτηση της Θεσσαλίας το 1864.
2. Η αγροτική μεταρρύθμιση ολοκληρώθηκε με νόμους που ψηφίστηκαν το 1907.
3. Κατά την περίοδο του μεσοπολέμου το 1/3 του ελληνικού πληθυσμού ζούσε πλέον σε αστικά κέντρα.
4. Το πρώτο εξάμηνο του 1911 ψηφίστηκαν από τη Βουλή 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του συντάγματος.
5. Το δημοψήφισμα της 3ης Νοεμβρίου του 1935 έδωσε τέλος στο πολίτευμα της βασιλευόμενης δημοκρατίας με ποσοστό 97,6%.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Ιδιόμορφος δανεισμός της Ελλάδας από την Αγγλία, τη Γαλλία και τις ΗΠΑ

- β. Διάλυση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων
- γ. Έναρξη της λειτουργίας της Τράπεζας της Ελλάδας
- δ. Εγκαθίδρυση του πολιτεύματος της αβασίλευτης δημοκρατίας
- ε. Κίνημα στο Γουδί

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ΟΥΛΕΝ, Πανελλήνιον.

59. ΘΕΜΑ 1_28586

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα η ανάπτυξη του εξωτερικού εμπορίου ακολούθησε ρυθμούς ανάλογους με τη γενικότερη βελτίωση των εθνικών οικονομικών μεγεθών.
2. Τον Μάρτιο του 1920 η κυβέρνηση αποφάσισε τη διχοτόμηση της δραχμής.
3. Η Εθνική Τράπεζα διατήρησε το δικαίωμα έκδοσης χαρτονομίσματος και μετά την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος.
4. Το Σύνταγμα του 1864 όριζε ως πολίτευμα τη βασιλευομένη δημοκρατία αντί τη συνταγματική μοναρχία.
5. Ο Νικόλαος Πλαστήρας, με την ανοχή του Βενιζέλου, επιχείρησε το 1933 στρατιωτικό κίνημα, σε μια προσπάθεια να εμποδίσει τον σχηματισμό κυβέρνησης από το Λαϊκό Κόμμα.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Κήρυξη πτώχευσης από τον Χαρίλαο Τρικούπη
- β. Κίνημα στο Γουδί
- γ. Ίδρυση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων
- δ. Ίδρυση του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.)
- ε. Πρώτη δημόσια εμφάνιση του Βενιζέλου ως ελλαδίτη πολιτικού

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Βενιζελισμός, Λαϊκό Κόμμα.

60. ΘΕΜΑ 1_29677

α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η σταφιδική κρίση στα τέλη του 19^{ου} - αρχές 20ού αιώνα προκάλεσε μεγάλο ρεύμα μετανάστευσης προς τα λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας.
2. Στη διάρκεια του 19ου αιώνα η πορεία της ελληνικής ναυτιλίας ήταν ανοδική.
3. Ο Χαρίλαος Τρικούπης στόχευε στη συγκέντρωση και τον έλεγχο των εξουσιών από το κόμμα.
4. Η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ) ιδρύθηκε το 1910.
5. Στις 4 Αυγούστου του 1936 ο Ιωάννης Μεταξάς, με την ανοχή του παλατιού, ανέστειλε την ισχύ βασικών άρθρων του συντάγματος και διέλυσε τη βουλή.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εθνικές γαίες, Εκλεκτικοί.

61. ΘΕΜΑ 1_29679

- α.** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η υπογραφή της Συνθήκης του Κιουτσούκ – Κανταρτζή το 1774, μεταξύ Ρωσίας και Γαλλίας, ευνόησε τη ναυτιλιακή εμπορική δραστηριότητα των Ελλήνων.
 2. Η οικονομική κρίση του 1932 επέφερε στην Ελλάδα την αναστολή της μετατρεψιμότητας του εθνικού νομίσματος και της εξυπηρέτησης των εξωτερικών δανείων.
 3. Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης κατάφερε να γίνει ρυθμιστής της κατάστασης στην Α΄ Εθνοσυνέλευση.
 4. Τα αντιμαχόμενα στρατόπεδα που διαμορφώθηκαν το δεύτερο εξάμηνο του 1824 στο πλαίσιο του Β΄ εμφυλίου πολέμου συγκροτήθηκαν με τοπικιστικά κριτήρια.
 5. Το δημοψήφισμα της 3ης Νοεμβρίου 1935 έδωσε τέλος στην αβασίλευτη δημοκρατία με ποσοστό 97,6%.
- β.** Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Φεντερασιόν, Στρατιωτικός Σύνδεσμος.

62. ΘΕΜΑ 1_29682

- α.** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η Γαλλική Επανάσταση και οι Ναπολεόντειοι πόλεμοι αποδυνάμωσαν την ελληνική ναυτιλία.
 2. Μετά την προσάρτηση της Θεσσαλίας τα τσιφλίκια της περιοχής διανεμήθηκαν στους ακτήμονες.
 3. Η παγκόσμια οικονομική κρίση μετά το 1932 συνετέλεσε στην εμφάνιση και επικράτηση ολοκληρωτικών καθεστώτων στην Ευρώπη.
 4. Μετά τη μικρασιατική καταστροφή η πλειονότητα των προσφύγων τάχθηκε στο πλευρό του κόμματος των Φιλελευθέρων.
 5. Κατά την περίοδο 1928-1933 η βενιζελική κυβέρνηση κατόρθωσε να γεφυρώσει το χάσμα που τη χώριζε από τις αντίπαλες πολιτικές παρατάξεις.
- β.** Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος, Πανελλήνιον.

63. ΘΕΜΑ 1_29685

- α.** Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Με τον ιδιόμορφο δανεισμό η Ελλάδα χρηματοδότησε:
 - α. την κατασκευή της διώρυγας της Κορίνθου.
 - β. την πολεμική συμμετοχή της στο μακεδονικό μέτωπο.
 - γ. τη δαπανηρή επιστράτευση του 1915.
 - δ. τη συμμετοχή της στους Βαλκανικούς Πολέμους.
 2. Το πρόβλημα της υδροδότησης του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας ανέλαβε να λύσει η αμερικανική εταιρεία ΟΥΛΕΝ :
 - α. το 1922.
 - β. το 1924.
 - γ. το 1925.
 - δ. το 1928.

3. Τα μέλη του ρωσικού κόμματος:
 - α. είχαν προοδευτική στάση σε όλες τις επιλογές τους.
 - β. ήταν αντίθετοι με την επιβολή ενός συγκεντρωτικού τρόπου διακυβέρνησης.
 - γ. ήταν υποστηρικτές του κοσμοπολιτισμού.
 - δ. ήταν ξενοφοβικοί και αρνητές του διαφωτισμού και της δυτικής παιδείας.
 4. Στο πρώτο σύνταγμα του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους:
 - α. κατοχυρώθηκε, με ελάχιστους περιορισμούς, το δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας για τους άνδρες.
 - β. κατοχυρώθηκε η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων.
 - γ. κατοχυρώθηκε η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.
 - δ. κατοχυρώθηκε το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι.
 5. Το δημοψήφισμα της 3ης Νοεμβρίου 1935:
 - α. επανέφερε τη συνταγματική μοναρχία.
 - β. επέβαλε την αβασίλευτη δημοκρατία.
 - γ. επανέφερε τη βασιλευόμενη δημοκρατία.
 - δ. επέβαλε τη δικτατορία.
- β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: αγροτική μεταρρύθμιση, κόμμα του Γ. Θεοτόκη.

64. ΘΕΜΑ_1_30821

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
 1. Η Σύρος λόγω της στρατηγικής θέσης της συνέβαλε στην ανάπτυξη της ελληνικής εμπορικής ναυτιλίας του 19ου αιώνα.
 2. Οι Οθωνικές κυβερνήσεις αποπλήρωσαν όλα τα επαναστατικά δάνεια.
 3. Η Γενική Συνομοσπονδία Ελλάδος (ΓΣΕΕ) ιδρύθηκε προς το τέλος του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου.
 4. Ο Ιωάννης Κωλέττης υπήρξε ο αρχηγός του αγγλικού κόμματος.
 5. Τον Μάρτιο του 1935 ο Βενιζέλος προχώρησε σε αποτυχημένο στρατιωτικό κίνημα.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Μεγάλη ιδέα, «πραιτωριανοί» (του Δημητρίου Βούλγαρη).

65. ΘΕΜΑ_3_28707

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε:

- α. τις συνθήκες και τον τρόπο με τον οποίο ανήλθε στην εξουσία ο Ιωάννης Μεταξάς,
- β. τον χαρακτήρα της διακυβέρνησής του.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Πραγματικά στις 4 Αυγούστου (1936) ο Ι. Μεταξάς, με την πρόφαση του κομμουνιστικού κινδύνου και τη σύμφωνη γνώμη του Γεωργίου Β', διέλυσε τη βουλή και θέσπισε καθεστώς δικτατορικής εξουσίας. Το νέο καθεστώς δεν υπήρξε μια στρατιωτική δικτατορία, όπως στην Ιταλία και τη Γερμανία της εποχής εκείνης. [...] Ο

ίδιος επιδόθηκε με απόλυτη πρωτοβουλία στη διαχείριση των εσωτερικών υποθέσεων της χώρας. Ανέστειλε τα βασικότερα άρθρα του Συντάγματος και πήρε όλα εκείνα τα μέτρα, που επρόκειτο να συμβάλουν στην παγίωση της δικτατορικής εξουσίας δίνοντας ιδιαίτερη προτεραιότητα στην καταδίωξη των κομμουνιστών σε όλους τους τομείς της διοίκησης. [...] Ορισμένα θετικά [...] θεσμικά μέτρα που εισήγαγε ο Ι. Μεταξάς δεν στάθηκαν [...] ικανά ν' αμβλύνουν τις θλιβερές επιπτώσεις και τις σφοδρές αντιδράσεις από τη δικτατορική και αυταρχική ενάσκηση της εξουσίας εκ μέρους του, που παγιώθηκε ακόμη περισσότερο με τη σύλληψη και τον εκτοπισμό πολλών πολιτικών αντιπάλων του.

Βακαλόπουλος, Κ.Α., Ιστορία της Ελλάδος. Επίτομη-Συνθετική. Από τη γένεση του Νέου Ελληνισμού (1204) στη Σύγχρονη Ελλάδα (2000), Σταμούλης, Θεσσαλονίκη 2005, σ. 465-466.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η εθνική ενότητα βασιζόταν στην ήττα των πολιτικών συστημάτων του παρελθόντος, τα οποία ευθύνονταν τόσο για το βαθύ πολιτικό σχίσμα που είχε δημιουργηθεί στο εκλογικό σώμα της Ελλάδας όσο και για το πολιτικό χάος που επικρατούσε στη χώρα [...]. Ο Μεταξάς πίστευε ότι ο κομματικός κοινοβουλευτισμός, «η πολιτική εφαρμογή του φιλελευθερισμού» λειτουργούσε ως επιβραδυντικός παράγοντας στην πρόοδο κάθε χώρας. Εμφορούνταν από τις αρχές του αντικοινοβουλευτισμού και αντιπαθούσε ολόκληρο τον πολιτικό κόσμο, στους κόλπους του οποίου υπήρχαν άνθρωποι που ο ίδιος αποκαλούσε «[...] κηφήνες των κομμάτων. Ντροπή!».

Πετράκη, Μ., Ο μύθος του Μεταξά. Δικτατορία και προπαγάνδα στην Ελλάδα, (μτφρ. Μ. Μοίρα), Ωκεανίδα, Αθήνα 2006, σ. 62-63.

66. ΘΕΜΑ 3_30835

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

- α. τους τομείς στους οποίους σημείωσε επιτεύγματα η Κυβέρνηση των Φιλελευθέρων (1928-1932),
- β. τους παράγοντες που υπονόμισαν την επιτυχία του προγράμματός της.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η Τετραετία⁴ εμπνεόταν από ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα εκσυγχρονισμού [...]. Πρώτη προτεραιότητα δόθηκε στην οικονομική ανάπτυξη και προπαντός στην ταχεία ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής με στροφή από τα εξαγωγικά προϊόντα στα δημητριακά για εγχώρια κατανάλωση, ώστε να μειωθεί το χρόνιο έλλειμμα σε σιτηρά. Η ανάπτυξη της γεωργίας και του αγροτικού εισοδήματος, με τη σειρά της, θα μεγάλωνε την αγορά για το εμπόριο και ιδίως για την εγχώρια βιομηχανία. Οι πολιτικές αυτές απαιτούσαν τεράστιες επενδύσεις σε έργα εγχειοβελτιωτικά ή «παραγωγικά» [...], στην αγροτική πίστη και στις συγκοινωνίες που χρηματοδοτήθηκαν κυρίως με εξωτερικό δανεισμό.[...] Το ίδιο όραμα υπηρέτησε προπαντός η εκπαιδευτική πολιτική, με τη συρρίκνωση της κλασικής μέσης εκπαίδευσης και την προώθηση της καθολικής υποχρεωτικής δημοτικής εκπαίδευσης καθώς και της τεχνικής.[...] Σε αρμονία με το όραμα της Τετραετίας βρίσκονταν και οι δύο άξονες εξωτερικής πολιτικής: ειρηνική συνεργασία με τις γειτονικές χώρες και απαγκίστρωση από τους ανταγωνισμούς

⁴ Κυβέρνηση των Φιλελευθέρων κατά την περίοδο 1928-1932.

των Μεγάλων Δυνάμεων. [...] Το πρόγραμμα της Τετραετίας προϋπέθετε μακρά περίοδο οικονομικής και πολιτικής σταθερότητας. Αυτό αποδείχθηκε μοιραία αδυναμία του. Πρώτα το υπονόμευσαν διαδοχικές κακές σοδειές στη γεωργία, ύστερα οι καταστροφικές επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης που ξέσπασε το 1929. Τελικά, όμως, κατέρρευσε από την ανατροπή των πολιτικών συνθηκών.

Μαυρογορδάτος, Γ., Μετά το 1922. Η παράταση του Διχασμού, Πατάκης, Αθήνα 2017, σ. 55-57.

67. ΘΕΜΑ_3_25432

Έχοντας υπόψη το κείμενο που ακολουθεί και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

- α. στους αρχικούς τόπους εγκατάστασης των προσφύγων από τη Θεσσαλομαγνησία και την κεντρική Μακεδονία,
- β. στα προβλήματα που αυτή προκάλεσε.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το μεγαλύτερο μέρος των Θεσσαλομακεδόνων βρήκαν άσυλο στα νησιά Σκιάθο, Σκόπελο και Σκύρο. Η συγκέντρωση τόσο μεγάλου αριθμού ανθρώπων, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν άτακτοι οπλοφόροι, είχε ως αποτέλεσμα τη διασάλευση της τάξης. Εξάλλου ο μεγάλος συνωστισμός, η κακή διατροφή και γενικά η κάτω από άθλιους όρους διαβίωσή τους απειλούσε με εμφάνιση επιδημικών ασθενειών.

Μετά την κατάληψη από τους Οθωμανούς και των τεσσάρων χωριών της Μαγνησίας που αντιστέκονταν, οι Βόρειες Σποράδες έγιναν τόπος μόνιμης εγκατάστασης των προσφύγων «προς βλάβην των κατοίκων αυτών». Κι αυτό γιατί οι Ολύμπιοι κυρίως οπλαρχηγοί προέβαιναν σε πειρατικές ενέργειες αδιακρίτως του ποιον έβλαπταν. Καθώς εξάλλου βρισκόντουσαν σε μεγάλη φτώχεια, κακοποιούσαν και λήστευαν ακόμα κι αυτούς τους κατοίκους των Βόρειων Σποράδων, με αποτέλεσμα οι Σκιάθιοι να εγκαταλείψουν την πόλη της Σκιάθου και να καταφύγουν στο κάστρο όπου αισθάνονταν πιο ασφαλείς. Αλλά και οι Σκύριοι έπαθαν πάρα πολλά από τους οπλαρχηγούς του Ολύμπου και της Θεσσαλίας. Συνέπεια όλων αυτών ήταν να αυξάνονται μεταξύ των κατοίκων οι «Τουρκόφρονες» και «Τουρκολάτρες».

Κωσταβασίλης, Κ., Ηπειρώτες και Θεσσαλοί πρόσφυγες στην ελεύθερη Ελλάδα, Εντύπωση, 2015, σ. 17.

68. ΘΕΜΑ_1_31325

- α. Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «Σωστό» (Σ) ή «Λάθος» (Λ) δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
 1. Η καταστροφή των Κυδωνιών από τουρκικά στρατεύματα (Ιούνιος 1821) ανάγκασε τους έντρομους κατοίκους να διασκορπιστούν σε διάφορα νησιά του Αιγαίου πελάγους.
 2. Στην Γ΄ Εθνοσυνέλευση του Αγώνα (1826-1827) διάφορες ομάδες προσφύγων επιχείρησαν να θέσουν το αίτημα της αποκατάστασης και μόνιμης εγκατάστασής τους.
 3. Μετά τον Ιούνιο του 1824, οι Ψαριανοί πρόσφυγες βρήκαν χώρο μόνιμης εγκατάστασης στην Αίγινα.
 4. Κατά την Οθωνική περίοδο, οι Μακεδόνες πρόσφυγες πέτυχαν να δημιουργήσουν συνοικισμό στην περιοχή της Αταλάντης, με το όνομα «Νέα Πέλλα».
 5. Το 1840 έγινε προσπάθεια ίδρυσης συνοικισμού των Ηπειρωτών προσφύγων στο Αντίρριο.

- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: διχοτόμηση χαρτονομίσματος, Εκλεκτικοί, Κοινωνιολογική Εταιρεία.

69. ΘΕΜΑ_1_31328

- α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Η καταστροφή των Κυδωνιών από τουρκικά στρατεύματα (Ιούνιος 1821):
 - α. είχε ως αποτέλεσμα οι διωκόμενοι κάτοικοι να καταφύγουν στη Σάμο.
 - β. ανάγκασε τους κατοίκους να επιβιβαστούν σε εμπορικά πλοία με προορισμό την Πελοπόννησο.
 - γ. οδήγησε τους έντρομους κατοίκους σε άτακτη φυγή προς τα Ψαρά.
 - δ. ανάγκασε τους έντρομους κατοίκους να διασκορπιστούν σε διάφορα νησιά του Αιγαίου πελάγους.
 2. Στην Γ' Εθνοσυνέλευση του Αγώνα (1826-1827):
 - α. διάφορες ομάδες προσφύγων επιχείρησαν να θέσουν το αίτημα της αποκατάστασης και μόνιμης εγκατάστασής τους.
 - β. απορρίφθηκε το αίτημα των Σμυρναίων να τους δοθεί χώρος στην περιοχή του Ισθμού.
 - γ. οι Σουλιώτες δεν πέτυχαν να εκπροσωπηθούν, ώστε να θέσουν το αίτημά τους για παραχώρηση τόπου για μόνιμη εγκατάστασή τους.
 - δ. οι Χίοι πρόσφυγες ζήτησαν με καθυστέρηση να καθοριστεί τόπος προσφυγικού συνοικισμού τους.
 3. Μετά τον Ιούνιο του 1824, οι Ψαριανοί πρόσφυγες βρήκαν χώρο μόνιμης εγκατάστασης:
 - α. στο Ναύπλιο.
 - β. στην Αίγινα.
 - γ. στη Μονεμβασιά.
 - δ. στις Σπέτσες.
 4. Κατά την Οθωνική περίοδο, οι Μακεδόνες πρόσφυγες πέτυχαν να δημιουργήσουν συνοικισμό:
 - α. στην Ερέτρια.
 - β. στη Μεσσηνία.
 - γ. στη Ναύπακτο.
 - δ. στην Αταλάντη.
 5. Το 1840 έγινε προσπάθεια ίδρυσης συνοικισμού των Ηπειρωτών προσφύγων:
 - α. στο Αντίρριο.
 - β. στην Αργολίδα.
 - γ. στην Κυλλήνη.
 - δ. στην Ερέτρια.

- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εθνικές γαίες, κλήριγκ, Εθνικόν Κομιτάτον.

70. ΘΕΜΑ_3_33556

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τις ιστορικές πηγές που σας δίνονται να αναφερθείτε:

- α. στις αιτίες διαμάχης αυτοχθόνων και ετεροχθόνων κατά τα πρώτα χρόνια της οθωνικής περιόδου και κατά τις συζητήσεις της Εθνοσυνέλευσης του 1843,

- β. στην κύρια κρίση τον Ιανουάριο του 1844 ειδικά για το άρθρο που καθόριζε τις προϋποθέσεις για την απόκτηση της ιδιότητας του Έλληνα πολίτη.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η παλαιά αντιπάθεια που είχε τις καταβολές της στα χρόνια του Αγώνα είχε πάρει κατά την περίοδο της απόλυτης μοναρχίας οικονομικές και πολιτικές διαστάσεις επειδή το στέμμα έδειχνε την προτίμησή του στους νεοφερμένους για την επάνδρωση του κρατικού μηχανισμού παραμερίζοντας τους ντόπιους. [...] Η οικονομική άνοδος των ετεροχθόνων τους κατέστησε περισσότερο αντιπαθείς, καθώς ο πλουτισμός του οφειλόταν από το ένα μέρος στις εμπορικές τους δραστηριότητες και από το άλλο στην υπηρεσία της στον κρατικό μηχανισμό. Η φοροδιαφυγή, η προτεραιότητα στην αγορά εθνικών γαιών και άλλης περιουσίας και η εξασφάλιση άτοκων κρατικών δανείων ήταν τα μέσα πλουτισμού που είχε στη διάθεσή του ο ετερόχθων κρατικός υπάλληλος.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΓ', Αθήνα, 1980, σελ. 110-111

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η αντίδραση των αυτοχθόνων και ετεροχθόνων εκδηλώθηκε όταν στις 11 Ιανουαρίου 1844 άρχισε η συζήτηση για το άρθρο 3 περί ελληνικής ιθαγένειας [...]. Ο Μαυροκορδάτος πέτυχε σε συνεργασία με τον Κωλέττη να διευρύνει τον προσδιορισμό της έννοιας του αυτόχθονος. Στους αυτόχθονες τελικά συμπεριλαμβάνονταν όλοι όσοι είχαν λάβει μέρος σε επαναστατικές ενέργειες σε οποιαδήποτε μέρος της οθωμανικής αυτοκρατορίας και είχαν εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα ως το 1827. [...] Τέλος, από εκείνους που είχαν εγκατασταθεί στην Ελλάδα ανάμεσα στα 1827-1833 μπορούσαν να διορισθούν σε δημόσια υπηρεσία μετά από τρία χρόνια, ενώ όσοι είχαν εγκατασταθεί στην Ελλάδα ανάμεσα στα 1833-1837 μπορούσαν να διορισθούν σε δημόσια υπηρεσία μετά από τέσσερα χρόνια.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΓ', Αθήνα, 1980, σελ. 111.

71. ΘΕΜΑ 1_27930

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η σταφιδική κρίση προκάλεσε μεγάλο ρεύμα μετανάστευσης πέρα από τον Ατλαντικό.
2. Τον 19ο αι. οι εμπορικές σχέσεις με την Οθωμανική αυτοκρατορία βρίσκονταν στην πρώτη θέση από πλευράς όγκου και αξίας.
3. Η επικράτηση της Μεγάλης Ιδέας δεν εμπόδιζε την ανάπτυξη και διάδοση ιδεολογιών με κοινωνικό και ταξικό περιεχόμενο.
4. Στην Πελοπόννησο φορείς της πατρωνίας ήταν οι μεγαλοαρματολοί.
5. Κατά την περίοδο του Κριμαϊκού πολέμου το αγγλικό και γαλλικό κόμμα έχασαν την εμπιστοσύνη των οπαδών τους.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Ιδρύεται η Κρητική Τράπεζα

- β. Ιδρύεται η Λέσχη Φιλελευθέρων στην Αθήνα
- γ. Ιδρύεται ο συνδικαλισμός προσφύγων «Νέα Πέλλα»
- δ. Ιδρύεται το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας
- ε. Ιδρύονται τα κατά τόπους Γραφεία Ανταλλαγής Πληθυσμών

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: Κοινωνιολογική Εταιρεία, Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.

72. ΘΕΜΑ_1_31324

- α. Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Στο Σύνταγμα του 1844 προβλεπόταν η ύπαρξη Βουλής και Γερουσίας.
 2. Το ρωσικό κόμμα είχε κάποια προσωρινά κέρδη από την ήττα της Ρωσίας στον Κριμαϊκό πόλεμο.
 3. Το βασικό αίτημα της επανάστασης του 1862 ήταν η απομάκρυνση του Όθωνα.
 4. Το τρικουπικό κόμμα από το 1875 παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας, αρκετά κοντά στις αντιλήψεις του Κουμουνδούρου.
 5. Ο Δηλιγιάννης επιδίωκε τον εκσυγχρονισμό με κάθε κόστος.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Φεντερασιόν, Κόμμα Γ. Θεοτόκη, Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής

73. ΘΕΜΑ_3_26097

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε:

- α. τους παράγοντες στους οποίους οφειλόταν η υψηλή θνησιμότητα των προσφύγων κατά το πρώτο διάστημα αμέσως μετά την άφιξή τους στην Ελλάδα,
- β. τα μέσα με τα οποία αντιμετωπίστηκε η ανάγκη για προσωρινή στέγαση των προσφύγων από το κράτος και τους ίδιους.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι πρόσφυγες έφτασαν στην Ελλάδα σε κατάσταση τραγική. Οι περισσότεροι είχαν εγκαταλείψει βιαστικά τα σπίτια τους, φέρνοντας μαζί τους ελάχιστα από τα κινητά αγαθά τους ή και τίποτα. Οι συνθήκες της μετακίνησης και της άφιξης, η σωματική ταλαιπωρία, η κακή διατροφή, η υποτυπώδης στέγαση, ο ψυχικός τραυματισμός επιβάρυναν την υγεία των προσφύγων. Τα πρώτα μέτρα που λήφθηκαν, ήδη από τις πρώτες ημέρες του Σεπτεμβρίου, ήταν η διενέργεια εράνων, η λειτουργία συσσιτίων και η σύσταση γραφείων εύρεσης εργασίας. Επιτράπηκε επίσης στην Αθήνα και τον Πειραιά «εις τους ξενοδόχους [...] το δικαίωμα να τοποθετώσι κλίνας συνωστισμού εν τοις δωματίοις και τοις διαδρόμοις εν ανάγκη των ξενοδοχείων».

Ανδριώτης, Ν., Πρόσφυγες στην Ελλάδα 1821-1940: άφιξη – περίθαλψη – αποκατάσταση, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Αθήνα 2020, σ. 135.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Μείναμε τρία χρόνια στο Νοβοροσίσκ και στις 24 Ιουλίου του 1922 με το ατμόπλοιο «Κίος» ήρθαμε στην Ελλάδα. Οχτώ μέρες ταξίδι κάναμε. [...] Στη Μακρόνησο άρχισαν νέα βάσανα και θάνατοι. Μας έκαναν καραντίνα. Εμείς ιδρύσαμε τη Μακρόνησο. Εμείς χτίσαμε παραπήγματα, στέρνα για νερό, ό, τι χρειαζόταν. [...] Από τους οχτώ χιλιάδες που έφερε το «Κίος», μείναμε στο τέλος δύο χιλιάδες. Οι άλλοι δύο χιλιάδες πέθαναν. Έπεσε αρρώστια και μας θέρισε. [...] Την αρρώστια στη Μακρόνησο την αποχτήσαμε. Ζούσαμε μες στη βροχή, στην πείνα και τη δίψα. Νερό δεν υπήρχε στάλα στο νησί. Μια μαούνα μας έφερνε απ' το Λαύριο νερό κι εκείνο γλυφό και λιγιστό. Μας τάζαν βρωμερά μακαρόνια, ελιές σκουληκιασμένες, χαλασμένες ρέγκες κι έπεσε τύφος. Και νερό πουθενά. Κάποτε έκανε τρεις μέρες η μαούνα να φέρει νερό. Λιποθυμούσε ο κόσμος απ' τη δίψα.

Μαρτυρία Χρήστου Σαμουηλίδη από τον Άι-Έννες (Άγιος Ιωάννης) Πόντου. Πηγή: Κιτρομηλίδης, Π. (επιμ.), Η Έξοδος. Μαρτυρίες από τις επαρχίες του μεσόγειου Πόντου, τ. 3, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, Αθήνα 2013, σ. 371.

74. ΘΕΜΑ 3_29589

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να παρουσιάσετε:

- α. για ποιους λόγους η Σύμβαση της Λοζάνης για την ανταλλαγή πληθυσμών διέφερε από τις προηγούμενες;
- β. ποιοι πληθυσμοί εξαιρέθηκαν από την ανταλλαγή μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας σύμφωνα με τη Σύμβαση και ποιο πρόβλημα προέκυπτε με την ερμηνεία του άρθρου 2 από την τουρκική πλευρά;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το 1914 η κυβέρνηση Βενιζέλου, [...]είχε αποδεχθεί την πρόταση της Υψηλής Πύλης για την ανταλλαγή των ελληνικών πληθυσμών των ιωνικών παραλίων με τους μουσουλμάνους της Μακεδονίας και της Ηπείρου. [...] Η συμφωνία του 1914 είχε μια καθοριστική διαφορά: Το 1914 η ανταλλαγή θα ήταν προαιρετική, ενώ αντίθετα το άρθρο 1 της Σύμβασης της Λοζάνης καθιστούσε την ανταλλαγή υποχρεωτική. Η ανταλλαγή υπήρξε αποτέλεσμα της τραγικής πραγματικότητας. [...] Στις εξαιρετικά δυσμενείς για την ελληνική πλευρά περιστάσεις που προέκυψαν λόγω της Μικρασιατικής Καταστροφής, η ανταλλαγή εξυπηρετούσε μια επείγουσα πρακτική ανάγκη της ελληνικής κυβέρνησης, καθώς η μετεγκατάσταση των εκατοντάδων χιλιάδων Ελλήνων προσφύγων θα μπορούσε να γίνει στις ακίνητες περιουσίες των μουσουλμάνων ανταλλάξιμων.[...] Επιχειρώντας να μειώσει τεχνητά τον αριθμό των μη ανταλλάξιμων Ελλήνων, η τουρκική αντιπροσωπεία στη Μεικτή Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι ως «εγκατεστημένοι» υπό την έννοια του άρθρου 2 της Σύμβασης θα έπρεπε να θεωρηθούν μόνοι οι Έλληνες που ήταν εγγεγραμμένοι πριν από την 30ή Οκτωβρίου 1918 στο δημοτολόγιο της Κωνσταντινούπολης[...]. Πριν από το 1923 οι περισσότεροι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης δεν συνήθιζαν να εγγράφονται στα τουρκικά δημοτολόγια, αλλά στο ειδικό γραφείο μητρώων του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Κλάνης, Α., «Η διπλωματία του εφικτού. Η εφαρμογή της σύμβασης της Λοζάνης για την ανταλλαγή των ελληνοτουρκικών πληθυσμών», στο Γ. Γεωργής, Χ.Κ. Κυριακίδης και Χ.Γ. Χαραλάμπους (επιμ.), Λοζάννη 1923. Διαχρονικές προσεγγίσεις και εκτιμήσεις, Καστανιώτη, Αθήνα 2017, σ. 210-211.

75. ΘΕΜΑ 1_30905

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η γειτνίαση με τη θάλασσα και οι θαλάσσιες μεταφορές λειτουργούσαν ανασταλτικά ως προς τη δημιουργία σιδηροδρομικού δικτύου μετά την ίδρυση του ανεξάρτητου Ελληνικού κράτους.
 2. Η παρουσία ισχυρών μειονοτικών ομάδων στα εδάφη που ενσωματώθηκαν στο Ελληνικό κράτος μετά τους Βαλκανικούς πολέμους δεν αποτέλεσε σημαντικό πρόβλημα.
 3. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος αμέσως μετά τη νίκη του στις εκλογές (Νοέμβριος 1910) προχώρησε σε ριζικές αλλαγές, όπως οι 53 τροποποιήσεις θεμελιωδών διατάξεων του συντάγματος.
 4. Το Οθωνικό κράτος μερίμνησε ιδιαίτερα για την αποκατάσταση των προσφύγων, αξιοποιώντας μάλιστα κάποιους από αυτούς στην κρατική διοίκηση.
 5. Σύμφωνα με τη Σύμβαση Ανταλλαγής των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας οι ανταλλάξιμοι θα αποκτούσαν την ιθαγένεια της χώρας στην οποία θα εγκαθίσταντο, διατηρώντας όμως και την παλιά τους ιθαγένεια.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε), Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ).

76. ΘΕΜΑ 3_31158

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις,

- α. να επισημάνετε τις διαφορές νοοτροπίας και ιδιοσυγκρασίας που υπήρχαν μεταξύ γηγενών και προσφύγων, μετά το 1922.
- β. να παρουσιάσετε την έκφραση των διαφορών αυτών στην οικονομική, πολιτική και κοινωνική ζωή.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Είμαστε Έλληνες όσο κι εδώ. Αλλά με το «πρόσφυγες» μας ξεχώρισαν, μας τοποθέτησαν στο περιθώριο της κοινωνίας και κοντέψαμε να ξεχάσουμε τι ήμασταν. Ήταν τίτλος ανυποληψίας το «πρόσφυγας», πώς να σας το πω. Μόνο όταν πιάσαμε στα χέρια μας τον κόπο μας και κάναμε δικό μας σπίτι, όταν έγιναν γνωστοί οι Κόντογλου, Βαλσαμάκης, Βενέζης, οι επιστήμονές μας κι έτρεχαν σ' αυτούς οι ντόπιοι να τους συμβουλευτούν, τότε το «πρόσφυγας» δεν μας ένοιαζε. Τιμή μας, που, αν και μας ήθελαν πρόσφυγες, εμείς τα είχαμε καταφέρει. (μαρτυρία Π. Καλαϊτζή)

Παναγιωταρέα, Α., Όταν οι αστοί έγιναν πρόσφυγες, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1994.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η εικόνα των άπορων προσφύγων που κατά κύματα έφταναν στα ελληνικά εδάφη προκάλεσε αρχικά το ενδιαφέρον και των ντόπιων Ελλήνων. Με την ανάδειξη των οξύτατων κοινωνικών προβλημάτων, τη συνειδητοποίηση των κινδύνων και των οικονομικών επιβαρύνσεων που συνεπαγόταν για το γηγενή πληθυσμό η ενσωμάτωση τόσων εκατοντάδων χιλιάδων ξεριζωμένων, τη συμπάθεια και τον οίκτο διαδέχτηκαν αισθήματα αδιαφορίας, αποστροφής, απόρριψης και εχθρότητας. «Τουρκόσποροι», «Ανατολίτες», «γιαουρτοβαπτισμένοι», «αούτηδες» είναι ορισμένα από τα επίθετα με τα οποία οι ντόπιοι, με την ενθάρρυνση του αντιβενιζελικού

πολιτικού χώρου και Τύπου, αμφισβήτησαν την «ελληνικότητα» των προσφύγων και προσπάθησαν να τους αποκλείσουν από τις πολιτικές και οικονομικές διαδικασίες.

Κοντογιώργη, Ε., «Η αποκατάσταση», στο Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000, τ. 7, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2004.

77. ΘΕΜΑ_3_31354

Έχοντας υπόψη το κείμενο που ακολουθεί και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα:

- α. με ποιον τρόπο επηρεάστηκε η ελληνική βιομηχανία από την άφιξη προσφύγων μετά την Μικρασιατική Καταστροφή;
- β. ποιος τομέας της βιομηχανίας αναπτύχθηκε στην Ελλάδα χάρη στη συμβολή των γυναικών προσφύγων;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Καθώς ο ανδρικός πληθυσμός ήταν ελαττωμένος, λόγω των τουρκικών διωγμών, οι γυναίκες έπρεπε να αναζητήσουν εργασία, στις απαιτήσεις της οποίας να ανταποκρίνονται. Στην «παλιά πατρίδα» οι περισσότερες, ασχέτως της οικονομικής τους δυνατότητας και της κοινωνικής τους προέλευσης, γνώριζαν την ταπητουργία, επομένως ανέλαβαν το μεγαλύτερο ρόλο στα νέα εργοστάσια. [...] Χωρίς να υπάρχει υποδομή, αναπτύχθηκε ξαφνικά μία ολόκληρη βιομηχανία, η οποία έφτασε το 1927 στο σύνολο της χώρας να απασχολεί περίπου 10.000 εργάτες και να αριθμεί 4.000 αργαλειούς. Αυτή την περίοδο ιδρύθηκαν και ο Αυτόνομος Ταπητουργικός Οργανισμός, η Ακαδημία Αθηνών και η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης που, θεσπίζοντας βραβεία και μετάλλια, έδιναν κίνητρα για την ανάπτυξη του κλάδου. Ταπητουργοί από την Αθήνα και την υπόλοιπη χώρα παρουσιάζουν τα εκθέματά τους, από την πρώτη διοργάνωση (1926), στο περίπτερο της Εγχωρίου Βιομηχανίας και κερδίζουν τα εγκωμιαστικά σχόλια των δημοσιογράφων. Το 1928 η συμμετοχή των ταπητουργών ήταν τόσο μεγάλη και ο κλάδος τόσο ισχυρός ώστε, εκτός από το περίπτερο της Εγχωρίου Βιομηχανίας, δημιουργήθηκε ειδικό περίπτερο («Περίπτερο της Ταπητουργίας»). Μέχρι το 1930 η ταπητουργία κάλυψε το 10% του συνόλου των εκθετών, ενώ η σημασία του κλάδου δηλώνεται και από την επιλογή του Ελ. Βενιζέλου να επισκεφτεί το περίπτερο της Ταπητουργίας κατά τη σύντομη επίσκεψή του στη ΔΕΘ το 1928.

Ελμαλόγλου, Κ., Δουρμούσογλου, Π., Σαπουντζάκη, Χ., Σπαρταλήδες, «Ταπητουργοί σ' ολόκληρη την Ελλάδα», Ανθολόγιο Πισιδίας, Ένωση Σπάρτης Μ. Ασίας, Αθήνα 2000, σ. 57.

78. ΘΕΜΑ_3_33242

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο και την εικόνα που σας δίνονται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. Γιατί η άφιξη των προσφύγων αναζωογόνησε την ελληνική βιομηχανία και επιχειρηματικότητα;
- β. Πώς επέδρασε στην ένταξη των γυναικών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό;

ΚΕΙΜΕΝΟ

Σε οικονομικό επίπεδο, θεωρήθηκε ότι η παρουσία του προσφυγικού πληθυσμού συνέβαλε στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Μια επίμονη διάσταση της σχετικής επιχειρηματολογίας[...] είναι ότι ο προσφυγικός πληθυσμός μετέφερε δεξιότητες που συνέτειναν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας αλλά και εμπειρίες που συνέβαλαν στην εκβιομηχάνιση της χώρας. Αν και οι ισχυρισμοί αυτοί έχουν αμφισβητηθεί από σοβαρούς ιστορικούς της οικονομίας που έχουν εξετάσει με την ψυχρή λογική της οικονομικής ανάλυσης τα σχετικά στοιχεία, εντούτοις και μόνη η δραματική αύξηση του πληθυσμού που αντιπροσώπευε η εισροή του προσφυγικού στοιχείου, οι ανάγκες αυτού του πληθυσμού και οι επενδύσεις που έγιναν για την αποκατάστασή του, συνιστούσαν μηχανισμούς οικονομικής κινητικότητας και ανάπτυξης.

Κιτρομηλίδης, Π., «Ιδεολογικές πτυχές του προσφυγικού φαινομένου», στο Η αττική γη υποδέχεται τους πρόσφυγες του '22, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, Αθήνα 2006, σ. 41.

79. ΘΕΜΑ 1_28753

α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Κωλέττης, ως αρχηγός του γαλλικού κόμματος, επεδίωκε μια κυβερνητική πολιτική που θα ενίσχυε τον ρόλο του βασιλιά.
2. Ο Τρικούπης δεν αποδεχόταν τον χωρισμό των εξουσιών και στόχευε στη συγκέντρωση και τον έλεγχο τους από το κόμμα.
3. Με τον Οργανικό Νόμο του 1900 δόθηκε οριστική λύση στο Κρητικό ζήτημα.
4. Το κίνημα στο Θέρισο υποστηρίχθηκε από την ελληνική κυβέρνηση.
5. Με την άφιξη των προσφύγων, το Υπουργείο Περιθάλψεως ανέλαβε το έργο της προσωρινής τους στέγασης.

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Αγροτική μεταρρύθμιση, Ορεινοί.

80. ΘΕΜΑ 1_31156

α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Μετά την εξέγερση των ναυτικών νησιών και της Σάμου οι Τούρκοι δε φοβήθηκαν πιθανή επανάσταση των ελλήνων στα μικρασιατικά παράλια.
2. Η συνύπαρξη αυτοχθόνων και ετεροχθόνων δεν προκαλούσε κανενός είδους ανταγωνισμό.
3. Η εγκατάσταση των προσφύγων του 1922 γινόταν πάντοτε σύμφωνα με τη λογική που επέβαλε η κρατική αντίληψη.
4. Όταν υψώθηκε η ελληνική σημαία στο φρούριο της Σούδας οι Μεγάλες Δυνάμεις ζήτησαν αμέσως την υποστολή της.
5. Με την έκρηξη των Βαλκανικών πολέμων λύθηκε το πρόβλημα της αποδοχής των Κρητών βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος, «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδάουρου.

81. ΘΕΜΑ_1_33275

- α.** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
- Κατά τον πρώτο αιώνα του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους την πρώτη θέση στις εξαγωγές είχε η σταφίδα.
 - Η πιο γνωστή περιοχή μεταλλευτικής δραστηριότητας κατά τον 19ο αιώνα στην Ελλάδα ήταν το Λαύριο.
 - Το 1844 ο Μαυροκορδάτος διατύπωσε στην Εθνοσυνέλευση τη «Μεγάλη Ιδέα».
 - Ο Βενιζέλος αποκήρυξε το επαναστατικό κίνημα στο Θέρισο (1905).
 - Η Σύμβαση ανταλλαγής πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας (30 Ιανουαρίου 1923) δεν είχε χαρακτήρα υποχρεωτικό.
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: αρχή της δεδηλωμένης, Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ).

82. ΘΕΜΑ_1_33276

- α.** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
- Με την προσάρτηση στο ελληνικό κράτος της Θεσσαλίας (1881) ήρθε στο προσκήνιο το ζήτημα της μεγάλης ιδιοκτησίας.
 - Το 1906 ο Αλέξανδρος Ζαΐμης έγινε πρωθυπουργός της Ελλάδας.
 - Οι Φιλελεύθεροι τάσσονταν υπέρ της συμμετοχής στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο στο πλευρό των Κεντρικών Δυνάμεων.
 - Παρά τα σημαντικά επιτεύγματα της διακυβέρνησης του Ελευθέριου Βενιζέλου κατά την τετραετία 1928-1932 το κόμμα του ηττήθηκε στις εκλογές.
 - Η αποκατάσταση και η ενσωμάτωση των προσφύγων μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή υπήρξε το σημαντικότερο επίτευγμα του νέου ελληνικού κράτους.
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Μεγάλη Ιδέα, Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.

83. ΘΕΜΑ_1_27384

- α. (I)** Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
- Οι συγκροτημένες προσπάθειες για την είσοδο της εμπορικής ναυτιλίας στην εποχή του ατμού ξεκίνησαν:
 - μετά τη λήξη της Ελληνικής Επανάστασης
 - στη Σύρο εξαιτίας της στρατηγικής θέσης του νησιού
 - μετά τα μέσα του 19ου αι.
 - την τελευταία δεκαετία του 19ου αι.
 - Από τη δεκαετία του 1860:
 - άρχισε η κατασκευή της διώρυγας της Κορίνθου.
 - άρχισε η ανάπτυξη της βαριάς βιομηχανίας.
 - διογκώθηκε ο εξωτερικός δανεισμός.
 - άρχισαν να πολλαπλασιάζονται τα τραπεζικά και ασφαλιστικά ιδρύματα στη χώρα.
 - Κατά τις πρώτες δεκαετίες της ανεξαρτησίας:

- α. οι βιομηχανικές μονάδες σχετίζονταν με την επεξεργασία αγροτικών προϊόντων.
- β. παρατηρείται ένα κύμα ίδρυσης βιομηχανικών επιχειρήσεων, περισσότερων από εκατό.
- γ. δημιουργήθηκε ένα βιομηχανικό δυναμικό με τάσεις ανάπτυξης της βαριάς βιομηχανίας.
- δ. παρατηρείται αλλαγή των δεδομένων στη βιομηχανία με την ενσωμάτωση μεγάλων εκτάσεων και πληθυσμών.

4. Το δίκτυο των σιδηροδρόμων:

- α. αποτέλεσε συνώνυμο της ανάπτυξης της Ελλάδας κατά τον 19ο αιώνα.
- β. προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον στους ξένους και ομογενείς επενδυτές.
- γ. σχεδιάστηκε με τη φιλοδοξία να αποτελέσει τμήμα του διεθνούς δικτύου.
- δ. πρόσφερε πολλά σε μια χώρα σαν της Ελλάδα που δεν είχε προηγουμένως αξιόπιστο χερσαίο συγκοινωνιακό δίκτυο.

5. Το 1907 ψηφίστηκαν νόμοι, οι οποίοι:

- α. επέτρεπαν τη διατήρηση του αναχρονιστικού θεσμού των κολίγων.
- β. επέτρεπαν στην εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση να απαλλοτριώνει μεγάλες ιδιοκτησίες, για να τις διανείμει στους ακτήμονες.
- γ. συνέβαλαν στην πρόληψη των κοινωνικών εντάσεων.
- δ. προώθησαν την ίδρυση παραγωγικών συνεταιρισμών.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Νικόλαος Πλαστήρας	α. στις 10 Οκτωβρίου 1935 επιχείρησε στρατιωτικό κίνημα με στόχο την παλινόρθωση της βασιλείας
2. Παναγής Τσαλδάρης	β. στις εκλογές της 26ης Ιανουαρίου 1936 έλαβε το 4% των ψήφων
3. Ελευθέριος Βενιζέλος	γ. σχημάτισε κυβέρνηση μετά τις εκλογές του 1933
4. Γεώργιος Κονδύλης	δ. διέλυσε την Εθνοσυνέλευση και προκήρυξε εκλογές για τις 26 Ιανουαρίου 1936
5. Ιωάννης Μεταξάς	ε. μετά τις εκλογές του 1933 επιχείρησε στρατιωτικό κίνημα
	στ. τον Μάρτιο του 1935 προχώρησε σε αποτυχημένο στρατιωτικό κίνημα

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής, Οργανικός Νόμος (1900).

84. ΘΕΜΑ 1_27385

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1. Το 1864 τα βόρεια σύνορα της Ελλάδας έφθαναν στη γραμμή Αμβρακικού Παγασητικού.
- 2. Πολλές δεκαετίες μετά την ανεξαρτησία της, η Ελλάδα εξακολουθούσε να μοιάζει με την Ανατολή, η οποία υπήρξε το ζητούμενο, το επιθυμητό όλα αυτά τα χρόνια.
- 3. Μετά το 1880 υπήρξε σημαντική εμπορική κίνηση στα κατεργασμένα δέρματα.

4. Στις εισαγωγές αγροτικών προϊόντων στην πρώτη θέση βρίσκονταν τα δημητριακά.
5. Τη δεκαετία της Ελληνικής Επανάστασης τα παραδοσιακά ναυτικά κέντρα γνώρισαν μεγάλη ακμή.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

Α	Β
1. Σύνταγμα 1844	α. ως πολίτευμα ορίστηκε η αβασίλευτη δημοκρατία
2. Σύνταγμα 1864	β. διασφάλισε τη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων
3. Σύνταγμα Κρητικής Πολιτείας (1899)	γ. ως πολίτευμα ορίστηκε η βασιλευόμενη δημοκρατία
4. Σύνταγμα 1911	δ. προέβλεπε την έκδοση νομίσματος, της κρητικής δραχμής
5. Σύνταγμα 1927	ε. ως πολίτευμα ορίστηκε η συνταγματική μοναρχία
	στ. συντάχθηκε κατά το πρότυπο του συντάγματος του 1864

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Γενική Διεύθυνση Ανταλλαγής Πληθυσμών, ροπαλοφόροι.

85. ΘΕΜΑ_1_27929

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τον 19ο αι. οι μεταναστεύσεις του αγροτικού πληθυσμού προς τα λιμάνια της Ανατολικής Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας ήταν συχνό φαινόμενο.
2. Το 1919 ο ελληνικός εμπορικός στόλος είχε υπερδιπλασιαστεί, σε σχέση με το 1914.
3. Θεμελιωτής και πρώτος διοικητής της Εθνικής Τράπεζας υπήρξε ο κεφαλαιούχος Ευνάρδος.
4. Στην Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους συγκροτήθηκαν δύο ισχυρά κόμματα, των προκρίτων και των κλεφτοκαπεταναίων.
5. Οι Σουλιώτες πρόσφυγες πέτυχαν να εκπροσωπηθούν στην Γ' Εθνοσυνέλευση, όπου έθεσαν ως βασικό θέμα την παραχώρηση τόπου για μόνιμη εγκατάσταση.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Δημιουργείται η Ερμούπολη στη Σύρο
- β. Οργανώνεται το λεπροκομείο της Σπιναλόγκας
- γ. Ολοκληρώνεται η διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου
- δ. Κατασκευάζεται το φράγμα και η τεχνητή λίμνη στον Μαραθώνα
- ε. Ιδρύεται η Εθνική Τράπεζα

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: αρχή της δεδηλωμένης, «Ηνωμένη Αντιπολίτευσις».

86. ΘΕΜΑ_1_29686

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι εθνικές γαίες ήταν:

- α. οι ακίνητες, οι κτηματικές ιδιοκτησίες των Οθωμανών στις περιοχές που περιήλθαν στον έλεγχο του ελληνικού κράτους.
- β. οι ακίνητες, οι κτηματικές ιδιοκτησίες των Ελλήνων που μετά τη δημιουργία του ανεξάρτητου ελληνική κράτους περιήλθαν στη δικαιοδοσία του.
- γ. οι ακίνητες, οι κτηματικές ιδιοκτησίες των Οθωμανών τις οποίες εξαγόρασε το ελληνικό κράτος έναντι υψηλού τιμήματος.
- δ. οι ακίνητες, οι κτηματικές ιδιοκτησίες των Οθωμανών που παραχωρήθηκαν στο ελληνικό δημόσιο έναντι χαμηλού τιμήματος.
2. Τα δημοσιονομικά δεδομένα της Ελλάδας έφτασαν σε πλήρες αδιέξοδο:
- α. τον Νοέμβριο του 1920.
- β. τον Μάρτιο του 1922.
- γ. τον Μάιο του 1927.
- δ. τον Αύγουστο του 1936.
3. Το Κίνημα στο Γουδί (1909) υποστηρίχτηκε με ενθουσιασμό:
- α. από τις Μεγάλες Δυνάμεις.
- β. από τους μεγαλογαιοκτήμονες και τους πλούσιους εμπόρους του παροικιακού Ελληνισμού.
- γ. από τον Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο.
- δ. από τα επαγγελματικά σωματεία της πρωτεύουσας.
4. Η Συμφωνία της Άγκυρας (10 Ιουνίου 1930) ρύθμιζε το ζήτημα:
- α. των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης και των Ελλήνων ορθοδόξων της Ίμβρου και της Τενέδου.
- β. των Ελλήνων ορθοδόξων της Μ. Ασίας, των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης και των φυγάδων.
- γ. των Ελλήνων ορθοδόξων της Κωνσταντινούπολης, των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης και των φυγάδων.
- δ. των μουσουλμάνων της Δυτικής Θράκης, των Ελλήνων ορθοδόξων της Ανατολικής Θράκης και των φυγάδων.
5. Με τον Οργανικό Νόμο του 1900:
- α. ορίστηκε το καθεστώς των σχέσεων της Εκκλησίας της Ελλάδας με το Οικουμενικό Πατριαρχείο.
- β. δημιουργήθηκε ένα καθεστώς ημιαυτόνομης Κρητικής Εκκλησίας.
- γ. εντάθηκαν τα ακανθώδη εκκλησιαστικά ζητήματα που απασχολούσαν την Εκκλησία της Κρήτης.
- δ. έμειναν εκκρεμότητες στο ζήτημα της εκλογής του Προκαθήμενου και των Επισκόπων της Κρητικής Εκκλησίας.
- β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Λαϊκό Κόμμα, ροπαλοφόροι.

87. ΘΕΜΑ 1_29687

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Το μεγαλύτερο μέρος του εξωτερικού δανεισμού της Ελλάδας στη δεκαετία του 1880 χρησίμευσε για παραγωγικές επενδύσεις και την κατασκευή δημοσίων έργων.
 2. Η καθυστέρηση ανάπτυξης εργατικού κινήματος στην Ελλάδα οφειλόταν στην αδιαφορία των Ελληνικών κυβερνήσεων για επενδύσεις στον κλάδο της βιομηχανίας.

3. Την περίοδο 1923-1928 στηρίγματα των Φιλελευθέρων ήταν οι αστοί επιχειρηματίες, οι πρόσφυγες και οι αγρότες στους οποίους είχε παραχωρηθεί γη.
 4. Με την άφιξη των προσφύγων, το έργο της προσωρινής στέγασης ανέλαβε το Υπουργείο Περιθάλψεως.
 5. Ο πρωθυπουργός Θεόδωρος Δηλιγιάννης υποστήριξε θερμά το κίνημα του Θερίσου του Ελευθέριου Βενιζέλου και των συνεργατών του.
- β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Εκλεκτικοί, Ηνωμένη Αντιπολίτευσις (Κρήτη).

88. ΘΕΜΑ 1_29978

- α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Η διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου ξεκίνησε το 1881 από μια υπερβολικά αισιόδοξη:
 - α. αμερικανική τεχνική εταιρεία.
 - β. γαλλική τεχνική εταιρεία.
 - γ. ιταλική τεχνική εταιρεία.
 - δ. αγγλική τεχνική εταιρεία.
 2. Μετά την ψήφιση του «Προσωρινού Πολιτεύματος» της Επιδαύρου το 1822 κατόρθωσε να γίνει ρυθμιστής της κατάστασης:
 - α. ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.
 - β. ο Αλέξανδρος Υψηλάντης.
 - γ. ο Δημήτριος Υψηλάντης.
 - δ. ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος.
 3. Κοινωνική ομάδα που δεν συμμετείχε στην επανάσταση του 1862 με αίτημα την απομάκρυνση του βασιλιά Όθωνα ήταν:
 - α. οι αξιωματικοί.
 - β. τα άτομα ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων.
 - γ. οι εκπρόσωποι της Εκκλησίας.
 - δ. οι άνεργοι απόφοιτοι πανεπιστημίου.
 4. Η αποτυχημένη επιχείρηση του Φαβιέρου (1827-1828) γέννησε νέο κύμα:
 - α. Χίων προσφύγων προς τη Σάμο και τις Κυκλάδες.
 - β. Κρητών προσφύγων προς την Πελοπόννησο.
 - γ. Ψαριανών προσφύγων προς την Πελοπόννησο.
 - δ. Ψαριανών προσφύγων προς τις Κυκλάδες.
 5. Στο έργο της πρώτης κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας δεν συγκαταλέγεται το μέτρο:
 - α. της αντιμετώπισης του μεγάλου προβλήματος της λέπρας.
 - β. της οργάνωσης ταχυδρομικής υπηρεσίας.
 - γ. της ίδρυσης πολλών σχολείων και διορισμών δασκάλων.
 - δ. της κοπής κρητικού νομίσματος (της κρητικής λίρας).
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: ραλλικό κόμμα, Συμφωνία της Άγκυρας.

89. ΘΕΜΑ 1_29979

- α.** Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
- Από τα παρακάτω αγροτικά και βιομηχανικά είδη δεν εξαγόταν από την Ελλάδα τον 19ο αιώνα:
 - το βαμβάκι.
 - ο μόλυβδος.
 - η σμύριδα.
 - το σιτάρι.
 - Ο πολιτικός ο οποίος θεωρούσε το κράτος ως μοχλό έκφρασης και ανάπτυξης του ελληνισμού ήταν:
 - ο Χαρίλαος Τρικούπης.
 - ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης.
 - ο Ελευθέριος Βενιζέλος.
 - ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου.
 - Ο αρχηγός του αγγλικού κόμματος Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος επιζητούσε:
 - τον περιορισμό της κρατικής εξουσίας.
 - ατομικές ελευθερίες.
 - αυτοκέφαλη ελληνική εκκλησία.
 - όλα τα παραπάνω.
 - Από τους πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία, την Κωνσταντινούπολη και την Κύπρο επιδίωξαν την εκπροσώπησή τους στη Γ' Εθνοσυνέλευση (1826-1827) μόνο:
 - οι Κυδωνιείς.
 - οι Σμυρναίοι.
 - οι Κύπριοι.
 - οι Φαναριώτες.
 - Το Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας (1898) συντάχτηκε κατά το πρότυπο του ισχύοντος τότε:
 - αγγλικού συντάγματος.
 - γαλλικού συντάγματος.
 - ελληνικού συντάγματος.
 - ιταλικού συντάγματος.
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: Κοινωνιολογική Εταιρεία, Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.

90. ΘΕΜΑ 1_29980

- α.** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
- Κατά το έτος 1897 η Ελλάδα βρέθηκε σε αδυναμία να εξυπηρετήσει τα τοκοχρεολύσια των εξωτερικών της δανείων και ζήτησε επαναδιαπραγμάτευση του δημόσιου χρέους της.
 - Το γαλλικό κόμμα ονομάστηκε και «εθνικό κόμμα».
 - Με τις 53 τροποποιήσεις που ψηφίστηκαν από τη Βουλή το πρώτο εξάμηνο του 1911 περιορίστηκε η θέση της μοναρχίας.

4. Το οθωνικό κράτος (1833-1862) προσέβλεψε στο προσφυγικό στοιχείο καθώς οι μορφωμένοι πρόσφυγες κάλυπταν καλύτερα τις ανάγκες της κρατικής διοίκησης.
 5. Η Πολιτοφυλακή της Κρήτης (1907) εξελίχθηκε σε αξιόλογη δύναμη, όπως φάνηκε στους Βαλκανικούς πολέμους 1912-1913.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος (ΔΟΕ), Οργανικός νόμος του 1900.

91. ΘΕΜΑ_1_29981

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Για την Ελλάδα η μέθοδος του διακανονισμού «κλήριγκ» πέρα από τα αρνητικά, είχε και θετικά στοιχεία.
 2. Το ιδιαίτερο πρόβλημα που έβλεπε το ρωσικό κόμμα στην περίοδο της βουαροκρατίας (1833-1864) ήταν ο αυταρχισμός του καθεστώτος.
 3. Οι 337 νόμοι της κυβέρνησης Βενιζέλου (1911) εισήγαγαν μεταρρυθμίσεις που αφορούσαν όλο το φάσμα αποκλειστικά του δημόσιου βίου.
 4. Γενικά το προσφυγικό ζήτημα στη διάρκεια της Επανάστασης δεν αντιμετωπίστηκε μεθοδικά εκ μέρους της πολιτικής ηγεσίας των Ελλήνων.
 5. Στο ζήτημα της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα παρατηρήθηκε εξαρχής διάσταση απόψεων μεταξύ Γεωργίου και Ελευθερίου Βενιζέλου.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Τράπεζα της Ελλάδος, Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ).

92. ΘΕΜΑ_1_29982

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Οι Οθωνικές κυβερνήσεις προέβησαν σε αποπληρωμή των επαναστατικών δανείων.
 2. Τα πρώτα ελληνικά κόμματα (Αγγλικό, Γαλλικό και Ρωσικό) συμφωνούσαν να στηριχθεί η οικονομία της χώρας στην αγροτική και βιοτεχνική παραγωγή, στο εμπόριο και τη ναυτιλία.
 3. Το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.) σχετικά με την εξωτερική πολιτική ζητούσε προσάρτηση εδαφών.
 4. Η δημιουργία του προσφυγικού συνοικισμού στη Σύρο κατά τη διάρκεια της Επανάστασης βασίστηκε στην πρωτοβουλία των οικιστών του, χωρίς κυβερνητική αρωγή.
 5. Σύμφωνα με την ελληνοτουρκική Σύμβαση ανταλλαγής των πληθυσμών (30 Ιανουαρίου 1923) οι ανταλλάξιμοι θα διευκολύνονταν στην μετακίνησή τους από την Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (Ε.Α.Π.).
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Εθνικών Κομιτάτων, Οργανικός Νόμος του 1900.

93. ΘΕΜΑ_1_29983

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κατά την περίοδο του μεσοπολέμου (1919-1939) η ανάπτυξη της Ελλάδας ενδιέφερε πλέον όλους τους Έλληνες.
 2. Ο Δημήτριος Υψηλάντης το 1821 θέλησε να επιβάλει ένα δικό του «Γενικό Οργανισμό της Στερεάς Ελλάδας».
 3. Το κόμμα του Θεόδωρου Δηλιγιάννη υποστήριζε μια ταχεία οικονομική ανάπτυξη.
 4. Η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ) ήταν ένας αυτόνομος οργανισμός, με πλήρη νομική υπόσταση και έδρα την Αθήνα.
 5. Στο ζήτημα της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα παρατηρήθηκε εξαρχής διάσταση απόψεων μεταξύ του Γεωργίου και του Ελευθερίου Βενιζέλου.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πεδινόι, Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.

94. ΘΕΜΑ 1_31155

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Το ιδιαίτερο πρόβλημα που έβλεπε το ρωσικό κόμμα στην περίοδο της βαυαροκρατίας ήταν ο αυταρχισμός του καθεστώτος.
 2. Η σύγκρουση των αντιβενιζελικών με τους Φιλελεύθερους τους οδηγούσε σε πιο συντηρητικές θέσεις.
 3. Το προσφυγικό ρεύμα από τις βόρειες ελληνικές επαρχίες ξεκίνησε αργότερα από το μεταναστευτικό ρεύμα από τη Μ. Ασία.
 4. Όταν έγινε γνωστή η υπογραφή της σύμβασης της Λαζάνης, οι πρόσφυγες αντέδρασαν έντονα.
 5. Η συμμετοχή των προσφύγων ήταν μεγαλύτερη στον βιομηχανικό τομέα παραγωγής λιπασμάτων.
- (II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Με το σύνταγμα του 1844 οι εξουσίες του βασιλιά:
 - α. ενισχύθηκαν.
 - β. περιορίστηκαν.
 - γ. έμειναν αμετάβλητες.
 - δ. καταργήθηκαν.
 2. Με το σύνταγμα του 1864 καθιερωνόταν η αρχή της:
 - α. λαϊκής συμμετοχής.
 - β. λαϊκής κυριαρχίας.
 - γ. λαϊκής βάσης.
 - δ. δεδηλωμένης.
 3. Οι φορείς των νέων ιδεών, στις εκλογές της 8ης Αυγούστου 1910, συσπειρώθηκαν γύρω από το αίτημα:
 - α. της ανόρθωσης.
 - β. της ανασυγκρότησης.
 - γ. της αλλαγής.
 - δ. του εκσυγχρονισμού.
 4. Η αστική στέγαση των προσφύγων του 1922:
 - α. δεν συνάντησε εμπόδια.
 - β. συνάντησε τα ίδια εμπόδια με την αγροτική.

- γ. συνάντησε λιγότερα εμπόδια από την αγροτική.
 - δ. συνάντησε περισσότερα εμπόδια από την αγροτική.
5. Η κυριότερη μεταβολή στην εθνολογική σύσταση, λόγω της άφιξης των προσφύγων του 1922, συνέβη:
- α. στη Θράκη.
 - β. στην Ήπειρο.
 - γ. στη Μακεδονία.
 - δ. στην Κρήτη.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: Φεντερασιόν, Πολιτοφυλακή της Κρήτης (1907).

95. ΘΕΜΑ_1_31322

- α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Στην εμπορική ναυτιλία παρατηρούνται έντονες αυξομειώσεις:
 - α. μετά τη λήξη της Ελληνικής Επανάστασης.
 - β. την περίοδο της μετάβασης από τα ιστιοφόρα στα ατμόπλοια.
 - γ. την τελευταία δεκαετία του 19ου αι.
 - δ. στη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.
 2. Τη δεκαετία του 1860:
 - α. άρχισε η κατασκευή της διώρυγας της Κορίνθου.
 - β. άρχισε η ανάπτυξη της βαριάς βιομηχανίας.
 - γ. διογκώθηκε ο εξωτερικός δανεισμός.
 - δ. ενθαρρύνθηκε η μεθοδική εκμετάλλευση των ορυχείων.
 3. Κατά τα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα:
 - α. οι βιομηχανικές μονάδες σχετίζονταν με την επεξεργασία αγροτικών προϊόντων.
 - β. παρατηρείται ένα κύμα ίδρυσης βιομηχανικών επιχειρήσεων, περισσότερων από εκατό.
 - γ. δημιουργήθηκε ένα βιομηχανικό δυναμικό με τάσεις ανάπτυξης της βαριάς βιομηχανίας.
 - δ. παρατηρείται αλλαγή των δεδομένων στη βιομηχανία με την ενσωμάτωση μεγάλων εκτάσεων και πληθυσμών.
 4. Το δίκτυο των σιδηροδρόμων στην Ελλάδα:
 - α. αποτέλεσε συνώνυμο της ανάπτυξης κατά τον 19ο αιώνα.
 - β. προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον στους ξένους και ομογενείς επενδυτές.
 - γ. κλήθηκε να εξυπηρετήσει τη διακίνηση αγροτικών κυρίως προϊόντων.
 - δ. κλήθηκε να εξυπηρετήσει τη διακίνηση βιομηχανικών προϊόντων και πρώτων υλών.
 5. Η κυβέρνηση Βενιζέλου το 1917 στη Θεσσαλονίκη:
 - α. αποφάσισε την ολοκλήρωση της αγροτικής μεταρρύθμισης.
 - β. ολοκλήρωσε την αγροτική μεταρρύθμιση και οδήγησε την αγροτική οικονομία σε καθεστώς μικροϊδιοκτησίας.
 - γ. ίδρυσε την Αγροτική Τράπεζα.
 - δ. προώθησε την ίδρυση παραγωγικών συνεταιρισμών.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Ομάδα των Ιαπώνων, Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων, Οργανικός Νόμος (1900).

96. ΘΕΜΑ 1_31323

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η διχοτόμηση του χαρτονομίσματος έγινε για τη χρηματοδότηση της πολεμικής συμμετοχής της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
 2. Η Τράπεζα της Ελλάδος έδωσε λύση στο χρόνιο πρόβλημα των πιστωτικών αναγκών της ελληνικής οικονομίας.
 3. Τα πρώτα τρία ελληνικά κόμματα ονομάστηκαν το καθένα από τους αντιπάλους του με το όνομα μιας μεγάλης Δύναμης.
 4. Στην Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 οι οπαδοί του ρωσικού κόμματος τάχθηκαν εναντίον της παραχώρησης συντάγματος.
 5. Το Σύνταγμα του 1864 κατοχύρωσε την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας
- β.** Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: αγροτική μεταρρύθμιση, Πεδινοί, ροπαλοφόροι

97. ΘΕΜΑ 1_31327

- α.** Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Η διχοτόμηση του χαρτονομίσματος έγινε:
 - α. την περίοδο του Εθνικού Διχασμού.
 - β. για τη χρηματοδότηση της πολεμικής συμμετοχής της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
 - γ. για τη χρηματοδότηση της πρώτης φάσης της στρατιωτικής εμπλοκής στη Μικρά Ασία.
 - δ. λίγους μήνες πριν την κατάρρευση του μικρασιατικού μετώπου, λόγω των δημοσιονομικών δεδομένων του ελληνικού κράτους.
 2. Η Τράπεζα της Ελλάδος:
 - α. ήταν η πρώτη κρατική κεντρική τράπεζα του ελληνικού κράτους.
 - β. άρχισε να λειτουργεί τον Μάιο του 1927.
 - γ. έδωσε λύση στο χρόνιο πρόβλημα των πιστωτικών αναγκών της ελληνικής οικονομίας.
 - δ. επέτρεψε τις μεταρρυθμίσεις των πρώτων κυβερνήσεων του Ελευθερίου Βενιζέλου.
 3. Τα πρώτα τρία ελληνικά κόμματα:
 - α. αποτελούν μετεξέλιξη των δικτύων της πατρωνίας.
 - β. ονομάστηκαν το καθένα από τους αντιπάλους του με το όνομα μιας μεγάλης Δύναμης.
 - γ. ιδρύθηκαν από τον Καποδίστρια για την επάνδρωση του «Πανελληνίου».
 - δ. στην οικονομική πολιτική οι απόψεις τους διέφεραν εξολοκλήρου.
 4. Στην Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843:
 - α. οι οπαδοί του ρωσικού κόμματος τάχθηκαν εναντίον της παραχώρησης συντάγματος.
 - β. το βασικό αίτημα ήταν η απομάκρυνση του βασιλιά Όθωνα.
 - γ. το ζητούμενο ήταν ο περιορισμός των εξουσιών του βασιλιά.
 - δ. συγκροτήθηκαν οι πυρήνες δύο μεγάλων παρατάξεων των πεδινών και των ορεινών.
 5. Το Σύνταγμα του 1864:
 - α. καθιέρωσε ως πολίτευμα τη συνταγματική μοναρχία.
 - β. κατοχύρωσε την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.

γ. προέβλεπε την ύπαρξη βουλής και γερουσίας.

δ. δεν προέβλεπε την ύπαρξη κομμάτων.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Φεντερασιόν, Συνθήκη Σεβρών, Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης.

98. ΘΕΜΑ_1_31329

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Το πρώτο Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας:

α. ψηφίστηκε μετά το κίνημα του Θερίσου (1905).

β. εφαρμόστηκε από την «Προσωρινή Κυβέρνηση της Κρήτης».

γ. εφαρμόστηκε κατά την περίοδο της αρμοστείας Αλ. Ζαΐμη (196-1908).

δ. εγκρίθηκε από το Συμβούλιο των Πρέσβων των Προστάτιδων Δυνάμεων στη Ρώμη.

2. Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας:

α. προέβη στην έκδοση γραμματίων για εσωτερικό πατριωτικό δάνειο 100.000 δραχμών.

β. οργάνωσε τον πρώτο στρατό του νησιού, την Πολιτοφυλακή της Κρήτης.

γ. έκοψε νόμισμα, την κρητική δραχμή και ίδρυσε την Κρητική Τράπεζα.

δ. αντιμετώπισε χωρίς επιτυχία το ζήτημα των σχέσεων της Εκκλησίας της Κρήτης με το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

3. Η επανάσταση του Θερίσου:

α. εκδηλώθηκε στις 14 Μαρτίου 1905.

β. οδήγησε στην ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.

γ. οδήγησε τις Μεγάλες Δυνάμεις σε συμφωνία για την τήρηση ενιαίας στάσης έναντι των επαναστατών.

δ. δεν πέτυχε πλήρως τους στόχους της, αλλά έδωσε ισχυρή ώθηση στο Κρητικό Ζήτημα.

4. Ο πρίγκιπας Γεώργιος:

α. απέλυσε τον Βενιζέλο από το αξίωμα του υπουργού (18 Μαρτίου 1901).

β. υπέγραψε τη συμφωνία Μουρνιών (2 Νοεμβρίου 1905).

γ. συνέχισε να ασκεί τα καθήκοντά του έως το 1908.

δ. υπέδειξε στους Κρήτες την ανάγκη λαϊκών κινητοποιήσεων για την κήρυξη της ένωσης με την Ελλάδα.

5. Στις 12 Μαρτίου 1905 προέβη σε δηλώσεις εναντίον του Κινήματος του Θερίσου:

α. ο πρίγκιπας Γεώργιος.

β. ο γάλλος ναύαρχος Πουατιέ.

γ. ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης.

δ. ο Αλέξανδρος Ζαΐμης.

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: αγροτική μεταρρύθμιση, Ορεινοί, Εθνικό Κόμμα Κ. Μαυρομιχάλη.

99. ΘΕΜΑ_1_31330

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στην Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843:

α. οι οπαδοί του ρωσικού κόμματος τάχθηκαν εναντίον της παραχώρησης συντάγματος.

- β. το βασικό αίτημα ήταν η απομάκρυνση του βασιλιά Όθωνα.
 - γ. το ζητούμενο ήταν ο περιορισμός των εξουσιών του βασιλιά.
 - δ. συγκροτήθηκαν οι πυρήνες δύο μεγάλων παρατάξεων των πεδινών και των ορεινών.
2. Κατά την περίοδο της συνταγματικής μοναρχίας (1844 – 1864):
- α. το ρωσικό κόμμα κέρδιζε οπαδούς, καθώς τα μεγάλα εκκλησιαστικά ζητήματα παρέμειναν άλυτα.
 - β. η κυβερνητική πολιτική του Κωλέττη ενίσχυσε τον κοινοβουλευτισμό.
 - γ. το ρωσικό κόμμα δεν είχε λόγο ύπαρξης, επειδή είχαν λυθεί τα μεγάλα εκκλησιαστικά ζητήματα.
 - δ. το αγγλικό και το γαλλικό κόμμα κέρδισαν την εμπιστοσύνη των οπαδών τους.
3. Στην επανάσταση του 1862 συμμετείχαν:
- α. αξιωματικοί, άνεργοι απόφοιτοι πανεπιστημίου και άτομα των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων.
 - β. όσοι είχαν διοριστεί παράνομα στο στρατό ή στο δημόσιο.
 - γ. μικροκαλλιεργητές και κτηνοτρόφοι.
 - δ. εξέχοντες πολιτικοί, λόγιοι και αξιωματικοί.
4. Ηγέτης των πεδινών στην Εθνοσυνέλευση του 1862-1864 ήταν ο:
- α. Αλέξανδρος Κουμουνδούρος.
 - β. Δημήτριος Βούλγαρης.
 - γ. Επαμεινώνδας Δεληγιώργης.
 - δ. Δημήτριος Γούναρης.
5. Ο Χαρίλαος Τρικούπης:
- α. προσπάθησε να χορηγήσει γη στους αγρότες
 - β. υποστήριξε την αργή οικονομική ανάπτυξη που θα βασιζόταν σε παραδοσιακές παραγωγικές δραστηριότητες
 - γ. επέκρινε το κοινωνικό κόστος του εκσυγχρονισμού
 - δ. παρείχε κίνητρα στην ιδιωτική πρωτοβουλία για επενδύσεις
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Ούλεν, Οργανικός Νόμος (1900), Γενική Διεύθυνση Ανταλλαγής Πληθυσμών.

100. ΘΕΜΑ_1_32482

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Ο αποκλεισμός των γαλλικών λιμανιών από το αγγλικό ναυτικό λειτούργησε αρνητικά για την ελληνική ναυτιλία.
 2. Μετά την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου (Δ.Ο.Ε.), η εγγύηση των Δυνάμεων αύξησε την πιστοληπτική ικανότητα του ελληνικού κράτους.
 3. Η Τράπεζα της Ελλάδος ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1928.
 4. Το εκλογικό σύστημα στη δεκαετία του 1880 επέβαλλε να ψηφίζει κανείς μόνο ένα κόμμα.
 5. Με το άρθρο 4 της Συνθήκης του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913) ο σουλτάνος παραιτήθηκε από όλα τα δικαιώματά του στην Κρήτη, η οποία έτσι εντάχθηκε στην ελληνική επικράτεια ως αναπόσπαστο τμήμα της.
- β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ΟΥΛΕΝ, Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.

101. ΘΕΜΑ_1_32483

α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα η απόκτηση μεγάλης έγγειας ιδιοκτησίας δεν ήταν στις προθέσεις των πλουσίων.
2. Το δικαίωμα του «συνέρχεσθαι» και «συνεταιρίζεσθαι» κατοχυρώθηκε με το Σύνταγμα του 1844.
3. Ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης επέκρινε το κοινωνικό κόστος του εκσυγχρονισμού και υποστήριξε ένα κράτος κοινωνικής αλληλεγγύης.
4. Η αστική αποκατάσταση των προσφύγων περιλάμβανε όχι μόνο στέγαση, αλλά και πρόνοια για εύρεση εργασίας.
5. Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας δεν έλαβε καμία μέριμνα για την αντιμετώπιση της λέπρας, που είχε λάβει ενδημική μορφή στις πόλεις και τα χωριά της Κρήτης.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Κλήρικκ, Ομάδα των Ιαπώνων.

102. ΘΕΜΑ_1_32484

α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η σταφιδική κρίση προκάλεσε μεγάλο ρεύμα μετανάστευσης προς την Αίγυπτο και τις ακτές της Μαύρης Θάλασσας.
2. Η «διχοτόμηση της δραχμής» αποτέλεσε μια μορφή αναγκαστικού εσωτερικού δανεισμού.
3. Η δίκη και καταδίκη των έξι αντιβενιζελικών στελεχών αμέσως μετά τη μικρασιατική καταστροφή όξυνε ακόμη περισσότερο την πολιτική κατάσταση.
4. Η προσωρινή εκτίμηση των περιουσιών των προσφύγων έγινε με βάση τις δηλώσεις που υποβλήθηκαν στις Πρωτοβάθμιες Επιτροπές Εκτίμησης.
5. Στις 9 Δεκεμβρίου 1898 ο Γάλλος Ναύαρχος Ποττιέ, με την ιδιότητα του Προέδρου του Συμβουλίου των Ναυάρχων, παρέδωσε στον πρίγκηπα Γεώργιο τη διοίκηση της Κρήτης.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πτώχευση του 1893, Γενική Διεύθυνση Ανταλλαγής Πληθυσμών.

103. ΘΕΜΑ_1_32915

α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Όταν εξετάζουμε το εμπόριο της Ελλάδας μέχρι το 1913 εννοούμε βασικά το εσωτερικό εμπόριο.
2. Το 1844 ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος διατύπωσε με σαφήνεια στην Εθνοσυνέλευση τη «Μεγάλη Ιδέα».
3. Στην τρίτη φάση της αντιδικίας αυτοχθόνων-ετεροχθόνων το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στο θέμα των όρων εκλογής των βουλευτών.
4. Με βάση το άρθρο 11 της Συνθήκης της Λοζάνης ιδρύθηκε η Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής με έδρα την Κωνσταντινούπολη.
5. Το κίνημα του Θερίσου δεν πέτυχε πλήρως τους στόχους του, αλλά έδωσε νέα ισχυρή ώθηση στο Κρητικό Ζήτημα και προκάλεσε θετικές εξελίξεις.

- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.), Συμφωνία της Άγκυρας.

104. ΘΕΜΑ_1_32916

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Οι «εθνικές γαίες» ανήκαν αποκλειστικά στο οθωμανικό δημόσιο.
 2. Οι οπαδοί του αγγλικού κόμματος ήταν ακτήμονες ή μικροϊδιοκτήτες γης και απλοί αγωνιστές.
 3. Το κόμμα του Θεόδωρου Δηλιγιάννη απεχθανόταν το τυχοδιωκτικό χρηματιστικό κεφάλαιο.
 4. Η ελληνική κυβέρνηση διέθεσε στην Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ) το ποσό από δύο δάνεια (1924, 1928) που είχε συνάψει η ελληνική κυβέρνηση στο εξωτερικό.
 5. Στην πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας ορίστηκε Υπουργός Στρατιωτικών ο Ελευθέριος Βενιζέλος.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος (ΔΟΕ), Οργανικός Νόμος του 1900.

105. ΘΕΜΑ_1_32917

- α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Το ελληνικό κράτος ξεκίνησε με ένα βαρύ δημοσιονομικό φορτίο:
 - α. την τοκογλυφία.
 - β. την αδυναμία να εξυπηρετήσει τα τοκοχρεολύσια των εξωτερικών της δανείων.
 - γ. την εξυπηρέτηση των δανείων που είχαν συναφθεί στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια του αγώνα, αλλά και αργότερα, στους δύσκολους καιρούς της κρατικής συγκρότησης.
 - δ. όλα τα παραπάνω.
 2. Με το αγγλικό κόμμα συμπαρατάχθηκαν:
 - α. οι πρόκριτοι.
 - β. οι στρατιωτικοί.
 - γ. οι λόγιοι και οι έμποροι.
 - δ. όλα τα παραπάνω.
 3. Η συνασπισμένη αντιπολίτευση, ως νέα κυβέρνηση, τον Νοέμβριο του 1920 έκανε δημοψήφισμα για την επιστροφή του βασιλιά:
 - α. Αλέξανδρου.
 - β. Κωνσταντίνου.
 - γ. Γεωργίου Α΄.
 - δ. Γεωργίου Β΄.
 4. Σύμφωνα με την ελληνοτουρκική Σύμβαση (30 Ιανουαρίου 1923) εξαιρέθηκαν από την ανταλλαγή των πληθυσμών:
 - α. οι Έλληνες ορθόδοξοι της Κωνσταντινούπολης.
 - β. οι Έλληνες ορθόδοξοι της Ίμβρου και της Τενέδου.
 - γ. οι Μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης.
 - δ. όλα τα παραπάνω.

5. Με τον Οργανικό νόμο του 1900 δόθηκε λύση:
- σε ακανθώδη εκκλησιαστικά ζητήματα της Κρητικής Εκκλησίας.
 - στο μεγάλο πρόβλημα της λέπρας.
 - στο ζήτημα του κρητικού νομίσματος.
 - σε ζητήματα εκπαίδευσης.
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: ραλλικό κόμμα, Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ).

106. ΘΕΜΑ_1_32918

- α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
- Η μεγάλη ώθηση στο σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας δόθηκε:
 - στην τελευταία πρωθυπουργία του Χαρίλαου Τρικούπη.
 - στις πρώτες πρωθυπουργίες του Χαρίλαου Τρικούπη.
 - στις πρώτες πρωθυπουργίες του Ελευθερίου Βενιζέλου.
 - στην τελευταία πρωθυπουργία του Ελευθερίου Βενιζέλου.
 - Ως προς την εσωτερική πολιτική ήταν ασαφές το πρόγραμμα:
 - του γαλλικού κόμματος.
 - του αγγλικού κόμματος.
 - του ρωσικού κόμματος.
 - το β και το γ μαζί.
 - Κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα δεν δραστηριοποιήθηκαν για την αποκατάστασή τους:
 - οι Μακεδόνες πρόσφυγες.
 - οι Κρήτες πρόσφυγες.
 - οι Ψαριανοί πρόσφυγες.
 - οι Σμυρναίοι πρόσφυγες.
 - Για την οριστική εκτίμηση των περιουσιών που εγκαταλείφθηκαν στην Τουρκία συστάθηκε/αν:
 - Πρωτοβάθμιες Επιτροπές Εκτίμησης.
 - Πρωτοβάθμιες Επιτροπές Εκτίμησης και Δευτεροβάθμιες Επιτροπές.
 - Δευτεροβάθμιες Επιτροπές Εκτίμησης.
 - ένα Ανώτατο Συμβούλιο.
 - Στο έργο της πρώτης κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας δεν συγκαταλέγεται το μέτρο:
 - της αντιμετώπισης του μεγάλου προβλήματος της λέπρας.
 - της οργάνωσης ταχυδρομικής υπηρεσίας.
 - της ίδρυσης πολλών σχολείων και διορισμών δασκάλων.
 - της κοπής κρητικού νομίσματος (της κρητικής λίρας).
- β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: «βενιζελισμός», Στρατιωτικός Σύνδεσμος.

107. ΘΕΜΑ_1_32919

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το 1910 εξαιτίας της σταφιδικής κρίσης οι οικονομικές δυνατότητες του ελληνικού κράτους ήταν μειωμένες.
 2. Στη Στερεά Ελλάδα κατά την περίοδο 1715-1821 αναπτύχθηκαν δύο δίκτυα πατρωνίας.
 3. Στις εκλογές που έγιναν τον Νοέμβριο του 1862 η πλειονότητα των αντιπροσώπων που εκλέχτηκαν προερχόταν από τοπικά ψηφοδέλτια, χωρίς κομματικές παρεμβάσεις.
 4. Η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ) μετά το 1930 μεταβίβασε με ειδική σύμβαση στο Ελληνικό Δημόσιο την περιουσία της, καθώς και τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει απέναντι στους πρόσφυγες.
 5. Ο Ε. Βενιζέλος το 1911 ως πρωθυπουργός της Ελλάδος επέτρεψε την είσοδο Κρητών βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος (ΔΟΕ), Συμφωνία της Άγκυρας.

108. ΘΕΜΑ_1_32920

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Κατά την περίοδο 1922-1936 ο κρατικός μηχανισμός αξιοποίησε τις μουσουλμανικές περιουσίες που υπολογίζονταν σε πέντε ως δέκα δισεκατομμύρια δραχμές.
 2. Χαρακτηριστικό του γαλλικού κόμματος ήταν η άκρως συντηρητική στάση σε όλες τις επιλογές του.
 3. Σχετικά με το καθεστωτικό, όλοι οι οπαδοί των Φιλελεύθερων ήταν υπέρ της αβασίλευτης δημοκρατίας.
 4. Η αγροτική αποκατάσταση στο μεγαλύτερο μέρος της ήταν έργο του κράτους.
 5. Το 1906 ο βασιλιάς της Ελλάδας Γεώργιος Α΄ υπέδειξε ως νέο Ύπατο Αρμοστή της Κρήτης τον Αλέξανδρο Ζαΐμη.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Στρατιωτικός Σύνδεσμος, Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ).

109. ΘΕΜΑ_3_28551

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε:

- α. τους παράγοντες που διαμόρφωσαν κλίμα εσωτερικής κρίσης στην πρώτη κυβέρνηση της νεοσύστατης Κρητικής πολιτείας,
- β. την κορύφωση της προσωπικής και πολιτικής αντιπαράθεσης μεταξύ πρίγκιπα και Βενιζέλου.

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Τα σοβαρά προβλήματα που γεννήθηκαν στην εφαρμογή του κρητικού συντάγματος του 1899 ήταν συνέπεια των ατελειών του. Για παράδειγμα, ο ύπατος αρμοστής οριζόταν ως αντιπρόσωπος των Μεγάλων Δυνάμεων στην Κρήτη, αλλά συνδεόταν και με το λαό της με μια «σύμβαση». Ήταν ο κεντρικός παράγοντας του κράτους και ο κύριος εκτελεστικός λειτουργός και σημαντικό στέλεχος της νομοθετικής εξουσίας. Όπως παρατηρούσε ο πρόεδρος της συντακτικής επιτροπής Ι. Σφακιανάκης, «το πρόσωπον του Ηγεμόνος είναι το κέντρον όλων των εξουσιών». Από την άλλη μεριά, τα μέλη της αρμοστειακής κυβέρνησης, σύμφωνα πάντοτε με το σύνταγμα, ήταν

σύμβουλοι του πρίγκιπα, ελεγχόμενοι και άμεσα υπόλογοι σ' αυτόν μάλλον παρά στη Συνέλευση από την οποία προέρχονταν. Η Κρητική Συνέλευση, η οποία εκλεγόταν με γενική ψηφοφορία κάθε δύο χρόνια, δεν είχε σαφείς εξουσίες ούτε αρκετές αρμοδιότητες.

Μακράκη, Λ., Ελευθέριος Βενιζέλος 1864-1910, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 1992.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ημείς, Πρίγκιψ Γεώργιος της Ελλάδος, Υπάτος Αρμοστής εν Κρήτη

Έχοντες υπόψη το άρθρον 65 του Συντάγματος

Επειδή ο επί της Δικαιοσύνης Σύμβουλος, Ελευθέριος Βενιζέλος, όλως αναρμοδίως υπεστήριξε και δημοσία εξέθηκε γνώμας επί σπουδαιοτάτου ζητήματος του τόπου αντιθέτως προς το Ημέτερον φρόνημα και την εντολήν Ημών, απολύομεν αυτόν του αξιώματος του Συμβούλου επί της Δικαιοσύνης.

Εν Χαλέπα τη 18/3 /1901

Γεώργιος Μητσοτάκης, Ε.Κ., Ο Επαναστάτης, το χρονικό του Θερισιανού αγώνα, Αίγαγρος, Αθήνα 1970.

110. ΘΕΜΑ 1_26103

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στον ελληνικό χώρο το πρόβλημα της έγχειας ιδιοκτησίας δεν γνώρισε τις εντάσεις που παρατηρήθηκαν σε άλλα ευρωπαϊκά ή βαλκανικά κράτη.
2. Το 1864 πραγματοποιήθηκε η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.
3. Με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης της Λοζάνης ιδρύθηκε η Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής με έδρα την Κωνσταντινούπολη.
4. Το Μάιο του 1927 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία άρχισε τη λειτουργία της ένα χρόνο αργότερα.
5. Μετά τη διάλυση της ΕΑΠ, το 1930, τα χρέη των αγροτών προσφύγων ανέλαβε να εισπράξει η Εθνική Τράπεζα.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Χαρίλαος Τρικούπης	α. Ομάδα των Ιαπώνων
2. Μητροπολίτης Χρύσανθος	β. Αρχή της δεδηλωμένης
3. Σεβαστός Κυμινήτης	γ. Πολιτοφυλακή της Κρήτης
4. Γεώργιος Θεοτόκης	δ. Φροντιστήριο της Τραπεζούντας
5. Δημήτριος Γούναρης	ε. Διοίκηση Τραπεζούντας (1916-1918)
6. Αλέξανδρος Ζαΐμης	
7. Κ. Κωνσταντινίδης	

β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: κλήριγκ, Στρατιωτικός Σύνδεσμος.

111. ΘΕΜΑ_1_26921

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Τον 18ο αιώνα αναπτύχθηκε η ελληνική ναυτιλία χάρη στη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή.
 2. Το 1844 κατοχυρώθηκε συνταγματικά το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι.
 3. Η αστική αποκατάσταση των Μικρασιατών προσφύγων υπήρξε κατά κύριο λόγο έργο της ΕΑΠ.
 4. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος ηγήθηκε του επαναστατικού κινήματος του Θερίσου (1905).
 5. Το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας ιδρύθηκε το 1916 από τον μητροπολίτη Χρύσανθο.
- (II)** Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:
- α. Συνθήκη Σεβρών
 - β. κήρυξη πτώχευσης από τον Χαρίλαο Τρικούπη
 - γ. Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους
 - δ. επιβολή δικτατορίας Μεταξά
 - ε. κίνημα στο Γουδί
- β.** Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: εθνικές γαίες, Ομάδα Ιαπώνων.

112. ΘΕΜΑ_1_31154

- α.** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η δραστηριότητα των ελληνικών παροικιών δεν έπαιξε ουσιαστικό ρόλο στην ανάπτυξη της εμπορικής ναυτιλίας.
 2. Οι θαλάσσιες μεταφορές περιόριζαν την αποδοτικότητα του σιδηροδρομικού δικτύου.
 3. Η ωρίμανση του εργατικού κινήματος, στην Ελλάδα, επιτεύχθηκε κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου πολέμου.
 4. Ο 20ος αιώνας βρήκε τους Έλληνες του Πόντου να υστερούν σε σχέση με άλλες εθνότητες.
 5. Η κατάσταση στην περιοχή του Πόντου επιδεινώθηκε με την απόβαση του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη.
- β.** Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: Πεδινόι, Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ).

113. ΘΕΜΑ_1_25428

- α. (I)** Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Ισχυρά κέντρα ανάπτυξης, που θα αποτελούσαν για την Ελλάδα τις «ατμομηχανές» της προόδου, δεν υπήρχαν για αρκετά χρόνια μετά την ανεξαρτησία της.
 2. Στα δημόσια έργα που είχε ανάγκη η χώρα, στα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας της, το ιδιωτικό ενδιαφέρον ήταν αυξημένο.
 3. Η Μεγάλη Ιδέα και οι προϋποθέσεις της αποτέλεσαν ισχυρά εμπόδια για τη διεκδίκηση της Μεγάλης Ελλάδας κατά την περίοδο 1910-1922.
 4. Η συνύπαρξη αυτοχθόνων και ετεροχθόνων, κατά την περίοδο της Οθωνικής βασιλείας, δεν προκαλούσε κανενός είδους ανταγωνισμό.

5. Ο συμψηφισμός των ανταλλάξιμων περιουσιών αναστάτωσε τους πρόσφυγες.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Εκδηλώνεται το κίνημα στο Γουδί
- β. Θεσπίζεται η «αρχή της δεδηλωμένης»
- γ. Κηρύσσεται επίσημα η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα
- δ. Ψηφίζεται το «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδάουρου
- ε. Κηρύσσεται η επανάσταση του Θερίσου

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: Ορεινοί, Φροντιστήριο της Τραπεζούντας.

114. ΘΕΜΑ_1_25429

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Μετά την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου, η εγγύηση των Δυνάμεων αύξησε την πιστοληπτική ικανότητα του κράτους.
2. Οι οπαδοί του αγγλικού κόμματος θεωρούσαν ότι το ελληνικό κράτος θα μπορούσε να έχει ασφαλή σύνορα και χωρίς την υποστήριξη της Αγγλίας.
3. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή τα κόμματα εξακολουθούσαν να προβάλλουν την πολιτική της Μεγάλης Ιδέας.
4. Μετά τη διάλυση της Ε.Α.Π., το 1930, τα χρέη των αγροτών προσφύγων ανέλαβε να εισπράξει η Αγροτική Τράπεζα.
5. Η πολιτική των Νεότουρκων οδήγησε τους Ποντίους στον αγώνα για αυτόνομη Ποντιακή Δημοκρατία.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Η Ελλάδα κηρύσσει «πτώχευση»
- β. Δημοψήφισμα δίνει τέλος στην αβασίλευτη δημοκρατία
- γ. Εμφανίζεται η «ομάδα των Ιαπώνων»
- δ. Ιδρύεται η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (Ε.Α.Π.)
- ε. Ο Βενιζέλος απολύεται από υπουργός Δικαιοσύνης

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: κλήριγκ, Ηνωμένη Αντιπολίτευσις (Κρήτη).

115. ΘΕΜΑ_1_25430

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο αποκλεισμός των γαλλικών λιμανιών από το αγγλικό ναυτικό λειτούργησε θετικά για την ελληνική ναυτιλία.
2. Η μετατρεψιμότητα του εθνικού νομίσματος εξασφαλίστηκε αρκετά γρήγορα από την Τράπεζα της Ελλάδος.
3. Όταν οι Ψαριανοί έδειξαν διάθεση να εγκατασταθούν μόνιμα στις Σπέτσες, οι Σπετσιώτες έδειξαν ενδιαφέρον.

4. Η ελληνοτουρκική συμφωνία για ανταλλαγή πληθυσμών ήταν παρόμοια με αντίστοιχες του παρελθόντος.
5. Σημαντική είναι η προσφορά των προσφύγων του 1922 στη συγκρότηση της σημερινής ελληνικής ταυτότητας.

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ι. Κωλέττης	α. μητρόπολη Αμάσειας
2. Αλ. Κουμουνδούρος	β. κόμμα-πυρήνας των αντιβενιζελικών
3. Αλ. Παπαναστασίου	γ. Α' παγκόσμιο παν-ποντιακό συνέδριο
4. Γ. Θεοτόκης	δ. Κοινωνιολογική Εταιρεία
5. Κ. Κωνσταντινίδης	ε. «Νέα Γενιά»
6. Γερμανός Καραβαγγέλης	

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: Εκλεκτικοί, Οργανικός Νόμος (1900).

116. ΘΕΜΑ_1_25967

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η διεκδίκηση των εθνικών γαιών μετά την επανάσταση από όλες τις κοινωνικές τάξεις πυροδότησε κοινωνικές εντάσεις.
2. Η Εθνική Τράπεζα από την ίδρυσή της έως και τα μέσα του 20ου αιώνα διατήρησε το δικαίωμα της έκδοσης χαρτονομίσματος για λογαριασμό του ελληνικού κράτους.
3. Οι Βενιζελικοί ήταν επιφυλακτικοί με τα μέλη του Λαϊκού κόμματος, φοβούμενοι ότι σε περίπτωση εκλογικής τους ανάδειξης θα επικρατούσαν τα ακραία στοιχεία.
4. Ο ανταγωνισμός του ντόπιου ελληνικού στοιχείου (αυτόχθονες) και του προσφυγικού, αλλά ομογενούς (ετερόχθονες), ήταν σε έξαρση κατά τα πρώτα τα χρόνια μετά την επανάσταση, αλλά μετά την άφιξη του βασιλιά Όθωνα οι σχέσεις τους σταδιακά εξομαλύνθηκαν.
5. Το αίτημα της μεταβολής του συντάγματος της Κρητικής Πολιτείας από την αντιπολίτευση αποτέλεσε προμήνυμα της επανάστασης του Θερίσου.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β (2 στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν).

A	B
1. Ιωάννης Κωλέττης	α. επανάσταση στο Θέρισο
2. Επαμεινώνδας Δεληγιώργης	β. Ορεινοί
3. Παναγής Τσαλδάρης	γ. Υπατος Αρμοστής στην Κρήτη
4. Σεβαστός Κυμινήτης	δ. Γαλλικό Κόμμα
5. Αλέξανδρος Ζαΐμης	ε. Φροντιστήριο της Τραπεζούντας
	στ. Εθνικών Κομιτάτων
	ζ. Λαϊκό Κόμμα

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Εκλεκτικοί, Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.

117. ΘΕΜΑ 1_25979

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η μετακίνηση των ανθρώπων από την ύπαιθρο στα αστικά κέντρα μετά την Ελληνική Επανάσταση εξασφάλιζε πολλές ευκαιρίες στους νεοφερμένους.
2. Οι πρώτες βιομηχανικές μονάδες παραγωγής στην Ελλάδα αφορούσαν κυρίως στην επεξεργασία αγροτικών προϊόντων, θέτοντας ταυτόχρονα ισχυρά θεμέλια για τη μετέπειτα δημιουργία σύνθετων βιομηχανικών συγκροτημάτων.
3. Η κορύφωση της δυσπιστίας προς τα κόμματα που προκλήθηκε μετά την ήττα στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, έδωσε την ευκαιρία στον βασιλιά Γεώργιο Α΄ να ασκεί προσωπική πολιτική για περίπου μία δεκαετία.
4. Στους Ψαριανούς πρόσφυγες παραχωρήθηκε το 1835 ο δεξιός τομέας της σχεδιαζόμενης πόλης του Πειραιά, για να κτίσουν εκεί τα σπίτια τους.
5. Η Τραπεζούντα αποτελούσε το σταυροδρόμι της εμπορικής κίνησης μεταξύ Δύσης και Ανατολής μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογικά σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Συνθήκη συνεργασίας και φιλίας Μπολσεβίκων και Κεμάλ
- β. Εθνικός Διχασμός
- γ. Κίνημα στο Γουδή
- δ. Ίδρυση Σ.Ε.Κ.Ε. (Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος)
- ε. Επανάσταση στο Θέρισο

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: ομάδα των Ιαπώνων, Φροντιστήριο της Τραπεζούντας.

118. ΘΕΜΑ 1_27386

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα θετικά αποτελέσματα του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου (Δ.Ο.Ε.) επέτρεψαν την πραγματοποίηση των μεταρρυθμίσεων του Χαριλάου Τρικούπη.
2. Στον ιδεολογικό τομέα η επικράτηση της Μεγάλης Ιδέας ευνόησε την ανάπτυξη και τη διάδοση ιδεολογιών με κοινωνικό και ταξικό περιεχόμενο.
3. Το κύριο πρόβλημα που δημιουργήθηκε μετά τη λήξη των Βαλκανικών πολέμων ήταν η παρουσία ισχυρών μειονοτικών ομάδων στις νεοαποκτηθείσες περιοχές.
4. Το κόστος των Βαλκανικών πολέμων κλόνησε την ελληνική οικονομία.
5. Η αμερικάνικη εταιρεία Ούλεν ανέλαβε το 1925 την υδροδότηση της Αθήνας.

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Δημήτριος Βούλγαρης	α. Λαϊκό Κόμμα
2. Επαμεινώνδας Δεληγιώργης	β. Εθνικό Κόμμα
3. Δημήτριος Γούναρης	γ. Πεδινοί
4. Κυριακούλης Μαυρομιχάλης	δ. Ορεινοί
5. Παναγής Τσαλδάρης	ε. Ιάπωνες
	στ. Εθνικόν Κομιτάτον

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Συμφωνία Μουρνιών Κυδωνίας, Φροντιστήριο της Τραπεζούντας.

119. ΘΕΜΑ_1_27928

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο βενιζελισμός θεωρούσε το ελληνικό κράτος ως μοχλό έκφρασης και ανάπτυξης του ελληνισμού.
2. Τον Μάιο του 1927 ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα, η οποία άρχισε τη λειτουργία της ένα χρόνο αργότερα.
3. Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος ήταν ηγέτης του αγγλικού κόμματος.
4. Η διαχωριστική γραμμή μεταξύ προσφύγων και γηγενών έπαψε να υπάρχει μετά τη δεκαετία του 1940.
5. Ο μητροπολίτης Χρυσάνθος πρότεινε συνεργασία με τους Κούρδους και τους Αρμένιους εναντίον του κινήματος του Κεμάλ.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. επίσημη ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα
- β. εντείνεται η διαμάχη αυτοχθόνων και ετεροχθόνων
- γ. η Θεσσαλία εντάσσεται στην Ελληνική επικράτεια
- δ. ο Όθων αναγκάζεται να εγκαταλείψει την Ελλάδα
- ε. εγκαθιδρύεται το πολίτευμα της αβασίλευτης δημοκρατίας στην Ελλάδα

β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: «Εθνικές γαίες», Στρατιωτικός Σύνδεσμος.

120. ΘΕΜΑ_1_28552

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Για τα ευρωπαϊκά μέτρα, την περίοδο μετά την επανάσταση, οι πόλεις της Ελλάδας έμοιαζαν με μεγάλα χωριά.
2. Η Μεγάλη Ιδέα και οι προϋποθέσεις της αποτέλεσαν ισχυρά εμπόδια για τη διεκδίκηση της Μεγάλης Ελλάδας κατά την περίοδο 1910-1922.
3. Τα αντιβενιζελικά κόμματα δεν ήθελαν να επιστρέψουν στην προ του 1909 κατάσταση.
4. Οι συνθήκες της Επανάστασης και οι αντιδράσεις των ντόπιων εμπόδισαν την επίλυση του προσφυγικού προβλήματος στη διάρκεια της επανάστασης.
5. Η συνθήκη της Λωζάννης υπογράφηκε πριν την αντίστοιχη ελληνοτουρκική σύμβαση.

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

Α	Β
1. Αλέξανδρος Ζαΐμης	α. ενημέρωση Βενιζέλου στο Παρίσι
2. Ιωάννης Σφακιανάκης	β. συγκρότηση Πολιτοφυλακής της Κρήτης
3. Κ. Κωνσταντινίδης	γ. οργάνωση συνεδρίων σε Αθήνα και Κωνσταντινούπολη
4. μητροπολίτης Χρυσάνθος	δ. ομιλία σε συλλαλητήριο στο Ηράκλειο
5. Γερμανός Καραβαγγέλης	ε. εκτύπωση χάρτη της Δημοκρατίας του Πόντου.
6. Γεώργιος Μπαλτατζής	

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Εθνικές γαίες, Εθνικών Κομιτάτων.

121. ΘΕΜΑ 1_28553

α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το ιδιαίτερο πρόβλημα που έβλεπε το ρωσικό κόμμα στην περίοδο της βουαρκοκρατίας ήταν ο αυταρχισμός του καθεστώτος.
2. Με το σύνταγμα του 1864 αναιρέθηκε η ελευθερία του «συνέρχεται και συνεταιρίζεται».
3. Ο πρίγκιπας Γεώργιος ανέλαβε καθήκοντα ύπατου αρμοστή στην Κρήτη σε κλίμα πολύ μεγάλου ενθουσιασμού.
4. Το κίνημα του Θερίσου πέτυχε πλήρως τους στόχους του.
5. Η μεθοδευμένη εξόντωση των Ελλήνων του Πόντου είχε ίδιες αναλογίες ποσοτικά και ηθικά με τη γενοκτονία των Αρμενίων.

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Ιδρύεται η «Μακεδονική Επιτροπή».
- β. Ιδρύεται η Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.
- γ. Ιδρύεται η Εθνική Τράπεζα.
- δ. Ιδρύεται η Τράπεζα της Ελλάδος.
- ε. Η Ελλάδα μπαίνει σε καθεστώς Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής, Φροντιστήριο της Τραπεζούντας.

122. ΘΕΜΑ 1_28555

α. (I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στις μεταλλευτικές επιχειρήσεις δούλευε προσωπικό κατεξοχήν:
 - α. περιστασιακό.
 - β. σταθερό.
 - γ. ανειδίκευτο.
 - δ. ειδικευμένο.

2. Το σύνταγμα του 1864 όρισε ως πολίτευμα:
 - α. τη βασιλευόμενη δημοκρατία.
 - β. την απόλυτη μοναρχία.
 - γ. τη συνταγματική μοναρχία.
 - δ. την αβασίλευτη δημοκρατία.
 3. Οι υποψήφιοι βουλευτές κατά τη δεκαετία του 1880 προέρχονταν από:
 - α. ανώτερα στρώματα.
 - β. μεσαία στρώματα.
 - γ. κατώτερα στρώματα.
 - δ. ανώτερα και μεσαία στρώματα.
 4. Η αγροτική αποκατάσταση των προσφύγων του 1922 απέβλεπε:
 - α. στην ανάπτυξη της γεωργίας.
 - β. στην τόνωση της κτηνοτροφίας.
 - γ. στη δημιουργία μικρών γεωργικών ιδιοκτησιών.
 - δ. στην ενίσχυση της μεγάλης γαιοκτησίας.
 5. Το κράτος, σε κάποιες περιπτώσεις, παραχώρησε ανταλλάξιμη περιουσία
 - α. σε ντόπιους ακτήμονες.
 - β. μόνο σε πρόσφυγες.
 - γ. σε βασιλικά ιδρύματα.
 - δ. σε μικροκτηματίες.
- (II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:
- α. Α΄ επίσημο ψήφισμα ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα.
 - β. Νόμοι οριστικής διανομής εθνικών γαιών.
 - γ. Α΄ παγκόσμιο παν-ποντιακό συνέδριο.
 - δ. Κήρυξη της επανάστασης του Θερίσου.
 - ε. Σύμφωνο φιλίας και συνεργασίας Κεμάλ-μπολσεβίκων.
- β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Ομάδα των Ιαπόνων, Προσωρινή Κυβέρνηση της Κρήτης (1905).

123. ΘΕΜΑ_1_30907

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Ο κλάδος της βιομηχανίας στην Ελλάδα ευνοήθηκε σημαντικά τον 19^ο αιώνα με την προσάρτηση των Επτανήσων (1864) και της Θεσσαλίας (1881).
 2. Η ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδας συνέπεσε με τη διεθνή κρίση του 1929 με αποτέλεσμα να μην συμβάλει στο ελάχιστο στη βελτίωση των δημόσιων οικονομικών της χώρας.
 3. Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος της 3^{ης} Νοεμβρίου 1935 και η επάνοδος του βασιλιά Γεωργίου Β΄ άνοιξε τον δρόμο για την άνοδο του Ιωάννη Μεταξά στην εξουσία.

4. Η Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων (ΕΑΠ) ανέλαβε αποκλειστικά μέσω εργολαβίας την ανέγερση των οικιών των προσφύγων.
 5. Το δυσμενές κλίμα για τον Ποντιακό Ελληνισμό που είχε διαμορφωθεί στην Οθωμανική Αυτοκρατορία κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 συνεχίστηκε αμείωτο μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Κόμμα Γ. Θεοτόκη, Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης.

124. ΘΕΜΑ_1_30914

- α. (I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η διανομή των εθνικών γαιών κατά το 1870-1871 συνέβαλε σε ικανοποιητικό βαθμό στην αντιμετώπιση του διαρκούς δημοσιονομικού αδιεξόδου που αντιμετώπιζε το ελληνικό κράτος.
 2. Το 1925 η βρετανική εταιρεία ΠΑΟΥΕΡ ανέλαβε την κατασκευή του φράγματος και της τεχνητής λίμνης του Μαραθώνα.
 3. Το Ρωσικό Κόμμα συνέχισε μέχρι το 1864 να έχει επίκαιρες θέσεις και να εκφράζει σημαντικό τμήμα του ελληνικού πληθυσμού.
 4. Το σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας καθόριζε με ακρίβεια τις αρμοδιότητες του Ύπατου Αρμοστή.
 5. Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων της πόλης της Αμισού του Πόντου ανήκαν κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα σε Έλληνες.
- (II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
1. Ποιος από τους παρακάτω λόγους αποτελούσε ανασταλτικό παράγοντα για την κατασκευή οδικού δικτύου στη μετεπαναστατική Ελλάδα;
 - α. οι γρήγοροι ρυθμοί αστικοποίησης
 - β. η ανάπτυξη του εσωτερικού εμπορίου
 - γ. ο ανταγωνισμός των θαλάσσιων συγκοινωνιών
 - δ. η δημιουργία κεντρικών σιδηροδρομικών αξόνων
 2. Ποιο από τα παρακάτω κόμματα διέδιδε την άποψη για απελευθέρωση του αλύτρωτου Ελληνισμού με πολεμικές ενέργειες;
 - α. το Αγγλικό.
 - β. το Γαλλικό.
 - γ. το Ρωσικό.
 - δ. το Εθνικόν Κομιτάτον.
 3. Το αντιβενιζελικό Κόμμα του Δημ. Ράλλη;
 - α. απευθυνόταν στα ανώτερα αστικά στρώματα.
 - β. ήταν υπέρ της ισχυρής εκτελεστικής εξουσίας.
 - γ. υποστήριζε την ισχυρή παρουσία του κοινοβουλίου στο πολιτικό σύστημα.
 - δ. ζητούσε φορολογικές ελαφρύνσεις για τους μικροεισοδηματίες.
 4. Ποιοι από τους παρακάτω πρόσφυγες κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 υπήρξαν οι βασικοί οικιστές της Ερμούπολης στη Σύρο;
 - α. Χίοι.

- β. Κάσιοι.
 - γ. Σουλιώτες.
 - δ. Σπετσιώτες.
5. Ο Ελ. Βενιζέλος στο Συνέδριο Ειρήνης στο Παρίσι (Δεκέμβριος 1918) αναφορικά με την περιοχή του Πόντου:
- α. υποστήριξε την ίδρυση Ποντιακού κράτους.
 - β. υποστήριξε την ίδρυση Ποντοαρμενικού κράτους.
 - γ. συμφώνησε με την παραχώρηση της περιοχής στην υπό ίδρυση Αρμενική Δημοκρατία.
 - δ. δεν ασχολήθηκε καθόλου με το ζήτημα.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος, Αρχή της Δεδηλωμένης.

125. ΘΕΜΑ_1_31326

- α. Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Το Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας εγκρίθηκε από το Συμβούλιο των Πρέσβων των Προστάτιδων Δυνάμεων στη Ρώμη.
 2. Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας προέβη στην έκδοση γραμματίων για εσωτερικό πατριωτικό δάνειο 100.000 δραχμών.
 3. Η επανάσταση του Θερίσου δεν πέτυχε πλήρως τους στόχους της, αλλά έδωσε ισχυρή ώθηση στο Κρητικό Ζήτημα.
 4. Ο πρίγκιπας Γεώργιος υπέγραψε τη συμφωνία Μουρνιών (2 Νοεμβρίου 1905).
 5. Στις 12 Μαρτίου 1905 προέβη σε δηλώσεις υπέρ του Κινήματος του Θερίσου ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης.
- β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Ραλλικό Κόμμα, Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής, Φροντιστήριο Τραπεζούντας.

126. ΘΕΜΑ_1_32481

- α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
1. Η ενθάρρυνση της μεθοδικής εκμετάλλευσης των ελληνικών κοιτασμάτων έγινε με νομοθεσία στις αρχές της δεκαετίας του 1870.
 2. Η υπόθεση Πατσίφικο ενίσχυσε την επιρροή του αγγλικού κόμματος στην Ελλάδα.
 3. Το κόμμα του Γ. Θεοτόκη υποστήριζε την αύξηση των εξοπλισμών και ζητούσε φορολογικές ελαφρύνσεις για τους μικροεισοδηματίες.
 4. Ο Πρίγκιπας Γεώργιος, με αυστηρή προειδοποίηση, έδινε στους επαναστάτες του Θερίσου προθεσμία 36 ωρών για να καταθέσουν τα όπλα.
 5. Η μεθοδευμένη εξόντωση των Ελλήνων του Πόντου είχε τις ίδιες αναλογίες ποσοτικά με τη γενοκτονία των Αρμενίων.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Φεντερασιόν, Φροντιστήριο της Τραπεζούντας.

127. ΘΕΜΑ_1_32485

α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι «εθνικές γαίες» περιήλθαν στην κυριότητα του ελληνικού κράτους «επαναστατικό δικαίω».
2. Στον ιδεολογικό τομέα η επικράτηση της Μεγάλης Ιδέας ευνοούσε την ανάπτυξη και διάδοση ιδεολογικών με κοινωνικό και ταξικό περιεχόμενο.
3. Το κόμμα του Θ. Δηλιγιάννη απεχθανόταν το τυχοδιωκτικό χρηματιστικό κεφάλαιο.
4. Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της Επιτροπής Αποκατάστασης Προσφύγων (Ε.Α.Π.) ιδρύθηκαν κατά τόπους Γραφεία Ανταλλαγής Πληθυσμών.
5. Η κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή στα παράλια του Ευξείνου Πόντου κατά τον 19ο αιώνα ήταν το διαμετακομιστικό εμπόριο.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: κόμμα του Γ. Θεοτόκη, Ηνωμένη Αντιπολίτευσις (Κρήτη).

128. ΘΕΜΑ_1_32487

α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Το πιο σημαντικό ελληνικό ναυτιλιακό κέντρο που αναδείχτηκε μετεπαναστατικά ήταν:
 - α. η Χίος.
 - β. τα Ψαρά.
 - γ. το Γαλαξίδι.
 - δ. η Σύρος.
2. Στο πλαίσιο της Α΄ Εθνοσυνέλευσης ρυθμιστής της κατάστασης κατόρθωσε να γίνει:
 - α. ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.
 - β. ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος.
 - γ. ο Δημήτριος Υψηλάντης.
 - δ. ο Ιωάννης Καποδίστριας.
3. Οι συνταγματικές μεταρρυθμίσεις του 1911-1912 συνέβαλαν:
 - α. στην αποδυνάμωση της θέσης της μοναρχίας.
 - β. στην καθιέρωση της μονιμότητας των δημοσίων υπαλλήλων.
 - γ. στην κατοχύρωση του δικαιώματος των εν ενεργεία αξιωματικών των ενόπλων δυνάμεων να εκλέγονται βουλευτές.
 - δ. στη μετατροπή του πολιτεύματος από συνταγματική μοναρχία σε βασιλευόμενη δημοκρατία.
4. Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας:
 - α. οργάνωσε Κρητική Πολιτοφυλακή κάτω από την εποπτεία Ελλήνων αξιωματικών.
 - β. οργάνωσε Χωροφυλακή με Γάλλους αξιωματικούς και υπαξιωματικούς.
 - γ. έκοψε κρητικό νόμισμα (την κρητική δραχμή).

δ. εξέδωσε τον Νόμο «Περί ιδρύσεως σώματος δημοφρουρών» («ροπαλοφόροι») για τη στήριξη της δημόσιας τάξης.

5. Η κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή στα παράλια του Εύξεινου Πόντου ήταν:

α. το διαμετακομιστικό εμπόριο.

β. η κτηνοτροφία.

γ. η βιομηχανία.

δ. η γεωργία.

β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: Φεντερασιόν, Ομάδα των Ιαπώνων.

129. ΘΕΜΑ_3_31351

Έχοντας υπόψη το κείμενο που ακολουθεί και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

α. στον τρόπο με τον οποίο οι Πόντιοι της διασποράς προωθούν τη δημιουργία ανεξάρτητου ποντιακού κράτους.

β. στον ρόλο του επίσημου ελληνικού κράτους και των Μεγάλων Δυνάμεων όσον αφορά την προώθηση του ποντιακού ζητήματος.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το Νοέμβριο του 1917 ο Κωνσταντινίδης συναντήθηκε στη Νίκαια της Γαλλίας με τον Βενιζέλο, στον οποίο εξέθεσε το σχέδιό του για ανεξαρτητοποίηση του Πόντου. Ο Βενιζέλος, κατά τον Κωνσταντινίδη, «[...]επεδοκίμασε καθ' όλα το σχέδιόν μας και με ενθάρρυνε δια την επιτυχίαν του», χωρίς όμως να υποσχεθεί κάποια βοήθεια. Στο σχέδιο του Κωνσταντινίδη οι Ρώσοι, που βρίσκονταν σε παρατεταμένη αναταραχή, τήρησαν αρνητική στάση, ενώ οι Γάλλοι, αν και αρχικά θετικοί, δεν εκδήλωσαν καμία πρωτοβουλία. Ο Κωνσταντινίδης, προκειμένου να προωθήσει περισσότερο το ζήτημα, αλλά ίσως και για να προλάβει την προέλαση του οθωμανικού στρατού στον ρωσοκρατούμενο Πόντο μετά την επικράτηση της μπολσεβικικής επανάστασης, οργάνωσε στις 22 Ιανουαρίου/4 Φεβρουαρίου 1918 στη Μασσαλία Παμποντιακό Συνέδριο από το οποίο έστειλε μάλιστα και επιστολή στον Τρότσκι ζητώντας του βοήθεια.

Γεωργανόπουλος, Ε., «Οι Έλληνες του Πόντου και η Οθωμανική Αυτοκρατορία (1561-1923)», στο «Αρχαίο Πόντος» Παράρτημα 36, Επιτροπή Ποντιακών Μελετών, Αθήνα 2021, σ. 327.

130. ΘΕΜΑ_3_33247

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται:

α. να εξηγήσετε πώς προέκυψε η διετής προεδρία του μητροπολίτη Χρυσάνθου στην Τραπεζούντα το 1916

β. να παρουσιάσετε πώς χαρακτηρίζεται η περίοδος αυτή αιτιολογώντας τον χαρακτηρισμό που της αποδίδεται.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στον ανατολικό Πόντο η προέλαση του ρωσικού στρατού διαμόρφωσε διαφορετικές συνθήκες από αυτές που επικρατούσαν στον δυτικό, με τις εθνικές εκκαθαρίσεις κατά του ελληνικού πληθυσμού και την απελπισμένη αντίσταση των Ποντίων ανταρτών. Οι Ρώσοι απώθησαν τα τουρκικά στρατεύματα και άρχισαν την προέλαση. Λίγες μέρες πριν από την είσοδό τους στην Τραπεζούντα, ο βαλής της πόλης παρέδωσε την εξουσία στον μητροπολίτη Χρυσάνθο και σε τριμελή επιτροπή Ελλήνων[...]. Οι Ρώσοι αποδέχτηκαν την ελληνική διοίκηση, η

οποία έγινε γνωστή ως Προσωρινή Κυβέρνηση Τραπεζούντας. Η Προσωρινή Κυβέρνηση αναγνωρίστηκε και από τις δυνάμεις της Αντάντ[...]. Η πολιτική που τηρούσε προς το μουσουλμανικό στοιχείο η Προσωρινή Κυβέρνηση και ειδικά ο μητροπολίτης Χρυσάνθος, ήταν εξαιρετικά μετριοπαθής. Αυτό ομολογείται σε επίσημες εκθέσεις ακόμη και των Γερμανών συμμάχων των Τούρκων. Ο γενικός πρόξενος της Αυστροουγγαρίας στην Τραπεζούντα στην αναφορά του επισήμανε: «Όταν το χειμώνα του 1916 ήρχισεν η ρωσική κατοχή να γίνεται απειλητική προέτρεψεν το ποιμνιόν του να υποστηρίξει τον τουρκικόν πληθυσμόν που έμενον πίσω[...]. Ο Έλλην μητροπολίτης έθεσε μάλιστα υπό την προστασίαν του τους Τούρκους πρόσφυγας, ίδρυσε σχολείον με άνω των 200 Τούρκων μαθητών».[...] Η ήπια πολιτική του Χρυσάνθου συντέλεσε στην αποτροπή της ελληνομουσουλμανικής ρήξης.

Αγτζίδης, Β., Έλληνες του Πόντου, Ελληνικές Εκδόσεις, Αθήνα 2007, σ. 173-177.